

Home>Gerechtelijke procedures>Civiele zaken>In welk land is de rechtbank bevoegd?

In welk land is de rechtbank bevoegd?

HOp grond van het EU-recht kan worden bepaald welk gerecht bevoegd is voor een zaak wanneer beide partijen bij een geschil een procedure hebben ingeleid in verschillende EU-landen.

Zo kunnen bijvoorbeeld twee personen die respectievelijk in Duitsland en Frankrijk wonen en die bij een verkeersongeval zijn betrokken, elkaar voor de schade aansprakelijk stellen in de lidstaat waar zij hun woonplaats hebben.

Het EUrecht bepaalt welke rechtbanken van welke lidstaat een dergelijke zaak moeten behandelen om tegenstrijdige beslissingen te voorkomen. De stelregel is dat een persoon voor de rechter moet worden gedaagd in de lidstaat waar hij/zij zijn/haar woonplaats heeft. Bovendien kunnen in specifieke gevallen andere bevoegdheidsregels als alternatief worden aangevoerd. Voorbeeld: de persoon die een overeenkomst niet uitvoert, kan worden opgeroepen voor het gerecht van de plaats waar de betrokken verbintenis moet worden uitgevoerd (bv. de plaats waar de gekochte goederen hadden moeten worden geleverd). Er bestaan bijzondere regels ter bescherming van bepaalde groepen, zoals consumenten, werknemers en verzekerden.

Op familierechtelijk gebied bestaan eveneens EUregels om vast te stellen waar geschillen betreffende echtscheiding, ouderlijke macht of alimentatie behandeld moeten worden.

Klik op een van de vlaggen voor landspecifieke informatie.

Ga op basis van de bevoegdheidsregels eerst na welke de juiste lidstaat is, en zoek daarna de bevoegde rechtbank.

De [Europese justitiële atlas voor burgerlijke zaken](#) bevat de namen en adressen van alle rechtbanken in de lidstaten die bevoegd zijn in burgerlijke en handelszaken (gerechten van eerste aanleg, hoven van beroep, enz.) en de geografische gebieden waar zij bevoegd zijn.

Laatste update: 18/01/2019

Deze pagina wordt beheerd door de Europese Commissie. De informatie op deze pagina geeft niet noodzakelijk het officiële standpunt van de Europese Commissie weer. De Commissie aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens waarnaar in dit document wordt verwezen. Gelieve de juridische mededeling te raadplegen voor de auteursrechtelijke regeling voor Europese pagina's.

Deze website wordt aangepast in verband met de brexit. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Rechterlijke bevoegdheid - België

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

Niet van toepassing.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Inleiding

Gezien de specifieke kenmerken van het Belgische rechtstelsel, moeten de vragen 1 en 2.1 omwille van de duidelijkheid samen worden behandeld.

Er moet vooreerst een onderscheid worden gemaakt tussen de volstreekte bevoegdheid (soms ook de materiële bevoegdheid genoemd) en de territoriale bevoegdheid.

Elke vordering heeft een voorwerp en vaak ook een geldwaarde. De wetgever bepaalt de omvang van de volstreekte bevoegdheid door de aard en de waarde van de vorderingen aan te duiden waarvan het gerecht kennis mag nemen.

De volstreekte bevoegdheid wordt in dit informatiedossier beschreven in het antwoord op de vragen 1 en 2.1.

De gerechten zijn niet bevoegd voor het gehele grondgebied van België. Het land is door de wet in rechtsgebieden ingedeeld (kantons, arrondissementen enz.). Elk gerecht is maar bevoegd voor zijn rechtsgebied (territorium). Dit wordt de territoriale bevoegdheid genoemd. De beschrijving ervan vindt u in het antwoord op vraag 2.2.

De volheid van bevoegdheid: de rechtbank van eerste aanleg.

De rechtbank van eerste aanleg heeft "volheid van bevoegdheid". Dit wil zeggen dat de rechtbank van eerste aanleg, in tegenstelling tot de andere rechtscolleges, kennis kan nemen van alle zaken, ook van die zaken die tot de bevoegdheid van andere rechtscolleges behoren.

In artikel 568 van het Gerechtelijk Wetboek is bepaald dat de rechtbank van eerste aanleg kennis neemt van alle vorderingen, behalve die welke rechtstreeks voor het hof van beroep en het Hof van Cassatie komen. De rechtbank van eerste aanleg heeft aldus een voorwaardelijke volheid van bevoegdheid. De volheid van bevoegdheid is voorwaardelijk aangezien de verweerder de onbevoegdheid kan invoeren op grond van de bijzondere bevoegdheid van een andere rechter. Daarnaast heeft de rechtbank van eerste aanleg ook nog een aantal exclusieve bevoegdheden. Een aantal geschillen dient te worden voorgelegd aan deze rechtbank ook als de waarde van de vordering minder dan 2 500 EUR bedraagt, zoals vorderingen betreffende de staat van de persoon.

De andere rechtbanken

Hieronder vindt u een opsomming van de andere rechtscolleges en een korte beschrijving van hun volstreekte bevoegdheid.

a) Vrederechter

Volgens artikel 590 van het Gerechtelijk Wetboek omvat de algemene bevoegdheid van de vrederechter alle vorderingen waarvan het bedrag 2 500 EUR niet te boven gaat behalve die welke de wet uitdrukkelijk aan een andere rechtbank heeft toegewezen. Buiten deze algemene bevoegdheid wordt aan de vrederechter een aantal bijzondere (zie de artikelen 591, 593 en 594 van het Gerechtelijk Wetboek) en exclusieve bevoegdheden (de artikelen 595 en 597 van het Gerechtelijk Wetboek) toegekend ongeacht het bedrag van de vordering. Voorbeelden van deze bijzondere bevoegdheden zijn geschillen i.v.m. huur, medeigendom, erfdiensbaarheden en onderhoudsuitkeringen. Verder is hij ook bevoegd tot het opstellen van adoptie-akten en akten van bekendheid. Dringende onteigeningen en verzegelingen behoren tot de exclusieve bevoegdheid van de vrederechter.

b) Politierechtbank

De politierechtbank neemt volgens artikel 601 bis van het Gerechtelijk Wetboek kennis van alle vorderingen tot vergoeding van schade ontstaan uit een verkeersongeval, ongeacht het bedrag. Dit is een exclusieve bevoegdheid.

c) Rechtbank van koophandel

Ingevolge artikel 573 van het Gerechtelijk Wetboek neemt de rechtbank van koophandel in eerste aanleg kennis van de geschillen tussen ondernemingen; dit zijn geschillen tussen alle personen die op duurzame wijze een economisch doel nastreven welke betrekking hebben op een handeling verricht in het kader van de verwezenlijking van dat doel en welke niet onder de bijzondere bevoegdheid van andere rechtscolleges vallen.

Een eiser die geen onderneming is, kan er ook voor kiezen om naar de rechtbank van koophandel te stappen om een proces tegen een onderneming aan te spannen. Daarnaast neemt de rechtbank van koophandel kennis van geschillen betreffende wisselbrieven en orderbriefjes.

Naast deze algemene bevoegdheden heeft de rechtbank van koophandel ook een aantal bijzondere en exclusieve bevoegdheden. De bijzondere bevoegdheden staan opgesomd in artikel 574 van het Gerechtelijk Wetboek. Ze omvatten o.a. de geschillen ter zake van een handelsvennootschap en de vorderingen inzake zee- en binnenvaart. In artikel 574, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek wordt de exclusieve bevoegdheid van de rechtbank van koophandel beschreven: de vorderingen en geschillen rechtstreeks ontstaan uit het faillissement en de procedures van gerechtelijke reorganisatie overeenkomstig de voorschriften van de faillissementswet van 8 augustus 1997 en de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van de ondernemingen, en waarvan de gegevens voor de oplossing zich bevinden in het bijzonder recht dat van toepassing is op het stelsel van het faillissement en de procedures van gerechtelijke reorganisatie.

d) Arbeidsrechtbank

De arbeidsrechtbank is de voornaamste buitengewone rechtbank en heeft vooral bijzondere bevoegdheden. Deze bevoegdheden, beschreven in de artikelen 578 e.v. van het Gerechtelijk Wetboek, zijn:

arbeidsrechtelijke geschillen;

geschillen omtrent arbeidsongevallen en beroepsziekten;

geschillen omtrent de sociale zekerheid.

De arbeidsrechtbank heeft een exclusieve bevoegdheid met betrekking tot de toepassing van de administratieve sancties die zijn vastgesteld bij de wetten en verordeningen bedoeld in de artikelen 578 tot en met 582, bij de wet betreffende de administratieve geldboeten in geval van inbreuk op sommige sociale wetten alsook met betrekking tot vorderingen inzake de collectieve schuldenregeling.

e) Voorzitters van de rechtbanken - het kort geding

In de artikelen 584 tot en met 589 van het Gerechtelijk Wetboek is bepaald dat de voorzitters van de rechtbanken (rechtbank van eerste aanleg, rechtbank van koophandel en arbeidsrechtbank) in alle spoedeisende gevallen voorlopige beslissingen kunnen treffen over zaken die tot de bevoegdheid van hun rechtbank behoren. De voorwaarde is dat het gaat over dringende zaken en dat de beslissing enkel van voorlopige aard is, zonder nadeel voor de zaak zelf. Enkele voorbeelden: het gelasten van een deskundigenonderzoek, het oproepen van een getuige om te worden gehoord enz.

f) Beslagrechter (zie artikel 1395 van het Gerechtelijk Wetboek)

Alle vorderingen betreffende bewarende beslagen, middelen tot tenuitvoerlegging en tegemoetkomingen van de Dienst voor alimentatievorderingen bedoeld in de wet van 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën worden voor de beslagrechter gebracht.

g) Jeugdrechtbank

Hoewel de Gemeenschappen (dit zijn de deelstaten van de Belgische federale staat) bevoegd zijn voor jeugdbescherming, is de organisatie van de jeugdrechtbanken voorlopig nog een federale materie die wordt beheerst door de federale wet op de jeugdbescherming van 8 april 1965. De jeugdrechtbank is een afdeling van de rechtbank van eerste aanleg, die bevoegd is voor jeugdbeschermingsmaatregelen.

h) Familierechtbank

Deze rechtbank is bevoegd om kennis te nemen van alle familierechtelijke geschillen. Zij is met name bevoegd voor (artikel 572 bis van het Gerechtelijk Wetboek):

vorderingen tussen echtgenoten en wettelijk samenwonenden;

vorderingen betreffende de uitoefening van het ouderlijk gezag;

vorderingen met betrekking tot onderhoudsverplichtingen;

vorderingen met betrekking tot het huwelijksvermogensrecht.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Het Belgische rechtstelsel gaat uit van de keuzevrijheid van de eiser. De algemene regel is vastgesteld in artikel 624, 1°, van het Gerechtelijk Wetboek.

Normaal gezien brengt de eiser de zaak voor de rechter van de woonplaats van de verweerder of van een van de verweerders.

Wat als die verweerder een rechtspersoon is? De woonplaats van een rechtspersoon is de plaats van zijn hoofdzetel, d.w.z. de administratiezetel van waaruit de onderneming wordt beheerd.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

In een aantal gevallen heeft de eiser de keuze om de zaak bij een andere rechter in te leiden. Dit staat o.a. beschreven in artikel 624, 2° tot en met 4°, van het Gerechtelijk Wetboek. Naast de rechter van de woonplaats van de verweerder of van een van de verweerders kan de eiser kiezen:

voor de rechter van de plaats waar de verbintenissen, waarover het geschil loopt, of een ervan zijn ontstaan of waar zij worden, zijn of moeten worden uitgevoerd;

voor de rechter van de woonplaats gekozen voor de uitvoering van de akte;

voor de rechter van de plaats waar de gerechtsdeurwaarder heeft gesproken tot de verweerder in persoon, indien noch de verweerder noch, in voorkomend geval, een van de verweerders een woonplaats heeft in België of in het buitenland.

Daarnaast wordt in de rechtspraak aangenomen dat inzake kort geding de voorzitter van de plaats waar de beslissing moet worden uitgevoerd, territoriaal bevoegd is.

Wat betreft de uitkeringen tot onderhoud wordt in artikel 626 van het Gerechtelijk Wetboek bepaald dat de vorderingen betreffende de uitkeringen tot onderhoud die verband houden met het recht op een leefloon voor de rechter van de woonplaats van de eiser kunnen worden gebracht (dit is de onderhoudsgerechtigde ouder).

De regels in de artikelen 624 en 626 zijn echter van aanvullend recht en de partijen kunnen er van afwijken. De partijen kunnen dus, voor elk geschil, een bevoegdheidsovereenkomst sluiten waardoor een eventueel geschil enkel aan bepaalde gerechten in eerste aanleg kan worden voorgelegd.

Op dit basisprincipe van keuzevrijheid bestaan echter enkele uitzonderingen.

Zo beschrijft de wetgever een aantal gevallen waarbij de eiser geen keuze heeft. Deze gevallen staan met name in de artikelen 627 tot en met 629 van het Gerechtelijk Wetboek. Enkele voorbeelden:

bij geschillen omtrent arbeidsovereenkomsten (artikel 627, 9°): de bevoegde rechter is de rechter van de plaats waar de mijn, de fabriek, de werkplaats, het magazijn, het kantoor gelegen is en in het algemeen, van de plaats die bestemd is voor de exploitatie van de onderneming, de uitoefening van het beroep of de werkzaamheid van de vennootschap, van de vereniging of van de groepering;

bij een vordering tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed op grond van onherstelbare ontwrichting (artikel 628, 1°): de bevoegde rechter is de rechter van de plaats van de laatste echtelijke verblijfplaats of van de woonplaats van de verweerder.

De keuzevrijheid is echter zelfs in deze gevallen niet volledig beperkt. In artikel 630 van het Gerechtelijk Wetboek is immers bepaald dat de partijen na het ontstaan van het geschil bij overeenkomst kunnen afwijken van de wettelijke regeling. Overeenkomsten van vóór het ontstaan van het geschil zijn echter van rechtswege nietig.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

In een aantal gevallen, met name beschreven in de artikelen 631 tot en met 633 van het Gerechtelijk Wetboek, is slechts één rechtbank exclusief territoriaal bevoegd. De eiser heeft dus geen keuze en het is niet toegestaan om vóór of na het ontstaan van het geschil een bevoegdheidsovereenkomst te sluiten. Deze gevallen zijn onder meer:

faillissement (artikel 631, §1, van het Gerechtelijk Wetboek): de bevoegde rechtbank van koophandel is die welke gelegen is in het rechtsgebied waarin de koopman op de dag van aangifte van het faillissement of van instelling van de rechtsvordering zijn hoofdvestiging of, indien het een rechtspersoon betreft, zijn zetel heeft. Secundair faillissement: de rechtbank van koophandel welke gelegen is in het rechtsgebied waarbinnen de gefailleerde de bedoelde vestiging heeft. Indien er meerdere vestigingen zijn, is de rechtbank waartoe men zich het eerst wendt, bevoegd;

gerechtelijke reorganisatie (artikel 631, §2, van het Gerechtelijk Wetboek): de bevoegde rechtbank van koophandel is die welke gelegen is in het rechtsgebied waarbinnen de schuldenaar op de dag van de neerlegging van het verzoekschrift zijn hoofdinstelling of, indien het een rechtspersoon betreft, zijn zetel heeft;

geschillen betreffende de toepassing van de belastingwet (artikel 632): bevoegdheid van de rechter die zitting houdt ter zetel van het hof van beroep in het rechtsgebied waarvan het kantoor gelegen is waar de belasting is of moet worden geïnd of, indien het geschil geen verband houdt met de inning van een belasting, in het rechtsgebied waarvan de belastingdienst is gevestigd die de bestreden beschikking heeft getroffen. Indien de procedure evenwel in het Duits wordt gevoerd, is alleen de rechtbank van eerste aanleg van Eupen bevoegd;

vorderingen inzake bewarende beslagen en middelen tot tenuitvoerlegging (artikel 633): bevoegdheid van de rechter van de plaats van het beslag, tenzij in de wet anders is bepaald. Inzake beslag onder derden is de rechter van de woonplaats van de beslagen schuldenaar bevoegd. Indien de woonplaats van de beslagen schuldenaar zich in het buitenland bevindt of onbekend is, is de rechter van de plaats van de tenuitvoerlegging van het beslag bevoegd (zie ook artikel 22, lid 5, van Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken).

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Zoals hierboven reeds is uiteengezet, zijn de regels van de artikelen 624 en 626 van aanvullend recht en kunnen de partijen ervan afwijken. De partijen kunnen, voor elk geschil, een bevoegdheidsovereenkomst sluiten waardoor een eventueel geschil enkel aan bepaalde gerechten in eerste aanleg kan worden voorgelegd.

In de gevallen van de artikelen 627 tot en met 629 van het Gerechtelijk Wetboek mogen er geen bevoegdheidsovereenkomsten worden gesloten vóór het ontstaan van het geschil. Uit artikel 630 kan echter worden afgeleid dat dergelijke overeenkomsten wel mogen worden gesloten na het ontstaan van het geschil.

In de in de artikelen 631 tot en met 633 van het Gerechtelijk Wetboek beschreven gevallen mogen er geen bevoegdheidsovereenkomsten worden gesloten.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

Het antwoord op deze vraag vindt u in het antwoord op de vragen 1 en 2.

Links

Relevante artikelen van het Gerechtelijk Wetboek: [F Federale Overheidsdienst Justitie](#)

Klik op "Geconsolideerde wetgeving"

Kies bij "Juridische aard": "Gerechtelijk Wetboek"

Voer in bij "Woord(en)": "624"

Klik op "Opzoeking"

Klik op "Lijst"

* Klik op "Justitie van A tot Z"

* Kies "Hoven: bevoegdheid"

Hulpmiddel bij het zoeken van de territoriaal bevoegde rechtbank: [F Federale Overheidsdienst Justitie](#)

Klik op "Territoriale bevoegdheid"

Laatste update: 25/09/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([bg](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

Rechterlijke bevoegdheid - Bulgarije

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

Volgens de Bulgaarse grondwet wordt er rechtgesproken door het hooggerechtshof, de hoogste administratieve rechtbank, hoven van beroep, provinciale rechtbanken, militaire rechtbanken en districtsrechtbanken. Daarnaast kunnen bij wet gespecialiseerde rechtbanken worden ingesteld. Buitengewone rechtbanken zijn niet toegestaan. Overeenkomstig de wet op de rechterlijke organisatie zijn administratieve rechtbanken in dezelfde plaatsen gevestigd en hebben ze dezelfde territoriale bevoegdheid als provinciale rechtbanken. U dient zich tot een administratieve rechtbank te wenden als u een beslissing van een overheidsinstantie wilt laten wijzigen, intrekken of vernietigen, of als u wilt dat de rechtbank een overheidsinstantie opdraagt een bepaalde beslissing te nemen, of als u van mening bent dat een overheidsinstantie onrechtmatig heeft gehandeld of ten onrechte heeft nagelaten te handelen, tenzij uw zaak onder de bevoegdheid van de hoogste administratieve rechtbank valt. Er zijn geen andere gespecialiseerde rechtbanken. Als u partij bent bij een civielrechtelijk geschil, wordt uw zaak door een gewone civiele rechtbank behandeld. Volgens het wetboek van burgerlijke rechtsvordering zijn er bijzondere procedureregels van toepassing op bijzonder dringende zaken en op zaken die verband houden met het huwelijk, de huwelijkse staat, gerechtelijke onbekwaamheid, gerechtelijke verdeling, bescherming en herstel van bezitsrechten, akten en collectieve rechtszaken. Volgens het wetboek van burgerlijke

rechtsvordering zijn er ook bijzondere procedureregels van toepassing op bepaalde nietcontentieuze procedures, zoals verzoeken om een executoriale titel. Krachtens de handelswet zijn er ook bijzondere regels van toepassing op insolventieprocedures die door de handelskamers van provinciale rechtbanken worden behandeld wanneer zij in eerste aanleg bevoegd zijn.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Volgens het Bulgaarse wetboek van burgerlijke rechtsvordering moet u zich tot een districtsrechtbank wenden (*rayonen sad*), tenzij voor uw type zaak de provinciale rechtbanken (*okrazhen sad*) in eerste aanleg bevoegd zijn.

U moet zich tot een provinciale rechtbank wenden als uw zaak betrekking heeft op:

het laten vaststellen van afstamming, het betwisten van afstamming, het beëindigen van een adoptierelatie, het gerechtelijk onbekwaam laten verklaren van een persoon of het laten opheffen van een gerechtelijke onbekwaamverklaring,

eigendom van of zakelijke rechten op goederen indien de waarde van uw vordering hoger is dan 50 000 BGN,

een civielrechtelijk of handelsgeschied over een bedrag van meer dan 25 000 BGN (tenzij uw zaak betrekking heeft op alimentatiebetalingen, een arbeidsrechtelijke vordering of de terugvordering van niet-toegestane uitgaven),

een niet-ontvankelijke, nietige of onjuiste inschrijving van een vennootschap waarvoor in de wet is bepaald dat in eerste aanleg de provinciale rechtbanken bevoegd zijn,

een geschil dat op grond van andere rechtsvoorschriften door een provinciale rechtbank moet worden onderzocht,

vorderingen die, ongeacht de waarde ervan, zijn samengevoegd in één verzoek dat onder de bevoegdheid valt van een provinciale rechtbank, voor zover ze in het kader van dezelfde procedure moeten worden onderzocht.

Als u uw rechten als vennoot van een onderneming wilt verdedigen, een beslissing van de aandeelhouders van een onderneming wilt aanvechten, de oprichting van een onderneming wilt laten annuleren, een onderneming wilt laten sluiten of een insolventieprocedure wilt starten, moet u zich wenden tot de provinciale rechtbank van de plaats waar de onderneming haar maatschappelijke zetel heeft.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

U moet zich wenden tot de rechtbank die bevoegd is in het district (*rayon*) waar de verweerder woonachtig is of zijn maatschappelijke zetel of hoofdkantoor heeft.

Als u een geschil hebt met een overheidsinstelling of rechtspersoon, moet u zich wenden tot de rechtbank waar het hoofdkantoor of de zetel van die overheidsinstelling of rechtspersoon is gevestigd. Als u rechtstreeks een geschil hebt met een filiaal/bijkantoor van een onderneming, kunt u zich ook wenden tot de rechtbanken van de plaats waar dat filiaal/bijkantoor is gevestigd.

Als u een civiele vordering tegen de Bulgaarse staat wilt instellen, moet u zich wenden tot de rechtbanken in het district waar het geschil is ontstaan of, als dat buiten Bulgarije is, tot de rechtbanken in Sofia.

Als u een procedure wilt starten tegen iemand van wie het adres niet bekend is, moet u zich wenden tot de rechtbanken van de plaats waar de advocaat of wettelijke vertegenwoordiger van die persoon woonachtig is of, als dat niet mogelijk is, tot de rechtbanken van de plaats waar u zelf woonachtig bent. Dit geldt ook als die persoon buiten Bulgarije woont. Als u zelf ook buiten Bulgarije woont, moet u zich tot de rechtbanken in Sofia wenden.

Als u een zaak wilt aanspannen tegen een minderjarige of iemand die niet handelingsbekwaam is, moet u zich wenden tot de rechtbanken van de plaats waar de wettelijke vertegenwoordiger van die persoon woonachtig is.

Als uw zaak betrekking heeft op een erfenis, de volledige of gedeeltelijke intrekking van een testament, de verdeling van een erfenis of de annulering van een vrijwillige verdeling, moet u zich wenden tot de rechtbanken waar het testament wordt beheerd. Als de overledene een Bulgaars staatsburger is maar het testament buiten Bulgarije wordt beheerd, moet u zich wenden tot de rechtbanken van de laatste woonplaats van de overledene in Bulgarije of van de plaats waar de nalatenschap zich bevindt.

Om een beslissing van een overheidsinstantie aan te vechten, moet u zich wenden tot de administratieve rechtbank (*Administrativen sad*) van de plaats waar het hoofdkantoor van die overheidsinstantie is gevestigd. Als dat buiten Bulgarije is, valt uw zaak onder de administratieve rechtbank van de stad Sofia (*Administrativen sad – grad Sofia*).

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Om een op een contract gebaseerde financiële vordering in te stellen, kunt u zich ook wenden tot de rechtbanken van de plaats waar de wederpartij op dat moment woont.

Als u een alimentatievordering wilt instellen, kunt u zich ook wenden tot de rechtbanken van uw vaste woonplaats.

Als u een vordering met betrekking tot consumentenbescherming wilt instellen, kunt u zich ook wenden tot de rechtbanken van de plaats waar u op dat moment woont of waar u uw vaste woonplaats hebt.

Werknemers kunnen tegen hun werkgever ook een vordering instellen in de plaats waar ze gewoonlijk werken.

Arbeidsrechtelijke geschillen tussen enerzijds buitenlandse personen, ondernemingen of joint ventures met maatschappelijke zetel in Bulgarije en anderzijds buitenlandse werknemers die in Bulgarije voor hen werken, vallen onder de bevoegdheid van de rechtbanken van de plaats waar de maatschappelijke zetel van de werkgever is gevestigd, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.

Arbeidsrechtelijke geschillen tussen werknemers met de Bulgaarse nationaliteit die in het buitenland voor Bulgaarse werkgevers werken, vallen onder de bevoegdheid van de rechtbanken in Sofia als de zaak tegen de werkgever wordt aangespannen, en onder de bevoegdheid van de rechtbanken van de Bulgaarse woonplaats van de werknemer als de zaak tegen de werknemer wordt aangespannen.

Als u door onrechtmatig handelen schade hebt geleden, kunt u uw zaak aanhangig maken bij de rechtbanken van de plaats waar de schade is ontstaan.

Als u een zaak wilt aanspannen tegen partijen die zich in verschillende rechtsgebieden bevinden of als uw zaak betrekking heeft op goederen die zich in meer dan één rechtsgebied bevinden, kunt u zich wenden tot de rechtbanken in een van die rechtsgebieden.

Als u of uw organisatie een vergoeding van de uit een beslissing van een overheidsinstantie voortvloeiende schade wilt vorderen, kunt u zich wenden tot de rechtbanken van de plaats waar u woont of waar uw maatschappelijke zetel is gevestigd, tenzij uw vordering wordt gevoegd bij een beroep tegen de beslissing zelf.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Als uw zaak betrekking heeft op zakelijke rechten op een goed, de verdeling van een mede-eigendom, de vaststelling van de grenzen van een onroerend goed of het herstel van eigendomsrechten op een onroerend goed, moet u zich wenden tot de rechtbanken van de plaats waar het goed zich bevindt. U moet zich ook wenden tot de rechtbank die bevoegd is voor het betrokken goed als uw zaak betrekking heeft op een akte waarin de zakelijke rechten op dat goed worden bevestigd of op het verbreken, ontbinden of vernietigen van een eigendomsakte.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

De partijen bij een eigendomsgechil kunnen evenwel van de regels inzake territoriale bevoegdheid afwijken door een overeenkomst te ondertekenen waarin de bevoegdheid aan een bepaalde rechtbank wordt toegekend. Dit is echter niet mogelijk als uw zaak betrekking heeft op zakelijke rechten op onroerend goed, de verdeling van mede-eigendom, de vaststelling van de grenzen van een onroerend goed, het herstel van eigendomsrechten op een onroerend goed, een akte waarin zakelijke rechten op een onroerend goed worden bevestigd of op het ontbinden of vernietigen van een onroerendgoedakte.

Als uw zaak betrekking heeft op consumentenbescherming of arbeidsrecht en u met de wederpartij(en) bent overeengekomen welke rechtbank bevoegd zal zijn, zal die overeenkomst slechts geldig als ze na het ontstaan van het geschil is ondertekend.

Als u een financiële vordering hebt, kunnen u en de wederpartij overeenkomen om de zaak via arbitrage te beslechten, tenzij het gaat om zakelijke rechten, onroerend goed, alimentatiebetalingen of arbeidsrecht. Om een arbitrageprocedure in te leiden, moeten alle betrokken partijen een speciale procedureovereenkomst (*arbitrazhno sporazumenie* of arbitrageovereenkomst) sluiten. Het arbitragetribunaal kan gebruikmaken van alle relevante bronnen van het internationaal recht en een specifieke Bulgaarse bron: de wet inzake arbitrage in internationale handelsgeschillen (*Zakon za mezhdunarodniya targovski arbitrazh*). Volgens deze wet houdt een arbitrageovereenkomst in dat alle betrokken partijen een arbitragetribunaal verzoeken om alle of een deel van de geschillen die in het kader van een bepaalde contractuele of niet-contractuele relatie tussen hen kunnen ontstaan of zijn ontstaan, te beslechten. De overeenkomst kan de vorm aannemen van een arbitragebeding in een ander contract of een afzonderlijke overeenkomst. Een arbitrageovereenkomst moet schriftelijk worden opgesteld. Een arbitragetribunaal kan een permanente instelling zijn of kan worden opgericht om een bepaald geschil te beslechten. Een arbitragetribunaal kan buiten Bulgarije bijeenkomen als een van de partijen normaliter buiten Bulgarije is gevestigd of haar exploitatiezetel of hoofdbestuur buiten Bulgarije heeft.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

De enige in civiele zaken gespecialiseerde rechtbanken in Bulgarije zijn de administratieve rechtbanken.

Alle administratieve zaken vallen onder de bevoegdheid van de administratieve rechtbanken, behalve die welke onder de bevoegdheid van de hoogste administratieve rechtbank vallen. De hoogste administratieve rechtbank is in eerste aanleg bevoegd als u in beroep wenst te gaan tegen een verordening van een andere overheidsinstantie dan een gemeenteraad, een verordening van de raad van ministers, de premier, een vicepremier of een minister, een besluit van de hoge raad van justitie, een verordening van de Bulgaarse nationale bank, en elke andere verordening waarvoor de wet bepaalt dat de hoogste administratieve rechtbank in eerste aanleg bevoegd is.

Laatste update: 27/09/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Rechterlijke bevoegdheid - Tsjechië

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

Het Tsjechische burgerlijk recht kent geen procedureregels die gespecialiseerde rechtbanken aanwijzen om specifieke soorten zaken te behandelen. In principe is de algemene rechtbank bevoegd om geschillen in alle burgerlijke zaken te beslechten. Deze zijn materieel zo gedefinieerd dat in burgerlijke procedures de rechtbanken geschillen en andere rechtszaken die voortvloeien uit privaatrechtelijke betrekkingen, behandelen en beslechten (artikel 7, lid 1, van Wet nr. 99/1963 Sb., wetboek van burgerlijke rechtsvordering, zoals gewijzigd). Voorts is in Tsjechië een nieuwe wet in werking getreden op 1.1.2014, namelijk Wet nr. 292/2013 Sb., inzake bijzondere gerechtelijke procedures. Krachtens deze wet behandelen en beslechten de rechtbanken de in deze wet omschreven rechtszaken.

In bepaalde gevallen zijn administratieve autoriteiten op grond van bijzondere wetgeving bevoegd om in burgerlijke zaken uitspraak te doen. In dat geval kan de beslissing van de administratieve autoriteit altijd achteraf worden getoetst door een burgerlijke rechtbank in procedures overeenkomstig deel vijf van Wet nr. 99/1963 Sb., wetboek van burgerlijke rechtsvordering, zoals gewijzigd (artikel 244 e.v.).

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

In Tsjechië zijn de burgerlijke rechtbanken van eerste aanleg districtsrechtbanken en regionale rechtbanken en, in zeldzame gevallen, het Tsjechische hooggerechtshof.

1. De districtsrechtbanken zijn bevoegd om zaken in eerste aanleg te behandelen, tenzij in de wet uitdrukkelijk is bepaald dat de regionale rechtbanken of het Tsjechische hooggerechtshof bevoegd zijn.

2.

a) Volgens Wet nr. 99/1963 Sb. zijn regionale rechtbanken in eerste aanleg bevoegd voor de volgende zaken:

geschillen tussen de werkgever en de ontvanger over de onderlinge afwikkeling van te hoge uitkeringen door een pensioenverzekering, een ziektekostenverzekering, een overheidsdienst voor sociale bijstand en een dienst voor materiële hulp aan behoeftigen, en in geschillen over de onderlinge afwikkeling van afnemende vergoedingen die worden betaald als gevolg van het recht op ziekteverzekeringssuitkeringen, geschillen die betrekking hebben op de onwettigheid van een staking of uitsluiting, geschillen die betrekking hebben op een andere staat of een persoon die diplomatieke immuniteiten en voorrechten geniet indien deze geschillen onder de bevoegdheid van de Tsjechische rechtbanken vallen, geschillen die betrekking hebben op de nietigverklaring van een scheidsrechterlijke beslissing betreffende de tenuitvoerlegging van verplichtingen die voortvloeien uit een collectieve arbeidsovereenkomst, zaken die voortvloeien uit rechtsbetrekkingen in verband met de oprichting van handelsvennootschappen, stichtingen, schenkingen en schenkingsfondsen en in geschillen tussen handelsvennootschappen, hun partners of vennoten alsmede in geschillen tussen partners of vennoten die voortvloeien uit hun participatie in de handelsvennootschap,

geschillen tussen handelsvennootschappen, hun partners of vennoten alsmede leden van de wettelijke organen daarvan of vereffenaars, indien de geschillen betrekking hebben op de uitoefening van het mandaat van leden van de statutaire organen of op een vereffening, auteursrechtelijke geschillen, geschillen die betrekking hebben op de bescherming van rechten die worden of dreigen te worden geschonden door oneerlijke concurrentie of onrechtmatige mededingingsbeperkingen, zaken die betrekking hebben op de bescherming van de naam en reputatie van een rechtspersoon, geschillen die betrekking hebben op een financiële zekerheid en geschillen die verband houden met wissels, cheques en beleggingsinstrumenten, geschillen die voortvloeien uit transacties op een grondstoffenbeurs, zaken die verband houden met algemene vergaderingen van verenigingen van eigenaren en daaruit voortvloeiende geschillen, zaken die verband houden met de transformatie van vennootschappen en coöperaties, met inbegrip van schadevergoedingsprocedures, op grond van een bijzondere wettelijke regeling, geschillen die betrekking hebben op de aankoop van een fabriek, de lease van een fabriek of een deel daarvan, geschillen die betrekking hebben op opdrachten voor bouwwerkzaamheden die overheidsopdrachten boven de drempelwaarde zijn, met inbegrip van de zaken die nodig zijn voor de uitvoering van die opdrachten.

b) Volgens Wet nr. 292/292/2013 Sb., zijn regionale rechtbanken in eerste aanleg bevoegd voor de volgende zaken:

zaken die betrekking hebben op de status van rechtspersonen, met inbegrip van hun ontbinding en vereffening, de benoeming en het ontslag van leden van hun statutaire organen of de vereffenaar, hun transformatie en kwesties met betrekking tot hun algemeen gunstige status, zaken die betrekking hebben op het curatorschap over rechtspersonen, zaken die betrekking hebben op stortingen om te voldoen aan verplichtingen tot het betalen van een (schade)vergoeding aan meer dan één persoon op grond van een rechterlijke beslissing krachtens de wet op de handelsvennootschappen of de wet op de transformatie van vennootschappen en coöperaties (hierna "verplichte storting" genoemd), zaken die betrekking hebben op de kapitaalmarkt, zaken die betrekking hebben op voorafgaande toestemming voor de uitvoering van onderzoeken in mededingingszaken, zaken die betrekking hebben op de vervanging van de instemming van een vertegenwoordiger van de Tsjechische orde van advocaten of de orde van belastingadviseurs voor toegang tot de inhoud van documenten.

3. Het Tsjechische hooggerechtshof is in eerste en laatste aanleg bevoegd voor procedures tot erkenning van buitenlandse rechterlijke beslissingen inzake echtscheiding, scheiding van tafel en bed, nietigverklaring van het huwelijk en bepaling of een huwelijk al dan niet bestaat, indien ten minste één van de partijen een Tsjechisch staatsburger is, overeenkomstig artikel 51 van Wet nr. 91/2012 Sb., inzake internationaal privaatrecht. Deze procedure wordt echter niet gevolgd bij de erkenning van rechterlijke beslissingen uit andere EU-lidstaten in gevallen waarin Verordening (EG) nr. 2201/2003 van de Raad betreffende de bevoegdheid en de erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in huwelijkszaken en inzake de ouderlijke verantwoordelijkheid, tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1347/2003, van toepassing is of indien een bilateraal of multilateraal verdrag dat in een andere procedure dan het Tsjechische recht voorziet, van toepassing is.

Het hooggerechtshof is ook bevoegd voor zaken die betrekking hebben op de erkenning van een buitenlandse rechterlijke beslissing tot vaststelling en ontzegging van het ouderschap op grond van artikel 55 van Wet nr. 91/2012 Sb., inzake internationaal privaatrecht.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

De omstandigheden op het moment waarop de procedure wordt ingeleid, zijn bepalend voor de vaststelling van de bevoegdheid (zie vraag 2.1) en territoriale bevoegdheid. Op enkele uitzonderingen na (overdracht van de bevoegdheid voor zaken die betrekking hebben op de zorg voor minderjarigen, voogdij en handelingsbekwaamheid) zijn alle latere wijzigingen in deze omstandigheden (bijvoorbeeld een wijziging van de woonplaats van de verweerder) irrelevant. Volgens artikel 105, lid 1, van wet nr. 99/1963, wetboek van burgerlijke rechtsvordering, is de rechter in wezen slechts bevoegd om de territoriale bevoegdheid aan het begin van de procedure te onderzoeken – tot het einde van de voorbereidende procedure, vóór de behandeling van de zaak ten gronde, d.w.z. tot het moment waarop de rechter de eiser verzoekt een rechtsvordering in te stellen tijdens de eerste procedure, of totdat de rechter een beslissing geeft indien hij zonder zitting uitspraak doet. Vervolgens kan de territoriale bevoegdheid slechts worden onderzocht als er geen voorbereidende procedure heeft plaatsgevonden en een partij bezwaar heeft gemaakt tegen de lokale bevoegdheid bij de eerste gelegenheid dat zij daartoe gerechtigd was. Het is mogelijk dat in bepaalde gevallen een aantal rechtbanken territoriaal bevoegd zullen zijn. De eiser kan kiezen tussen de algemene rechtbank en de in artikel 87 van Wet nr. 99/1963 Sb., wetboek van burgerlijke rechtsvordering, aangewezen rechtbanken (bijvoorbeeld op basis van de werkplek, in geval van schadevergoeding op basis van de plaats waar de schade zich heeft voorgedaan). De eiser moet uiterlijk bij de instelling van de vordering een keuze maken – de rechtbank waar de procedure voor het eerst is ingeleid, is bevoegd.

Voor specifieke juridische aangelegenheden wordt de territoriale bevoegdheid bepaald door Wet nr. 292/2013 Sb., inzake bijzondere gerechtelijke procedures.

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

De basisregels inzake territoriale bevoegdheid zijn uiteengezet in de artikelen 84 tot en met 86 van Wet nr. 99/1963 Sb., wetboek van burgerlijke rechtsvordering, en in artikel 4 van Wet nr. 292/2013 Sb. Er zij echter op gewezen dat de territoriale bevoegdheid in bepaalde gevallen kan worden geregeld door een direct toepasselijke EU-wet die voorrang heeft boven nationale wetgeving (zie sommige bepalingen van Verordening nr. 44/2001, die niet alleen de internationale maar ook de territoriale bevoegdheid regelt), wat betekent dat de in het Tsjechische recht opgenomen regels inzake territoriale bevoegdheid niet altijd van toepassing zijn.

De basisregel van Wet nr. 99/1963 Sb., wetboek van burgerlijke rechtsvordering, is dat de algemene rechtbank die van de verweerder is. De algemene rechtbank is altijd de districtsrechtbank. Indien een regionale rechtbank in eerste aanleg bevoegd is (zie vraag 2.1), is de regionale rechtbank van het district waarin de algemene (districts)rechtbank van de partij is gevestigd territoriaal bevoegd. Als een vordering tegen meerdere verweerders wordt ingesteld, is de algemene rechtbank van om het even wie van hen territoriaal bevoegd.

De algemene rechtbank van een natuurlijke persoon is de districtsrechtbank van het district waarin hij zijn woonplaats heeft of, indien die persoon geen woonplaats heeft, de rechtbank van het district waarin hij verblijft. Onder woonplaats wordt verstaan de plaats waar een persoon woont met de bedoeling er permanent te verblijven (het is mogelijk dat er meerdere dergelijke plaatsen zijn, in welk geval al deze rechtbanken de algemene rechtbank zijn).

De algemene rechtbank van een natuurlijke persoon die betrokken is bij een zakelijke activiteit is, voor zaken die voortkomen uit zakelijke activiteiten, de districtsrechtbank van het district waarin hij zijn vestigingsplaats heeft (de vestigingsplaats is het adres dat in het openbaar register is ingeschreven) of, indien hij geen vestigingsplaats heeft, de districtsrechtbank van het district waarin hij zijn woonplaats heeft of, indien hij geen woonplaats heeft, de districtsrechtbank van het district waarin hij verblijft.

Het criterium voor het bepalen van de algemene rechtbank van een rechtspersoon is zijn statutaire zetel (zie de artikelen 136 en 137 van Wet nr. 89/2012 Sb., burgerlijk wetboek).

De algemene rechtbank van een curator tijdens de uitoefening van zijn functie is de districtsrechtbank van het district waarin hij zijn statutaire zetel heeft. Er gelden bijzondere regels voor de algemene rechtbank van de staat (de rechtbank van het district waarin de organisatorische eenheid van de staat die volgens een bijzondere wettelijke regeling bevoegd is haar statutaire zetel heeft of, indien de rechtbank met territoriale bevoegdheid niet op deze wijze kan worden vastgesteld, de rechtbank van het district waarin de omstandigheden die aanleiding hebben gegeven tot het recht waarop aanspraak wordt gemaakt zich hebben voorgedaan), een gemeente (de rechtbank van het district waarin de gemeente gelegen is) en een hogere territoriale zelfbesturende eenheid (de rechtbank van het district waarin de bestuursorganen hun statutaire zetel hebben).

Als de verweerder, die Tsjechisch staatsburger is, geen algemene rechtbank heeft, of geen algemene rechtbank in Tsjechië heeft, is de rechtbank van het district waarin hij zijn laatst bekende woonplaats in Tsjechië had, bevoegd. Tegen iemand die geen andere bevoegde rechtbank in Tsjechië heeft, kunnen eigendomsrechten worden uitgeoefend bij de rechtbank van het district waarin de bezittingen van die persoon zich bevinden.

Een rechtsvordering (verzoek tot inleiding van een procedure) tegen een buitenlandse persoon kan ook worden ingesteld bij een rechtbank in het Tsjechische district waarvan zijn fabriek, of een organisatorische eenheid van zijn fabriek, is gevestigd.

In artikel 4 van Wet nr. 292/2013 Sb., inzake bijzondere gerechtelijke procedures is bepaald dat de bevoegdheid voor een procedure ligt bij de algemene rechtbank van een persoon in wiens belang de procedure plaatsvindt, tenzij in die wet anders is bepaald. De algemene rechtbank van een minderjarige die niet volledig handelingsbekwaam is, is de rechtbank van het district waarin de minderjarige zijn woonplaats heeft zoals bepaald door een overeenkomst tussen de ouders, door een rechterlijke beslissing of door andere bepalende omstandigheden.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

Naast de territoriale bevoegdheid van de algemene rechtbank van de verweerder bestaat er een andere bijzondere territoriale bevoegdheid, namelijk a) bijzondere territoriale bevoegdheid naar keuze (zie vraag 2.2.2.1 hieronder) en b) exclusieve bijzondere territoriale bevoegdheid (zie vraag 2.2.2.2 hieronder). Een prorogatieovereenkomst is ook mogelijk voor handelszaken (zie vraag 2.2.2.3 hieronder).

Indien bij procedures inzake gerechtelijke voogdij over een minderjarige, bij voogdijzaken en bij procedures over handelingsbekwaamheid zich een wijziging voordoet in de omstandigheden die bepalend zijn voor de bevoegdheid, heeft de rechtbank overeenkomstig artikel 5 van Wet nr. 292/2013 Sb., inzake bijzondere gerechtelijke procedures het recht haar bevoegdheid over te dragen aan een andere rechtbank indien dit in het belang is van de minderjarige, de voogd of de persoon over wiens handelingsbekwaamheid wordt beslist. De overdracht van de bevoegdheid op grond van dit artikel is echter altijd afhankelijk van de overweging van de rechtbank.

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Dit is de zogenaamde "bijzondere territoriale bevoegdheid naar keuze", die wordt geregeld bij artikel 87 van Wet nr. 99/1963 Sb., wetboek van burgerlijke rechtsvordering. De eiser kan naar keuze een vordering instellen bij de algemene rechtbank van de verweerder of bij een andere rechtbank met territoriale bevoegdheid. De regels inzake territoriale bevoegdheid moeten echter worden nageleefd – als een regionale rechtbank in eerste aanleg bevoegd is, moet de eiser een vordering bij de regionale rechtbank instellen. Zodra de vordering bij de rechtbank is ingesteld, kan de eiser zijn keuze niet meer wijzigen. Als de territoriale bevoegdheid wordt geregeld door een rechtstreeks toepasselijke EU-verordening die voorrang heeft boven nationale wetgeving (zie een aantal bepalingen van Verordening nr. 44/2001, die niet alleen de internationale maar ook de territoriale bevoegdheid regelt), mogen de in het Tsjechische recht opgenomen regels inzake territoriale bevoegdheid op basis van keuze niet worden toegepast.

In plaats van de algemene rechtbank van de verweerder kan de eiser een rechtbank kiezen van het district waarin:

de verweerder zijn vaste werkplek heeft;

de omstandigheden die aanleiding geven tot een recht op schadevergoeding hebben plaatsgevonden;

de organisatorische eenheid van de fabriek van een natuurlijke of rechtspersoon die verweerder is zich bevindt, indien het geschil betrekking heeft op die eenheid;

een persoon die een geregementeerde markt organiseert of een multilateraal handelssysteem beheert zijn statutaire zetel heeft, in geval van een handelsgeschil betreffende

een door die persoon georganiseerde geregementeerde markt, of de afwikkeling van dergelijke activiteit, of

een door die persoon beheerd multilateraal handelssysteem, of de afwikkeling van dergelijke activiteit,

de plaats van betaling is gelegen, indien een recht dat voortvloeit uit een wissel, promisse of ander effect wordt uitgeoefend;

de statutaire zetel van een grondstoffenbeurs is gelegen, in het geval van een geschil betreffende transacties op een grondstoffenbeurs.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Dit is de zogenaamde "exclusieve bijzondere territoriale bevoegdheid", die wordt geregeld bij artikel 88 van Wet nr. 99/1963 Sb., wetboek van burgerlijke rechtsvordering, en sommige bepalingen van Wet nr. 292/2013 Sb., inzake bijzondere gerechtelijke procedures. Indien voor bepaalde zaken exclusieve territoriale bevoegdheid is opgelegd, mag de territoriale bevoegdheid niet worden bepaald volgens de algemene rechtbank van de verweerder of volgens de rechtbank van keuze.

Indien de territoriale bevoegdheid wordt geregeld door een rechtstreeks toepasselijke EU-verordening die voorrang heeft boven de nationale wetgeving (zie sommige bepalingen van Verordening (EG) nr. 44/2001 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, die niet alleen de internationale maar ook de territoriale bevoegdheid regelt), mogen de in het Tsjechische recht opgenomen regels inzake exclusieve territoriale bevoegdheid niet worden toegepast.

Overeenkomstig artikel 88 van Wet nr. 99/1963 Sb., wetboek van burgerlijke rechtsvordering, wordt exclusieve territoriale bevoegdheid voornamelijk opgelegd voor de volgende procedures:

de verdeling van gemeenschappelijke bezittingen van echtgenoten of andere vermogensbestanddelen of annulering van de gezamenlijke huur van een flat na echtscheiding – de rechter die uitspraak heeft gedaan in de echtscheidingszaak is territoriaal bevoegd

een procedure betreffende het recht op onroerende goederen (de procedure moet rechtstreeks betrekking hebben op het recht op het onroerend goed – dit betreft voornamelijk zakelijke rechten of huurrechten) – de rechtbank van het district waarin het onroerend goed is gelegen, is territoriaal bevoegd, mits het niet gaat om een procedure tot verdeling van gemeenschappelijke bezittingen van echtgenoten of andere vermogensbestanddelen, noch om de annulering van de gezamenlijke huur van een flat na echtscheiding (in deze gevallen zou de rechter die uitspraak heeft gedaan in de echtscheidingszaak territoriaal bevoegd zijn – zie hierboven)

een procedure ter beslechting van een geschil met betrekking tot een erfrechtprocedure – de rechtbank waar de erfrechtprocedure plaatsvindt, is territoriaal bevoegd

Wet nr. 292/2013 Sb., inzake bijzondere gerechtelijke procedures voorziet in een bijzondere territoriale bevoegdheid voor met name de volgende procedures: echtscheidingsprocedures, procedures om te bepalen of het huwelijk al dan niet bestaat en procedures inzake de ongeldigheid van het huwelijk – volgens de artikelen 373 en 383 is dit de rechtbank van het district waarin de echtgenoten hun laatste gemeenschappelijke woonplaats in Tsjechië hadden, mits ten

minste één van de echtgenoten in dat district woont; indien een dergelijke rechtbank niet bestaat, is de algemene rechtbank van de echtgenoot die geen verzoek tot inleiding van een procedure heeft ingediend bevoegd, en als ook deze rechtbank niet bestaat, is de algemene rechtbank van de echtgenoot die een verzoek tot inleiding van een procedure heeft ingediend bevoegd

een erfrechtprocedure – volgens artikel 98 is dit de plaats van de geregistreerde vaste woonplaats van de overledene, zijn laatste woonplaats of de plaats waar hij verbleef, waar de onroerende goederen van de overledene zich bevinden of waar hij is overleden (dit zijn hiërarchische criteria)

procedures inzake internationale kinderontvoering (terugkeer van een kind) overeenkomstig artikel 479 is de rechtbank van het district waarin het Bureau voor de internationale rechtsbescherming van kinderen zijn statutaire zetel heeft territoriaal bevoegd, dat wil zeggen de stedelijke rechtbank in Brno.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Krachtens artikel 89a van Wet nr. 99/1963 Sb., wetboek van burgerlijke rechtsvordering, hebben de partijen alleen de mogelijkheid om een andere territoriale bevoegdheid overeen te komen dan die waarin de wet voorziet (een zogenaamde prorogatieovereenkomst) in zaken die betrekking hebben op de relaties tussen ondernemingen die voortvloeien uit bedrijfsactiviteiten en alleen op voorwaarde dat voor de betrokken zaak geen exclusieve territoriale bevoegdheid overeenkomstig artikel 88 van Wet nr. 99/1963 Sb., wetboek van burgerlijke rechtsvordering, is vastgesteld (zie hierboven). Een prorogatieovereenkomst moet schriftelijk worden opgesteld. Als de eiser een vordering instelt bij de gekozen rechtbank en de prorogatieovereenkomst wordt ingeroepen, moet de overeenkomst (in een geloofwaardige vorm – bij voorkeur het origineel of een voor eensluidend gewaarmerkt afschrift) bij de vordering worden gevoegd, al is dit volgens de huidige wetgeving geen voorafgaande voorwaarde.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

Er zijn geen gespecialiseerde rechtbanken in Tsjechië (zie het antwoord op vraag 1).

Laatste update: 27/08/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EUN-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EUN en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([let](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

De volgende vertalingen zijn al beschikbaar

Rechterlijke bevoegdheid - Estland

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

Civiele zaken vallen onder de bevoegdheid van de arrondissementsrechtbanken (*maakohus*). De arrondissementsrechtbanken behandelen als rechtbank van eerste aanleg civiele zaken. Civiele zaken bestrijken een groot aantal uiteenlopende terreinen, zoals geschillen die voortkomen uit contracten en verplichtingen, familie- en erfrechtswesties, geschillen over zakelijke rechten, kwesties inzake de activiteiten en het management van bedrijven en non-profit instellingen, faillissementszaken en arbeidsrechtelijke kwesties. Voor het aanhangig maken van een civiele zaak moet er een uiteenzetting van de vordering bij een arrondissementsrechtbank worden ingediend. In de bij de rechtbank in te dienen uiteenzetting van de vordering moet de persoon vermeld worden op wie de vordering betrekking heeft, wat er wordt gevorderd, op welke grond dit gebeurt (dat wil zeggen op welke rechtsgrondslag) en de onderbouwing van de vordering.

Een vordering die de betaling betreft van een vast geldbedrag en die voortkomt uit een privaatrechtelijke relatie, kan op verzoek ook behandeld worden volgens de versnelde betalingsbevelprocedure. Om de versnelde betalingsbevelprocedure met betrekking tot een levensonderhoud- of schuldvordering aanhangig te maken kan via de website <https://www.e-toimik.ee/> contact worden gelegd met de afdeling betalingsbevelen van de arrondissementsrechtbank. De versnelde betalingsbevelprocedure wordt niet toegepast bij vorderingen boven de 6 400 EUR (schuldvorderingen); dit bedrag geldt zowel bij primaire als secundaire vorderingen. Evenmin wordt de versnelde procedure toegepast als het bedrag voor levensonderhoud dat wordt gevorderd hoger is dan 200 EUR per maand. De versnelde betalingsbevelprocedure wordt niet toegepast als de schuldenaar in de geboorteakte van een kind niet als ouder van dat kind staat vermeld. De versnelde betalingsbevelprocedure wordt uitgevoerd in het gerechtsgebouw in Haapsalu van de arrondissementsrechtbank van Pärnu (*Pärnu Maakohu Haapsalu kohtumaja*).

Bepaalde geschillen kunnen buitengerechtelijk door een commissie worden afgehandeld, alvorens gebruik wordt gemaakt van het recht om de zaak voor de rechter te brengen. Zo worden arbeidsgeschillen beslecht door een arbeidsgeschillencommissie (*töövaidluskomisjon*). Een arbeidsgeschillencommissie is een pre-judiciaal onafhankelijk orgaan dat individuele arbeidsgeschillen beslecht. Zowel werknemers als werkgevers hebben het recht hun geschillen aan een commissie voor te leggen zonder daarvoor overheidsleges te hoeven betalen. Alle geschillen die voortkomen uit arbeidsbetrekkingen, kunnen ter beslechting worden voorgelegd aan een arbeidsgeschillencommissie. Belangrijk in dezen is dat een geschil alleen aan een arbeidsgeschillencommissie kan worden voorgelegd als de financiële vordering niet hoger is dan 10 000 EUR. Bij een vordering van meer dan 10 000 EUR wordt de zaak door een rechtbank beslist. In de aanvraag die ingediend wordt bij de arbeidsgeschillencommissie dienen de daarvoor relevante omstandigheden te worden vermeld. Als bijvoorbeeld de beëindiging van een arbeidscontract wordt aangevochten, dient het tijdstip en de reden van de beëindiging te worden vermeld. Ook moet de aard van het geschil tussen de partijen omschreven worden, dat wil zeggen wat de werknemer of werkgever nagelaten heeft te doen of in strijd met de wet heeft gedaan. Elke verklaring en vordering moet met bewijzen gestaafd worden en daarom moeten alle bewijsstukken die van belang zijn (arbeidscontract, onderlinge afspraken of correspondentie tussen de werknemer en de werkgever, enz.) of verwijzingen naar andere bewijsstukken en getuigen worden bijgevoegd. Deze bewijsstukken, die de vordering van de werknemer of werkgever staven, moeten bij de aanvraag worden ingesloten. Als de aanvrager het noodzakelijk acht een getuige op te roepen voor de bijeenkomst, dient de naam en het adres van de getuige bij de aanvraag te worden ingesloten.

Vorderingen die voortkomen uit een contract tussen een consument en een verkoper, kunnen worden beslecht door een consumentenklachtencommissie (*tarbijakaebuste komisjon*). Een consumentenklachtencommissie is bevoegd een geschil dat voortkomt uit een contract tussen een consument en een verkoper, te beslechten indien de partijen het geschil niet onderling hebben kunnen beslechten en indien de waarde van de betwiste goederen of diensten ten minste 20 EUR bedraagt. Vorderingen op grond van overlijden, lichamelijk letsel of gezondheidsschade worden niet door een commissie afgewikkeld maar moeten door een rechtbank worden afgewikkeld.

Een commissie beslecht geen geschillen die betrekking hebben op het verlenen van gezondheidsdiensten of juridische diensten of de overdracht van onroerend goed of gebouwen, of geschillen waarvan de beslechtingsprocedure in andere wetten is vastgelegd. Dergelijke geschillen worden beslecht door de bevoegde instelling of door de rechtbank. Zo is de beslechtingsprocedure voor huurgeschillen vastgelegd in de Wet inzake de beslechting van huurgeschillen (*üürivaidluse lahendamise seadus*).

Een consumentenklachtencommissie is bevoegd elk geschil te beslechten dat betrekking heeft op schade als gevolg van een gebrekkig product, mits de schade kan worden vastgesteld. Indien is vastgesteld dat er schade is berokkend maar het precieze bedrag van de schade niet kan worden bepaald, bijvoorbeeld in het geval van niet-geldelijke schade of schade die zich in de toekomst zal voordoen, wordt de hoogte van de vergoeding door een rechtbank bepaald.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

Om te weten welke rechtbank bevoegd is om een zaak te behandelen, is het belangrijk te weten welke jurisdictieprincipes er gelden. De jurisdictie is verdeeld in drie gebieden: 1) algemene jurisdictie, die afhangt van de woonplaats van de persoon; 2) optionele jurisdictie; 3) exclusieve jurisdictie (zie deel 2.2).

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Rechtbanken van lagere en hogere aanleg zijn verschillend, omdat het Estse stelsel van rechtbanken een eerste, tweede en derde aanleg kent. Arrondissementsrechtbanken (*maakohus*) behandelen als rechtbanken van eerste aanleg alle civiele zaken. Een wet kan bepalen dat bepaalde zaken alleen door speciale arrondissementsrechtbanken moeten worden behandeld als dit de behandeling ervan versnelt of anderszins het proces effectiever laat verlopen.

Een districtsrechtbank (*ringkonnakohus*) toetst beslissingen die door de arrondissementsrechtbanken binnen zijn territoriale jurisdictie zijn genomen, op basis van beroepen tegen beslissingen en uitspraken. Een districtsrechtbank oordeelt ook over andere zaken die door de wet onder zijn jurisdictie zijn geplaatst.

Het hooggerechtshof (*Riigikohus*) toetst beslissingen die door de districtsrechtbanken in civiele zaken zijn genomen, op basis van cassatieberoepen en beroepen tegen uitspraken. Het hooggerechtshof beoordeelt ook verzoeken om toetsing van van kracht zijnde gerechtelijke beslissingen, benoemt in de door de wet bepaalde gevallen een daartoe bevoegde rechtbank om een zaak te beoordelen en beoordeelt andere zaken die wettelijk onder zijn jurisdictie vallen. Een zaak wordt eerst beoordeeld en afgehandeld door een arrondissementsrechtbank als rechtbank van eerste aanleg. Een persoon die niet tevreden is over een uitspraak, heeft het wettelijke recht beroep in te stellen bij een hogere rechtbank, dat wil zeggen bij de districtsrechtbank. Een districtsrechtbank is een rechtbank van tweede aanleg en toetst derhalve beslissingen van arrondissementsrechtbanken en administratieve rechtbanken op grond van beroepen en beroepen tegen uitspraken. Bij een districtsrechtbank worden civiele zaken door een college behandeld: een beroep wordt beoordeeld door een panel van drie rechters.

Het hooggerechtshof is de hoogste rechterlijke instantie en beslist over cassatieberoepen en over verzoeken om toetsing van gerechtelijke beslissingen. Cassatie heeft betrekking op het instellen van een beroep tegen een uitspraak van de rechtbank die nog niet van kracht is vanwege juridische kwesties, en de herbeoordeling van die uitspraak door een hogere rechtbank zonder herevaluatie van de feiten. Toetsing van gerechtelijke beslissingen heeft betrekking op de herbeoordeling van beslissingen en uitspraken die reeds van kracht zijn geworden, in gevallen waarin zich nieuwe omstandigheden hebben voorgedaan en op basis van een verzoek van een partij in de procedure.

Beroep in cassatie kan bij het hooggerechtshof worden ingesteld door elke partij in de procedure die niet tevreden is met de uitspraak van een lagere rechtbank. Een beroep kan niet in eigen persoon maar alleen via een daartoe bevoegde vertegenwoordiger worden ingesteld. Het hooggerechtshof aanvaardt beroep in cassatie als de beweringen in het beroep de vraag doen rijzen of de lagere rechtbank het materiële recht onjuist heeft toegepast of dat er sprake was van een materiële inbreuk op het procesrecht, wat zou hebben kunnen leiden tot een onrechtvaardige uitspraak. Daarnaast accepteert het hooggerechtshof de zaak ook indien de behandeling van het cassatieberoep van fundamenteel belang zou zijn voor het waarborgen van de rechtszekerheid en voor de vorming van een uniforme rechtspraak, of voor de verdere ontwikkeling van het recht.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

Jurisdictie is het recht en verplichting van een persoon om zijn of haar procedurele rechten voor een specifieke rechtbank uit te oefenen. Jurisdictie is algemeen, optioneel of exclusief.

Algemene jurisdictie bepaalt de rechtbank waar gerechtelijke procedures tegen een persoon kunnen worden ingesteld en waar andere procedurele handelingen kunnen worden verricht met betrekking tot een persoon, tenzij de wet bepaalt dat bij een andere rechtbank de gerechtelijke procedure kan worden ingesteld of de handeling kan worden verricht.

Optionele jurisdictie bepaalt de rechtbank waar in aanvulling op algemene jurisdictie gerechtelijke procedures kunnen worden ingesteld tegen een persoon en andere procedurele handelingen kunnen worden verricht ten aanzien van een persoon. Dit betekent dat een gerechtelijke procedure inzake een eigendomsvordering tegen een natuurlijke persoon evenzeer kan worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de woonplaats waar de persoon het langst heeft gewoond, bestrijkt. Als een persoon in het buitenland woont, kan een gerechtelijke procedure inzake een eigendomsvordering ook tegen hem of haar worden ingesteld bij de rechtbank waar de locatie onder valt waar zich het eigendom bevindt waarop de vordering betrekking heeft, of bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de locatie van andere eigendommen van de betreffende persoon bestrijkt.

Exclusieve jurisdictie bepaalt de enige rechtbank waar een civiele zaak kan voorkomen. De jurisdictie in zaken die verzoeken betreffen is exclusief, tenzij de wet anders bepaalt. Exclusieve jurisdictie kan bijvoorbeeld worden bepaald door de locatie van onroerend goed, de statutaire zetel van een rechtspersoon, enz.

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Een gerechtelijke procedure tegen een natuurlijke persoon kan worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie diens woonplaats bestrijkt, en een gerechtelijke procedure tegen een rechtspersoon kan worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de plek van het hoofdkantoor bestrijkt. Indien de woonplaats van een natuurlijke persoon niet bekend is, kan een gerechtelijke procedure tegen de persoon worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie diens laatste bekende woonplaats bestrijkt.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

Een gerechtelijke procedure tegen een burger van de Republiek Estland die in het buitenland woont en voor wie het extraterritorialiteitsbeginsel geldt, of tegen een burger van de Republiek Estland die in het buitenland werkt en ambtenaar is, kan worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de laatste woonplaats van de betreffende persoon in Estland bestrijkt. Als de persoon niet in Estland woonachtig is geweest, kan tegen hem of haar een gerechtelijke procedure worden ingesteld bij de arrondissementsrechtbank van Harju (*Harju Maakohus*). Een gerechtelijke procedure kan worden ingesteld tegen een orgaan van de Republiek Estland of een lokale overheid bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de statutaire zetel van het nationale of lokale overheidsorgaan in kwestie bestrijkt. Als het nationale overheidsorgaan niet kan worden vastgesteld, wordt de gerechtelijke procedure ingesteld bij de arrondissementsrechtbank van Harju. Als het lokale overheidsorgaan niet kan worden vastgesteld, wordt de gerechtelijke procedure ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de zetel van de plattelandsgemeente of het stadsbestuur bestrijkt.

Een gerechtelijke procedure kan worden ingesteld tegen een orgaan van de Republiek Estland of een lokale overheid bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de statutaire zetel van het nationale of lokale overheidsorgaan in kwestie bestrijkt.

Als het nationale overheidsorgaan niet kan worden vastgesteld, wordt de gerechtelijke procedure ingesteld bij de arrondissementsrechtbank van Harju. Als het lokale overheidsorgaan niet kan worden vastgesteld, wordt de gerechtelijke procedure ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de zetel van het bestuur van de landelijke gemeente of de stad bestrijkt. Een eiser kan ook een gerechtelijke procedure instellen bij de rechtbank waarvan de jurisdictie diens eigen woonplaats bestrijkt.

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

In de in de wet genoemde gevallen kan een persoon een rechtbank kiezen waar een gerechtelijke procedure kan worden ingesteld tegen een persoon en andere procedurele handelingen kunnen worden verricht met betrekking tot een persoon in aanvulling op de algemene jurisdictie.

Een gerechtelijke procedure die een eigendomsvordering betreft, kan tegen een natuurlijke persoon ook worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie zijn of haar woonplaats bestrijkt als de persoon er langere tijd heeft verbleven vanwege een arbeids- of dienstbetrekking, studie of andere soortgelijke redenen.

Jurisdictie op basis van de vestigingsplaats: een gerechtelijke procedure in verband met de economische of beroepsmatige activiteiten van de verweerder kan ook worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de vestigingsplaats bestrijkt.

Jurisdictie op basis van de statutaire zetel van een rechtspersoon: een rechtspersoon op basis van lidmaatschap, met inbegrip van een bedrijf, of een lid, partner of aandeelhouder daarvan kan een gerechtelijke procedure die voortkomt uit hun lidmaatschap of holding tegen een lid, partner of aandeelhouder van de rechtspersoon ook instellen bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de statutaire zetel van de rechtspersoon bestrijkt.

Jurisdictie gebaseerd op de eigendomslocatie: als een persoon zijn of haar woonplaats of statutaire zetel in het buitenland heeft, kan een gerechtelijke procedure inzake een eigendomsvordering tegen die persoon worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de locatie bestrijkt van het eigendom waarop de vordering betrekking heeft, of bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de locatie bestrijkt van andere eigendommen van de persoon. Als eigendom in een openbaar register is ingeschreven, kan de gerechtelijke procedure worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de locatie bestrijkt van het register waar het eigendom is geregistreerd. Als eigendom gevorderd wordt op grond van het verbintissenrecht, kan de gerechtelijke procedure worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de woonplaats of statutaire zetel van de schuldenaar bestrijkt. Als de vordering wordt gedekt door activa, kan de gerechtelijke procedure worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de locatie van de activa bestrijkt.

Jurisdictie in het geval van een gerechtelijke procedure waarbij een vordering wordt gedekt door een hypotheek of is bezwaard met een zakelijke last: een gerechtelijke procedure om een vordering te innen die wordt gedekt door een hypotheek of is bezwaard met een zakelijke last of een andere gerechtelijke procedure die een soortgelijke vordering betreft, kan ook worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de locatie van het onroerend goed bestrijkt, mits de schuldenaar de eigenaar is van het geregistreerde onroerend goed dat gedekt wordt door de hypotheek of bezwaard is met de zakelijke last.

Jurisdictie in het geval van een gerechtelijke procedure die voortkomt uit het bezit van een appartement: een gerechtelijke procedure tegen een lid van een appartementenvereniging of een andere vereniging van eigenaren van appartementen die voortkomt uit het gemeenschappelijk eigendom van de leden of het beheer van het object van gemeenschappelijk eigendom of die gebaseerd is op het fysieke aandeel van het eigendom van het appartement, kan ook worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de locatie bestrijkt van het geregistreerde onroerend goed bezwaard met het eigendom van het appartement.

Jurisdictie op basis van de plek van naleving van een overeenkomst: een gerechtelijke procedure die voortkomt uit een overeenkomst, of een gerechtelijke procedure om de nietigheid van een overeenkomst vast te stellen kan ook worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de plaats bestrijkt van de aangevochten verbintenis uit overeenkomst. In het geval van een contract voor de verkoop van roerend goed wordt de plaats waar de roerende goederen werden geleverd of aan de koper hadden moeten worden geleverd, en in het geval van een contract voor de levering van een dienst, de plaats waar de dienst werd verleend of had moeten worden verleend, beschouwd als de plaats van naleving van de verbintenis. In andere gevallen wordt de vestigingsplaats of, bij gebreke daarvan, de woonplaats of statutaire zetel van de schuldenaar beschouwd als de plaats van uitvoering van de verplichting. Deze bepalingen zijn van toepassing, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen.

Jurisdictie op basis van de woonplaats van een consument: een gerechtelijke procedure die voortkomt uit een contract of relatie gespecificeerd in de artikelen 35, 46, 52, 208, lid 4, 379, 402, 635, lid 4, 709, 734 of 866 van de Wet inzake het verbintissenrecht (*võlaõigusseadus*) of een gerechtelijke procedure die voortkomt uit een ander contract afgesloten met een onderneming die een statutaire zetel of een vestiging in Estland heeft, kan ook door een consument worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de woonplaats van de consument bestrijkt. Het bovenstaande geldt niet voor gerechtelijke procedures die voortkomen uit vervoerscontracten.

Jurisdictie in het geval van een gerechtelijke procedure die voortkomt uit een verzekeringcontract: een verzekeringnemer, begunstigde of andere persoon die recht heeft om naleving te verlangen van de verzekeraar op basis van een verzekeringcontract kan ook een gerechtelijke procedure die voortkomt uit het verzekeringcontract instellen tegen de verzekeraar bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de woonplaats of statutaire zetel van de persoon bestrijkt. In het geval van een aansprakelijkheidsverzekering of een verzekering van een bouwsel, onroerende goederen of van roerende goederen samen met een bouwsel of onroerende goederen, kan ook een gerechtelijke procedure worden ingesteld tegen de verzekeraar bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de plaats bestrijkt van de handeling of gebeurtenis die de schade veroorzaakte, of de plaats waar de schade werd veroorzaakt.

Jurisdictie op basis van de woon- of werkplaats van een werknemer: een medewerker kan ook een gerechtelijke procedure die voortkomt uit zijn of haar arbeidsovereenkomst instellen bij de rechtbank waarvan de jurisdictie zijn of haar woon- of werkplaats bestrijkt.

Jurisdictie in het geval van een gerechtelijke procedure die te maken heeft met een wissel of cheque: een gerechtelijke procedure die verband houdt met een wissel of cheque kan ook worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de plaats van betaling van de wissel of cheque bestrijkt.

Jurisdictie in het geval van een gerechtelijke procedure die voortkomt uit vernieling: een gerechtelijke procedure voor de vergoeding van vernieling kan ook worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de plaats bestrijkt van de handeling of gebeurtenis die de schade veroorzaakte, of de plaats waar de schade werd veroorzaakt.

Jurisdictie in het geval van een gerechtelijke procedure die voortkomt uit een maritieme vordering, reddingswerk of een reddingscontract: een gerechtelijke procedure die voortkomt uit een of meerdere maritieme vorderingen die worden gespecificeerd in de Wet inzake maritiem eigendomsrecht (*laeva asjaõigusseadus*), kan ook worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de locatie van het schip van de verweerder of de thuishaven van het schip bestrijkt. Een gerechtelijke procedure die voortkomt uit reddingswerk of een reddingscontract, kan ook worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de plaats bestrijkt waar het reddingswerk plaatsvond.

Jurisdictie in het geval van een gerechtelijke procedure betreffende de verdeling van een boedel: een gerechtelijke procedure om het erfrecht vast te stellen, een vordering van een rechtsopvolger tegen de bezitter van de boedel, een vordering uit hoofde van een legaat of erfopvolgingsovereenkomst, of een vordering voor een verplicht deel of de verdeling van een eigendom kan ook worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de woonplaats van de erflater op het moment van diens dood bestrijkt. Als de erflater een burger van de Republiek Estland was, maar op het moment van overlijden geen

verblijfplaats in Estland had, kan de gerechtelijke procedure ook worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de laatste woonplaats van de erflater in Estland bestrijkt. Als de erflater geen verblijfplaats in Estland had, kan de gerechtelijke procedure worden ingesteld bij de arrondissementsrechtbank van Harju (*Harju Maakohus*).

Gerechtelijke procedure tegen medeverweerders en verschillende gerechtelijke procedures tegen één verweerder: een gerechtelijke procedure tegen meerdere verweerders kan worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de woonplaats of statutaire zetel van één door de eiser gekozen medeverweerder bestrijkt. Als er meerdere gerechtelijke procedures moeten worden ingesteld tegen een verweerder op basis van hetzelfde feit, kunnen alle gerechtelijke procedures worden ingesteld bij de rechtbank waar een gerechtelijke procedure zou kunnen worden aangespannen met betrekking tot één vordering of enkele van de vorderingen die voortkomen uit hetzelfde feit.

Jurisdictie van een tegenvordering en een gerechtelijke procedure door een derde persoon met een onafhankelijke vordering: een tegenvordering kan worden ingesteld bij de rechtbank waar de oorspronkelijke gerechtelijke procedure werd ingesteld, mits aan de voorwaarden voor het instellen van een tegenvordering wordt voldaan en de tegenvordering niet onder exclusieve jurisdictie valt. Het bovenstaande geldt ook voor gevallen waarin, op grond van algemene bepalingen, de tegenvordering bij een buitenlandse rechtbank moet worden ingesteld.

Een gerechtelijke procedure door een derde partij met een onafhankelijke vordering kan worden ingesteld bij de rechtbank die in de hoofdzaak beschikt. Jurisdictie in het geval van faillissementsprocedures: een gerechtelijke procedure betreffende een faillissementsprocedure of failliete boedel tegen een failliete persoon, curator of een lid van de faillissementscommissie, met inbegrip van een gerechtelijke procedure voor de uitsluiting van eigendom uit een failliete boedel, kan worden ingesteld bij het gerecht dat het faillissement uitsprak. Een gerechtelijke procedure voor de acceptatie van een vordering kan ook worden ingesteld bij de rechtbank die het faillissement uitsprak. Een failliete persoon kan een gerechtelijke procedure instellen met betrekking tot de failliete boedel, waaronder een gerechtelijke procedure voor verhaal, bij de rechtbank die het faillissement uitsprak.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

In de in de wet genoemde gevallen is de jurisdictie exclusief. Jurisdictie bepaalt de enige rechtbank waar een civiele zaak kan worden behandeld. Jurisdictie in zake verzoeken is exclusief, tenzij de wet anders bepaalt.

1) *Jurisdictie met betrekking tot de locatie van onroerend goed* – een gerechtelijke procedure met de volgende oogmerken wordt ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de locatie van het onroerend goed bestrijkt: vorderingen met betrekking tot de erkenning van het bestaan van eigendomsrecht, beperkt zakelijk recht of het belast zijn met ander belast zakelijk recht met betrekking tot onroerende goederen, of de erkenning van het ontbreken van dergelijke rechten of lasten, of vorderingen met betrekking tot andere rechten inzake onroerende goederen, vaststelling van de grenzen of splitsing van onroerende goederen, bescherming van het bezit van onroerende goederen, vorderingen met betrekking tot een zakelijk recht voortkomende uit het bezit van een appartement, vorderingen in verband met gedwongen inbeslagname van onroerende goederen, vorderingen voortkomend uit een leasecontract of commercieel leasecontract met betrekking tot onroerend goed of een andere overeenkomst inzake het gebruik van onroerend goed op grond van het verbintenisrecht, of uit de geldigheid van dergelijke overeenkomsten.

Een gerechtelijke procedure met betrekking tot zakelijke erfdiensbaarheid, zakelijke bezwaring of voorkeursrecht wordt ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de locatie van de erfdiensbaarheid of het bezwaard onroerend goed bestrijkt.

2) *Vordering inzake de beëindiging van de toepassing van standaardbedingen* – een gerechtelijke procedure voor de beëindiging van de toepassing van een oneerlijk standaardbeding, of tot beëindiging en intrekking van de aanbeveling van het beding door de persoon die de toepassing van het beding aanbeveelt (artikel 45 van de Wet inzake het verbintenisrecht (*võlaõigusseadus*)) wordt aangespannen bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de vestigingsplaats van de verweerder of, indien er geen is, bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de woonplaats of statutaire zetel van de verweerder bestrijkt. Indien de verweerder geen vestiging van een bedrijf, woonplaats of statutaire zetel in Estland heeft, wordt de gerechtelijke procedure ingesteld bij de rechtbank onder de territoriale jurisdictie waarvan de algemene bepaling werd toegepast.

3) *Jurisdictie met betrekking tot het intrekken van een beslissing van een orgaan van een rechtspersoon, of het vaststellen van de ongeldigheid ervan* – een gerechtelijke procedure met betrekking tot het intrekken van een beslissing van een orgaan van een rechtspersoon, of voor de vaststelling van de ongeldigheid ervan wordt ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de statutaire zetel van de rechtspersoon bestrijkt.

4) *Jurisdictie in het geval van huwelijkszaken*

Huwelijkszaken worden beschouwd als civiele zaken als het gaat om:

echtscheiding,
nietigverklaring van een huwelijk,
vaststelling van het al dan niet bestaan van een huwelijk,
verdeling van gezamenlijk eigendom of andere vorderingen die voortkomen uit de eigendomsrelatie tussen de echtgenoten,
andere vorderingen die voortkomen uit de echtelijke relatie, ingediend door een van de echtgenoten tegen de andere.

Een Estse rechtbank is bevoegd om uitspraak te doen in huwelijkszaken indien:

ten minste een van de echtgenoten een burger van de Republiek Estland is of een burger was op het moment van het aangaan van het huwelijk, de woonplaats van beide echtgenoten zich in Estland bevindt, de woonplaats van een van de echtgenoten zich in Estland bevindt, behalve wanneer het duidelijk is dat de uiteindelijke uitspraak niet zal worden erkend in het land van de nationaliteit van een van beide echtgenoten.

In een echtelijke zaak die behandeld wordt door een Estse rechtbank wordt een gerechtelijke procedure ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de gezamenlijke woonplaats van de echtgenoten bestrijkt. of, indien die er niet is, bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de woonplaats van de verweerder bestrijkt. Indien de woonplaats van de verweerder zich niet in Estland bevindt, wordt de gerechtelijke procedure ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de woonplaats van een gemeenschappelijk minderjarig kind van de partijen bestrijkt, en, bij het ontbreken van een gemeenschappelijk minderjarig kind, bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de woonplaats van de eiser bestrijkt.

Indien de zeggenschap is vastgesteld over het eigendom van een afwezige persoon als gevolg van vermissing van de persoon of als er een voogd is aangesteld over een persoon als gevolg van zijn of haar beperkte actieve procesbevoegdheid, of een persoon gevangenisstraf is opgelegd, kan een echtscheidingsprocedure tegen een dergelijke persoon ook worden ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de woonplaats van de eiser bestrijkt.

5) *Jurisdictie inzake afstamming en onderhoudsplicht* – een afstammingszaak is een civiele zaak waarin de rechter uitspraak doet in een gerechtelijke procedure waarmee beoogd wordt de afstamming vast te stellen of de inschrijving van een ouder in de geboorteakte van een kind of in het bevolkingsregister wordt aangevochten. Een Estse rechtbank kan uitspraak doen in een afstammingszaak indien ten minste een van de partijen burger van de Republiek Estland is of ten minste een van de partijen in Estland woonachtig is. In een afstammingszaak die door een Estse rechter moet worden behandeld, wordt de gerechtelijke procedure ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de woonplaats van het kind bestrijkt. Indien het kind niet

woonachtig is in Estland, wordt de gerechtelijke procedure ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de woonplaats van de verweerder bestrijkt. Indien de woonplaats van de verweerder zich niet in Estland bevindt, wordt de gerechtelijke procedure ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de woonplaats van de eiser bestrijkt.

Deze bepalingen zijn ook van toepassing op zaken betreffende onderhoudsverplichtingen. Een zaak betreffende onderhoudsverplichting is een civiele zaak waarin uitspraak wordt gedaan over:

de onderhoudsverplichtingen van een ouder die voortvloeien uit de wet met betrekking tot een minderjarig kind, onderhoudsverplichting tussen ouders, onderhoudsverplichting tussen echtgenoten, andere onderhoudsverplichtingen voortvloeiend uit de wet.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Indien een zaak onder de jurisdictie van verschillende Estse rechtbanken tegelijk valt, heeft de indiener van het verzoek het recht om zelf de rechtbank te kiezen waar hij het verzoekschrift wil indienen. In dergelijke gevallen wordt de zaak beoordeeld door de rechtbank die als eerste het verzoek ontving. Indien een gerechtelijke procedure wordt ingesteld bij de rechtbank waarvan de jurisdictie de woonplaats of statutaire zetel van de verweerder bestrijkt of bij de rechtbank met exclusieve jurisdictie, wordt de zaak behandeld in het gerechtshof waarvan de territoriale jurisdictie de woonplaats of statutaire zetel van de verweerder bestrijkt, of de plaats die wordt gebruikt om de exclusieve jurisdictie te bepalen. Als meerdere plaatsen die worden gebruikt om de jurisdictie te bepalen binnen de territoriale jurisdictie van één arrondissementsrechtbank maar binnen de dienstzones van verschillende gerechtshoven vallen, kiest de eiser het gerechtshof waar de zaak zal worden behandeld. Indien de eiser geen keuze maakt, bepaalt de rechtbank waar de zaak wordt behandeld.

Zaken met betrekking tot verzoeken worden behandeld in het gerechtshof waarvan de territoriale jurisdictie de plaats omvat die gebruikt wordt om de jurisdictie te bepalen. Als verschillende plaatsen die de jurisdictie bepalen zich binnen de territoriale jurisdictie van één arrondissementsrechtbank bevinden maar binnen de dienstzones van verschillende gerechtshoven, bepaalt de rechtbank waar de zaak moet worden behandeld.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

De versnelde procedure voor zaken met betrekking tot betalingsbevelen wordt uitgevoerd in het gerechtshof in Haapsalu van de arrondissementsrechtbank van Pärnu (*Pärnu Maakohtu Haapsalu kohtumaja*). Voor andere civiele zaken gelden de hiervoor genoemde principes inzake jurisdictie.

Links

[Stelsel van rechtbanken](#)

Laatste update: 29/10/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Rechterlijke bevoegdheid - Ierland

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

De burgerlijke gerechten in Ierland zijn bevoegd in geschillen tussen particulieren, organisaties of de staat. Die geschillen kunnen gaan over allerlei kwesties, van letselschade als gevolg van een auto-ongeval tot een betwiste bedrijfsovername. In burgerlijke zaken daagt de eiser de verweerder voor de rechter om schadevergoeding te krijgen voor het geleden nadeel. Meestal wordt een vergoeding in de vorm van geld toegewezen.

Het *District Court*, het *Circuit Court* en het *High Court* zijn gerechten in eerste aanleg. Met uitzondering van bepaalde grondwettelijke kwesties heeft het *Supreme Court* uitsluitend bevoegdheid voor beroepszaken. Het *Court of Appeal* heeft uitsluitend bevoegdheid voor beroepszaken.

Het *District Court* en het *Circuit Court* hebben elk plaatselijke en beperkte rechtsmacht. Dat wil zeggen dat zij alleen zaken tot een bepaalde drempelwaarde kunnen behandelen waarbij partijen binnen een bepaald geografisch gebied hun woonplaats of vestiging hebben of waarbij de betrokken overeenkomst binnen een bepaald geografisch gebied is gesloten. Beroepszaken tegen beslissingen van het *District Court* worden behandeld door het *Circuit Court* en beroepszaken tegen beslissingen van het *Circuit Court* worden behandeld door het *High Court*.

Het *Small Claims Court* maakt deel uit van het *District Court* en behandelt consumentenzaken waarbij het gevorderde bedrag niet hoger is dan 2 000 EUR. Deze procedure staat ook open voor geschillen tussen bedrijven.

Het *District Court* behandelt zaken betreffende vorderingen tot 15 000 EUR. Het *Circuit Court* behandelt zaken betreffende vorderingen tot 75 000 EUR (60 000 EUR in het geval vorderingen betreffende lichamelijk letsel) en kan tevens uitspraak doen in familierechtelijke procedures, zoals echtscheiding, scheiding van tafel en bed en nietigverklaring van het huwelijk. Het *High Court* behandelt zaken betreffende vorderingen van meer dan 75 000 EUR (60 000 EUR in het geval vorderingen betreffende lichamelijk letsel).

Arbeidsrechtelijke zaken worden behandeld door het *Employment Appeals Tribunal*, een onafhankelijk orgaan dat bevoegd is in geschillen van sterk uiteenlopende arbeidsrechtelijke aard. In bepaalde gevallen kan een van beide partijen, binnen zes weken nadat het *Tribunal* uitspraak heeft gedaan, beroep instellen bij het *Circuit Court*. Indien er geen beroep wordt ingesteld bij het *Circuit Court* en de werkgever geen uitvoering geeft aan de uitspraak, kan de minister van Werkgelegenheid, ondernemingen en innovatie namens de werknemer een procedure instellen bij het *Circuit Court*. Elk der partijen kan tegen een uitspraak van het *Tribunal* beroep instellen bij het *High Court*, zij het uitsluitend over een rechtsvraag.

Het *Commercial Court*, dat is opgericht in 2004, is een gespecialiseerde afdeling van het [High Court](#) en valt in het bijzonder onder [Order 63A of the Rules of the Superior Courts](#). Het is bevoegd voor handelsgeschillen waarbij de waarde van de vordering ten minste 1 000 000 EUR bedraagt, geschillen over intellectuele eigendom en beroepszaken betreffende of verzoeken om rechterlijke toetsing van regelgevende besluiten. Het zal ook andere zaken behandelen wanneer de rechter dit passend acht. Er is geen automatisch recht op inschrijving op de *Commercial List* (rol) van het *High Court*. Dit behoort tot de discretionaire bevoegdheid van een rechter van het *Commercial Court*. Het *Court* maakt gebruik van een verfijnd systeem voor het beheer van zaken, dat is ontworpen om de voorbereiding van het proces te stroomlijnen, onnodige kosten en vertragingstactieken tegen te gaan en te zorgen voor een volledige openbaarmaking in afwachting van het proces.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Welk gerecht in eerste aanleg bevoegd is, hangt af van de aard (overeenkomst, onrechtmatige daad enz.) en de waarde (zie hierboven) van de vordering. Ten behoeve van de *District Courts* is het land verdeeld in 24 *districts* (districten). Voor elk van deze districten werden een of meer permanente rechters aangesteld. Voor de twee grootste steden, Dublin en Cork, was het, gelet op de hoeveelheid werk, noodzakelijk meerdere permanente rechters aan te stellen. Ten behoeve van het *Circuit Court* is het land verdeeld in acht *circuits* (arrondissementen). Elk arrondissement heeft één *Circuit Court Judge*, behalve die van Dublin en Cork, waar er, gezien het grotere aantal zaken, meerdere zijn. Het *High Court* houdt zitting in Dublin om zich uit te spreken over oorspronkelijke vorderingen. Op bepaalde momenten tijdens het jaar behandelt het op diverse locaties in de provincies ook vorderingen betreffende lichamelijk of dodelijk letsel. Bovendien houdt het *High Court* zitting in de provincies voor de behandeling van beroepszaken tegen beslissingen die het *Circuit Court* heeft gegeven in burgerlijke en familiezaken.

Het *District Court* is bevoegd in zaken over overeenkomsten, bepaalde onrechtmatige daden, huurkoop- en kredietverkoopcontracten, huurzaken zoals uitzetting wegens niet-betaling van de huur en in procedures betreffende de onrechtmatige bewaring van zaken, mits de waarde van de vordering de grens van 15 000 EUR niet overschrijdt. Verder heeft het *District Court* bevoegdheden ten aanzien van de tenuitvoerlegging van beslissingen die andere gerechten hebben gegeven inzake schulden, de verlening van vergunningen zoals drankvergunningen, en het gezag over en het onderhoud van kinderen.

Het *Circuit Court* is bevoegd in zaken over overeenkomsten, onrechtmatige daden, erfrechtkwesies en het beheer van nalatenschappen, *equity suits* (billijkheidsprocedure), uitzettingszaken of nieuwe huurovereenkomsten in procedures naar aanleiding van huurkoop- of kredietkoopcontracten, wanneer de vordering de grens van 75 000 EUR (60 000 EUR in het geval vorderingen betreffende lichamelijk letsel) niet overschrijdt. Het *Circuit Court* is ook bevoegd in familiezaken (zoals scheiding van tafel en bed, echtscheiding, nietigverklaring van het huwelijk en beroepszaken tegen beslissingen van het *District Court*) en kan voorts beroepszaken behandelen tegen beslissingen van arbiters in geschillen betreffende de in de huurwetgeving geregelde grondrente.

Burgerlijke zaken in het *Circuit Court* worden behandeld door een rechter zonder jury. Bij beroep tegen een beslissing van het *District Court* wordt de zaak opnieuw behandeld, waarna het vonnis van het *Circuit Court* definitief is en er geen verder beroep mogelijk is.

Volgens de grondwet heeft het *High Court* volledige oorspronkelijke rechtsmacht met betrekking tot alle feitelijke en rechtsvragen. Dat betekent dat het bevoegd is in alle burgerlijke zaken waarin de verweerder ingezetene is van Ierland, waarin de betrokken overeenkomst vermoedelijk in Ierland is gesloten, waarin de betrokken onrechtmatige daad vermoedelijk in Ierland is gepleegd of waarin het betrokken onroerend goed in Ierland is gelegen. Het *High Court* behandelt beroepszaken tegen beslissingen van het *Circuit Court* en oefent toezicht uit op het *District Court* en andere lagere gerechten. Beroepszaken tegen beslissingen van het *High Court* worden behandeld door het *Court of Appeal* dan wel door het *Supreme Court* wanneer door het *Supreme Court* is bevestigd dat het gaat om een zaak van algemeen openbaar belang of een zaak waarin de behoorlijke rechtspleging in het geding is. Tegen beslissingen van het *Court of Appeal* kan beroep worden ingesteld bij het *Supreme Court* wanneer door het *Supreme Court* is bevestigd dat het gaat om een zaak van algemeen openbaar belang of een zaak waarin de behoorlijke rechtspleging in het geding is. De beroepszaak wordt dan niet opnieuw behandeld, maar er wordt uitgegaan van een afschrift van de in eerste aanleg gepresenteerde bewijselementen en juridische argumenten.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Bij welk *District Court* of *Circuit Court* een burgerlijke vordering moet worden ingesteld, is afhankelijk van de plaats waar de verweerder of een van de verweerders zijn gewone verblijfplaats heeft of zijn beroep, bedrijf of werkzaamheden uitoefent. Voor de meeste geschillen inzake overeenkomsten is het bevoegde *District Court* of *Circuit Court* het gerecht in het rechtsgebied waar de overeenkomst vermoedelijk is gesloten; voor geschillen inzake onrechtmatige daad, de plaats waar de onrechtmatige daad vermoedelijk is gepleegd; in familiezaken, de plaats waar de eiser verblijft, en in geschillen inzake huur- of pachtovereenkomsten of eigendomsrechten van onroerende goederen, de plaats waar het betrokken onroerend goed is gelegen.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

N.v.t.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

N.v.t.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

N.v.t.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

Op de website van de [Courts Service of Ireland](#) wordt de rechterlijke organisatie in Ierland nauwkeurig uiteengezet. De *Courts Service* heeft ten behoeve van het publiek ook een brochure uitgebracht met de titel *Explaining the Courts*. Nadere gegevens over de rechterlijke organisatie zijn ook beschikbaar bij *Citizens Information Board* (raad voor publieksvoorlichting), een bij wet ingestelde instantie die de verstrekking van informatie en advies en de belangenbehartiging over en voor een breed scala aan openbare en sociale diensten ondersteunt. *Citizens Information* biedt een website, een telefoonlijn en talloze trefpunten in het hele land.

Links

[Courts Service - Ireland](#)

<http://www.citizensinformation.ie/>

Laatste update: 26/11/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Rechterlijke bevoegdheid - Griekenland

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

Gewone burgerlijke rechtbanken zijn bevoegd om de meeste burgerlijke en handelszaken in Griekenland te behandelen. Bij wijze van uitzondering zijn bij bijzondere wet gespecialiseerde kamers ingesteld in het kader van burgerlijke rechtbanken in de grote steden, die naargelang van het juridische domein exclusief bevoegd zijn om specifieke zaken te behandelen. Deze kamers zijn de kamers die bevoegd zijn voor de behandeling van zaken betreffende het Gemeenschapsmerk in Athene en Thessaloniki, en de kamer die bevoegd is voor de behandeling van maritieme rechtszaken in Piraeus.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

In de meeste gevallen wordt de bevoegdheid van de rechtbanken bepaald door de waarde van het voorwerp van geschil. Om die waarde te schatten, wordt rekening gehouden met de ingestelde vordering, maar niet met eventuele nevenvorderingen. Als meerdere vorderingen onder hetzelfde geding vallen, worden ze samengevoegd.

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Zaken die onder de bevoegdheid van burgerlijke rechtbanken vallen, worden in eerste aanleg behandeld door burgerlijke districtsrechtbanken die ook bekend staan als rechtbanken voor geringe vorderingen (*Irinodikia*), rechtbanken met alleensprekende rechters (*Monomeli Protodikia*) en rechtbanken van eerste aanleg waar zaken door meerdere rechters worden behandeld (*Polymeli Protodikia*).

De rechtbanken voor geringe vorderingen zijn voornamelijk bevoegd voor a) alle in geld waardeerbare geschillen waarbij de waarde van het geschil niet groter is dan twintigduizend euro (20 000 EUR), en b) alle geschillen, zowel hoofdgeschillen als de daaruit voortvloeiende geschillen, in het kader van een huurovereenkomst, mits in alle gevallen de overeengekomen maandelijkse huur niet hoger is dan zeshonderd euro (600 EUR).

De bevoegdheid van de rechtbanken voor geringe vorderingen omvat ook, ongeacht de waarde van het geschil, de meeste geschillen die verband houden met landbouw, de verkoop van dieren, eigendomsgeschillen met burens, geschillen die voortvloeien uit contracten met hotelexploitanten en vervoersbedrijven, vorderingen van verenigingen en coöperaties tegen hun leden en, vice versa, vorderingen van advocaten voor hun diensten bij rechtbanken van eerste aanleg en politierechtbanken (*Ptaismatodikia*), alsmede de rechten, vergoedingen en kosten van getuigen, tolken, sekwesters of bewakers die voor een rechtbank getuigenissen hebben afgelegd of door een rechtbank zijn aangewezen.

De rechtbanken van eerste aanleg met alleensprekende rechters zijn bevoegd voor alle in geld waardeerbare geschillen waarbij de waarde van het geschil groter is dan twintigduizend euro (20 000 EUR) maar niet groter dan tweehonderdvijftigduizend euro (250 000 EUR).

De rechtbanken van eerste aanleg met alleensprekende rechters zijn bevoegd voor de volgende geschillen, ook als de waarde van het geschil groter is dan tweehonderdvijftigduizend euro (250 000 EUR): geschillen die voortvloeien uit lease- of huurovereenkomsten; arbeidsgeschillen betreffende werknemers of betreffende door beroepsbeoefenaars of ambachtslieden vervaardigde werken of voorwerpen; geschillen in het kader van collectieve arbeidsovereenkomsten tussen socialezekerheidsinstellingen en verzekeren; geschillen betreffende advocatenhonoraria, -vergoedingen en -kosten, uitgezonderd die welke hierboven zijn genoemd die worden behandeld in de rechtbanken voor geringe vorderingen; geschillen met betrekking tot personen die werkzaam zijn in een juridische, medische of paramedische functie, of als ingenieur, scheikundige of makelaar/agent, en geschillen met betrekking tot personen die door een rechterlijke instantie zijn aangewezen, zoals deskundigen, deskundige arbiters, taxateurs, arbiters, executeurs, bewindvoerders en vereffenaars; geschillen met betrekking tot alle soorten schadevorderingen die voortvloeien uit schade veroorzaakt door een voertuig, met inbegrip van vorderingen uit hoofde van verzekeringscontracten voor voertuigen, en geschillen in verband met betwistingen betreffende het bezit of het gebruik van roerende of onroerende goederen.

Rechtbanken van eerste aanleg met alleensprekende rechters zijn altijd bevoegd, ongeacht de waarde van het geschil, voor: geschillen in verband met een echtscheiding; nietigverklaring van het huwelijk; erkenning van het al dan niet bestaan van een huwelijk; echtelijke relaties tijdens en voortvloeiend uit het huwelijk, met inbegrip van vaderschapsbetwistingen, de erkenning van het al dan niet bestaan van een ouder-kindrelatie of ouderlijke verantwoordelijkheid; de erkenning van het vaderschap van een buitenechtelijk kind; de erkenning van het feit of een buitenechtelijk kind al dan niet vrijwillig wordt erkend, en of die erkenning ongeldig is, en of een dergelijk kind dezelfde status geniet als een kind dat binnen het huwelijk is geboren wegens het naderende huwelijk van zijn ouders, en ook met inbegrip van betwistingen van de vrijwillige erkenning; erkenning van het feit of er al dan niet sprake is van adoptie of de herroeping daarvan, en of er al dan niet sprake is van voogdij. Ook geschillen over alimentatie op grond van huwelijk, echtscheiding of verwantschap; de uitoefening van ouderlijke verantwoordelijkheid; de onenigheid tussen ouders bij de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag, alsmede de communicatie van ouders en andere bloedverwanten in opgaande lijn met het kind; de regeling betreffende het gebruik van de gezinswoning en de verdeling van roerende goederen tussen de echtgenoten, alsmede geschillen met betrekking tot de gezinswoning en de verdeling van roerende goederen tussen de echtgenoten in geval van beëindiging van de samenwoning; geschillen in verband met de eigendom van verdiepingen in een gebouw en geschillen in verband met de nietigverklaring van besluiten van de algemene vergaderingen van verenigingen of coöperaties.

Rechtbanken van eerste aanleg waar zaken door meerdere rechters worden behandeld zijn bevoegd voor alle geschillen waarvoor de rechtbanken voor geringe vorderingen en de rechtbanken van eerste aanleg met alleensprekende rechters worden behandeld niet bevoegd zijn.

2.2 Territoriale bevoegdheid (Is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

De rechtbank in het gebied waarvan de verweerder zijn woonplaats heeft, is territoriaal bevoegd.

Als de verweerder zijn woonplaats noch in Griekenland noch in het buitenland heeft, is de rechtbank in het gebied waarvan hij verblijft bevoegd. Als de woonplaats van de verweerder onbekend is, is de bevoegde rechtbank de rechtbank in het gebied waarvan de verweerder zijn laatste woonplaats in Griekenland had of, indien hij er geen woonplaats had, waar hij zijn laatste verblijfplaats had.

De staat valt onder de bevoegdheid van de rechtbank in het gebied waar de autoriteit die krachtens de wet is aangewezen om de staat voor de rechter te vertegenwoordigen, is gevestigd.

Rechtspersonen die bekwaam zijn om partij te zijn bij een rechtszaak, vallen onder de bevoegdheid van de rechtbank in het gebied waarvan hun statutaire zetel of filiaal is gevestigd, indien het geschil betrekking heeft op de werking ervan.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Indien meer dan één rechtbank bevoegd is, heeft de eiser het recht om te kiezen. De voorrang tussen hen wordt bepaald op basis van de datum waarop de vordering is ingesteld.

Indien de rechtbank niet *ratione materiae* of *ratione loci* bevoegd is, beslist de rechtbank ambtshalve zelf hierover, geeft ze aan welke rechtbank bevoegd is en verwijst ze de zaak ook naar die rechtbank. De rechtsgevolgen van de ingediende vordering blijven ongewijzigd.

Contractuele geschillen

Geschillen over het bestaan of de geldigheid van een rechtshandeling die tijdens het leven van de betrokkene is uitgevoerd en alle daaruit voortvloeiende rechten kunnen ook aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank in het gebied waar de rechtshandeling is uitgewerkt of in het gebied waar ze moet worden uitgevoerd. Geschillen met betrekking tot "reliance damages" (negatief belang) en schadevergoedingen wegens schuld tijdens onderhandelingen kunnen ook bij dezelfde rechtbank aanhangig worden gemaakt.

Onrechtmatige daad

Geschillen die voortvloeien uit een onrechtmatige daad kunnen ook aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank van de plaats waar de schadeveroorzakende gebeurtenis heeft plaatsgevonden of op het punt staat plaats te vinden.

Burgerlijke rechtsvordering

Een burgerlijke rechtsvordering tot schadevergoeding en teruggave voor een misdrijf en tot vergoeding van immateriële schade of psychisch leed kan aanhangig worden gemaakt bij de strafrechter die de zaak behandelt.

Zaken in verband met alimentatie, echtscheiding en ouderlijke verantwoordelijkheid

Huwelijksgeschillen (geschillen over alimentatie op grond van huwelijk, echtscheiding of verwantschap, de uitoefening van ouderlijke verantwoordelijkheid, de onenigheid tussen ouders bij de gezamenlijke uitoefening van de ouderlijke verantwoordelijkheid, alsmede de communicatie van ouders en andere bloedverwanten in opgaande lijn met het kind en de regeling betreffende het gebruik van de gezinswoning en de verdeling van roerende goederen tussen de echtgenoten, alsmede geschillen met betrekking tot de gezinswoning en de verdeling van roerende goederen tussen de echtgenoten in geval van beëindiging van de samenwoning) kunnen ook aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank in het gebied waarvan de laatste gemeenschappelijke woonplaats van de echtgenoten is gelegen.

Geschillen met betrekking tot alimentatievorderingen kunnen ook aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank van de plaats waar de ontvanger van de alimentatie zijn woon- of verblijfplaats heeft.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Geschillen met betrekking tot zakelijke rechten op onroerende goederen en geschillen die voortvloeien uit de huur van onroerende goederen vallen onder de exclusieve bevoegdheid van de rechtbank in het gebied waarvan het onroerend goed is gelegen.

(Als het onroerend goed gelegen is in een gebied met meer dan één rechtbank, heeft de eiser het recht om te kiezen.)

Geschillen met betrekking tot bij rechterlijk bevel uitgevoerd beheer vallen onder de exclusieve bevoegdheid van de rechtbank die het bevel heeft uitgevaardigd.

Geschillen in verband met erfopvolging vallen onder de exclusieve bevoegdheid van de rechtbank in het gebied waarvan de overledene op het moment van overlijden zijn woonplaats of, bij gebreke van een woonplaats, zijn verblijfplaats had.

Als een zaak gekoppeld is aan een hoofdzaak, waaronder met name incidentele vorderingen of garantievorderingen, vallen dergelijke tussenkomsten en andere soortgelijke vorderingen onder de exclusieve bevoegdheid van de rechtbank die de hoofdzaak behandelt.

Hoofdzaken die met elkaar verband houden, vallen onder de exclusieve bevoegdheid van de rechtbank waar de zaak eerst aanhangig is gemaakt.

De rechtbank van eerste aanleg waar zaken door meerdere rechters worden behandeld en die de hoofdzaak behandelt, is bevoegd voor alle daaruit voortvloeiende zaken die onder de bevoegdheid vallen van de rechtbank van eerste aanleg met alleensprekende rechters en van de districtsrechtbank. De rechtbank van eerste aanleg met alleensprekende rechters en die de hoofdzaak behandelt, is bevoegd voor alle daaruit voortvloeiende zaken die onder de bevoegdheid van de burgerlijke districtsrechtbank vallen.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Een gewone rechtbank van eerste aanleg die geen territoriale bevoegdheid heeft, kan door uitdrukkelijke of stilzwijgende instemming van de partijen bij de zaak worden bevoegd, tenzij de betrokken geschillen geen betrekking hebben op goederen. In geval van geschillen die onder exclusieve bevoegdheid vallen, moet er een uitdrukkelijke instemming zijn.

Als de verweerder aanwezig is op de openbare hoorzitting en niet tijdig bezwaar maakt wegens onbevoegdheid, wordt dat als stilzwijgende instemming beschouwd.

De overeenkomst tussen de partijen, waarbij een gewone rechtbank bevoegd wordt voor toekomstige geschillen, is slechts geldig als ze schriftelijk is opgesteld en betrekking heeft op een specifieke rechtsbetrekking waaruit de geschillen zullen voortvloeien.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

Wat betreft de speciale kamers die bevoegd zijn voor het Gemeenschapsmerkenrecht en het zeerecht: De bevoegdheid *ratione materiae* wordt bepaald volgens de regels inzake gewone burgerlijke rechtbanken. Wat de territoriale bevoegdheid betreft, a) is de voor het Gemeenschapsmerk bevoegde kamer in Athene bevoegd voor de gebieden van de hoven van beroep van Athene, de Egeïsche Zee, de Dodekanesos, Korfoe, Kreta, Lamia, Navplion, Patras en Piraeus, b) is de voor het Gemeenschapsmerk bevoegde kamer in Thessaloniki bevoegd voor de gebieden van de hoven van beroep van Thessaloniki, West-Macedonië, Thracië, Ioannina en Larissa, en c) is de voor het zeerecht bevoegde kamer in Piraeus bevoegd voor de hele prefectuur Attica.

Laatste update: 05/06/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EUN-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EUN en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Rechterlijke bevoegdheid - Spanje

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

Het beginsel dat ten grondslag ligt aan de organisatie van de rechtbanken in Spanje is dat van de eenheid van rechtspraak. De enige uitzonderingen hierop zijn militaire rechtspraak in tijden van oorlog en staat van beleg, en het grondwettelijk hof (*Tribunal Constitucional*) als de ultieme hoeder van de grondrechten en openbare vrijheden naar aanleiding van een verzoek tot handhaving van de grondrechten en fundamentele vrijheden (*recurso de amparo*). De bevoegdheid is echter verdeeld over vier soorten rechtbanken: burgerlijke rechtbanken, strafrechtbanken, rechtbanken voor administratiefrechtelijke geschillen en rechtbanken voor sociale zaken.

De hoeksteen van de burgerlijke rechtbanken is de rechtbank van eerste aanleg (*Juzgado de Primera Instancia*), die burgerlijke geschillen in eerste aanleg behandelt alsmede procedures die niet uitdrukkelijk aan een andere rechtbank zijn toegewezen. De rechtbank van eerste aanleg kan dus worden omschreven als de gewone rechtbank.

De civiele kamer omvat de familierechtbanken (*Juzgados de Familia*), die rechtbanken van eerste aanleg zijn. Als familierechtbanken beschikbaar zijn (doorgaans in de grotere bevolkingscentra), staan zij in voor de behandeling van familierechtelijke geschillen in verband met nietigverklaring van het huwelijk, scheiding van tafel en bed, echtscheiding, ouder-kindrelaties en de bescherming van mensen met een beperking. Als tegen een van de partijen een strafrechtelijke procedure wordt aangespannen bij een rechtbank die zaken in verband met geweld tegen vrouwen behandelt (*Juzgado de Violencia sobre la Mujer*), is die rechtbank ook voor deze civiele procedure bevoegd.

De burgerlijke kamer omvat ook de gespecialiseerde handelsrechtbanken (*Juzgados de lo Mercantil*) en de rechtbanken voor het Gemeenschapsmerk (*Juzgados de Marca Comunitaria*).

De rechtbanken voor sociale zaken (*Juzgados de lo Social*) zijn verantwoordelijk voor de behandeling van arbeidsrechtelijke zaken. Deze omvatten individuele geschillen tussen werknemers en werkgevers over arbeidsovereenkomsten, geschillen over collectieve onderhandelingen, socialezekerheidsvorderingen en vorderingen tegen de staat in verband met zijn arbeidsrechtelijke verantwoordelijkheden.

De strafrechtbanken zijn verantwoordelijk voor de behandeling van strafzaken.

Kenmerkend voor het Spaanse recht is dat civiele procedures die voortvloeien uit strafbare feiten, kunnen worden samengevoegd met de strafrechtelijke procedure. In deze gevallen beslist de strafrechter over de hoogte van de schadevergoeding die in verband met het misdrijf verschuldigd is. Als de benadeelde geen burgerlijke vordering instelt, zal het Openbaar Ministerie deze namens hem instellen, tenzij de benadeelde uitdrukkelijk afstand heeft gedaan van het recht om in de strafzaak een vordering in te stellen.

Ten slotte houden de rechtbanken voor administratiefrechtelijke geschillen toezicht op de wettigheid van de acties van overheidsinstanties en behandelen zij tegen die instanties ingestelde financiële vorderingen.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

Zie de antwoorden hieronder.

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

In Spanje wordt er geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende rechtbanken van eerste aanleg wat betreft het bedrag van de vorderingen of de ernst van de zaken die zij kunnen behandelen, en geen enkele rechtbank van eerste aanleg behandelt beroepsprocedures tegen uitspraken van andere rechtbanken van eerste aanleg. Civiele beroepsprocedures worden altijd behandeld in de provinciale rechtbanken (*Audiencias Provinciales*).

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

Voor gerechtelijke doeleinden is Spanje geografisch verdeeld in gemeenten, districten, provincies en autonome gemeenschappen. Een district is een territoriale eenheid die bestaat uit een of meer aangrenzende gemeenten binnen dezelfde provincie. Het is de belangrijkste territoriale indeling, omdat het gaat om het gebied waarin een rechtbank van eerste aanleg bevoegd is. (Details zijn te vinden op de website van het ministerie van Justitie op mjusticia.gob.es.)

Indien dat nodig is om een groot aantal zaken te kunnen behandelen, is er meer dan één rechtbank van hetzelfde type. Dit is tegenwoordig in de meeste steden het geval. De rechtbanken worden doorlopend genummerd volgens de datum van oprichting.

In principe hebben al deze rechtbanken dezelfde bevoegdheid en wordt het werk verdeeld volgens interne toewijzingsregels van de overheid. In sommige omstandigheden kunnen de toewijzingsregels echter worden gebruikt om verschillende soorten zaken toe te wijzen aan verschillende rechtbanken binnen hetzelfde district.

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Bij gebreke van een overeenkomst of dwingende regels is de basisregel dat de bevoegdheid ligt bij de rechtbank van eerste aanleg van het district waar de verweerder zijn woonplaats of, bij gebreke daarvan, zijn verblijfplaats heeft. Als de verweerder geen woonplaats of verblijfplaats in Spanje heeft, is de bevoegde rechtbank de rechtbank van eerste aanleg voor het district waar de verweerder zich bevindt of het laatst verbleef. Indien geen van deze criteria van toepassing is, kan de eiser de vordering instellen bij de rechtbank van eerste aanleg van het district waar hij zijn woonplaats heeft.

In dit verband geldt het volgende:

Vorderingen tegen ondernemers en beroepsbeoefenaren die worden ingesteld in verband met hun bedrijfs- of beroepsactiviteiten kunnen naar keuze van de eiser ook worden ingesteld in elk van de plaatsen waar zij hun activiteiten uitoefenen.

Vorderingen tegen rechtspersonen kunnen ook worden ingesteld in de plaats waar de situatie of rechtsverhouding die het voorwerp van de vordering uitmaakt, zich heeft voorgedaan of rechtsgevolgen zal hebben, mits de rechtspersoon daar een vestiging of vertegenwoordiger heeft.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Het huidige Spaanse procesrechtelijke stelsel laat de keuze van territoriale bevoegdheid meestal niet over aan de eiser. Dit gebeurt alleen in de volgende gevallen:

- Zakelijke rechtsvorderingen in verband met onroerend goed waarbij ofwel meerdere eigendommen ofwel één eigendom betrokken zijn/is, gelegen in verschillende districten. In deze gevallen kunnen de eisers ervoor kiezen om de rechtsvordering aanhangig te maken in om het even welk district dat bevoegd is.
- Vorderingen om de indiening en goedkeuring te eisen van rekeningen van degenen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van de bezittingen van een andere partij, indien de plaats waar de rekeningen moeten worden ingediend niet is vastgesteld. In deze gevallen kunnen eisers kiezen tussen de woonplaats van de verweerder en de plaats waar de bezittingen worden beheerd.
- Erfrechtelijke geschillen: eisers kunnen kiezen tussen de rechtbanken van de laatste woonplaats van de overledene in Spanje en de rechtbanken waar het grootste deel van de nalatenschap zich bevindt.
- Vorderingen met betrekking tot intellectuele eigendom: eisers kunnen kiezen tussen de plaats waar de inbreuk heeft plaatsgevonden, de plaats waar er voorlopig bewijsmateriaal is dat de inbreuk heeft plaatsgevonden en de plaats waar er onrechtmatige kopieën zijn.
- Zaken betreffende oneerlijke concurrentie indien de verweerder geen vestiging, woonplaats of verblijfplaats in Spanje heeft. In deze gevallen kunnen eisers kiezen tussen de plaats waar de oneerlijke concurrentie heeft plaatsgevonden en de plaats waar de gevolgen ervan voelbaar zijn.
- Vorderingen die uitsluitend betrekking hebben op de voogdij over minderjarigen of alimentatievorderingen die de ene ouder tegen de andere heeft ingesteld namens minderjarigen, indien beide ouders in verschillende rechtsgebieden wonen. In deze gevallen kunnen de eisers kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder en de rechtbank van de woonplaats van het kind.
- Over het algemeen kunnen vorderingen betreffende de uitoefening van individuele consumenten- of gebruikersrechten worden behandeld door de rechtbank van de woonplaats van de consument, gebruiker of verweerder, naar diens keuze.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

In de volgende gevallen zijn er dwingende regels die voorschrijven dat de eiser zich tot een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder moet wenden. In deze gevallen kunnen de partijen er niet voor kiezen om zich expliciet of impliciet aan de bevoegdheid van een bepaalde rechtbank te onderwerpen:

- Zakelijke rechten of rechten om huur te ontvangen met betrekking tot onroerend goed en zaken in verband met horizontaal eigendom (*propiedad horizontal*): de bevoegdheid ligt bij de rechtbanken van het district waar het onroerend goed gelegen is.
- Erfrechtelijke zaken: de bevoegdheid wordt bepaald door de plaats waar de overledene voor het laatst in Spanje woonachtig was of door de plaats waar het grootste deel van de nalatenschap zich bevindt, naar keuze van de eiser.
- Zaken die verband houden met hulp aan of vertegenwoordiging van personen die niet handelingsbekwaam zijn: deze worden behandeld door de rechtbank van de plaats waar de betrokkene woont.

- Bescherming van grondrechten via de burgerlijke rechtbanken: deze zaken worden behandeld door de rechtbank van de woonplaats van de eiser of, indien de eiser geen woonplaats heeft in Spanje, door de rechtbank van de plaats waar de handeling waarmee inbreuk is gemaakt op het betrokken recht heeft plaatsgevonden.
- Vordering tot schadevergoeding in verband met het gebruik van motorvoertuigen: de rechtbank van de plaats waar de schade zich heeft voorgedaan, is bevoegd.
- Betwistingen van bedrijfsbeslissingen: de territoriale bevoegdheid wordt bepaald door de plaats waar de statutaire zetel van de vennootschap is gevestigd.
- Vordering tot verklaring voor recht dat bepaalde algemene contractvoorwaarden geen deel uitmaken van een overeenkomst of dat een clausule nietig is: de rechtbank van de woonplaats van de eiser is bevoegd.
- Declaratoire vordering tot beëindiging of intrekking van standaardcontractvoorwaarden indien de verweerder geen vestiging of woonplaats in Spanje heeft: in deze gevallen is de rechtbank van de plaats waar het standaardcontract is gesloten bevoegd.
- Vordering tot beëindiging van standaardcontractvoorwaarden ter verdediging van de collectieve of gemeenschappelijke belangen van consumenten of gebruikers indien de verweerder geen vestiging of woonplaats in Spanje heeft: in deze gevallen is de rechtbank van de woonplaats van de eiser bevoegd.
- Vordering om een van de volgende (rechts)personen te dwingen zijn verplichtingen na te komen: een verzekeringsmaatschappij; iemand die persoonlijk eigendom in termijnen aan een andere persoon heeft verkocht, of die de aankoop van dat eigendom heeft gefinancierd; iemand die persoonlijk eigendom of diensten openbaar heeft aangeboden die door een andere persoon zijn aanvaard. In deze gevallen is de rechtbank van de woonplaats van de eiser bevoegd.
- Vordering van derden tot betwisting van beslag op goederen: de rechtbank van de woonplaats van de entiteit die de beslaglegging heeft bevolen, is bevoegd.
- Verzoeken om scheiding van tafel en bed, nietigverklaring van een huwelijk of echtscheiding: de bevoegdheid ligt bij de familierechtbank of, als er geen familierechtbank is, bij de rechtbank van eerste aanleg van de plaats waar de echtelijke woning gelegen is. Als er geen echtelijke woning is, is de rechtbank van de plaats van ofwel de laatste echtelijke woning ofwel de verblijfplaats van de andere echtgenoot bevoegd. Als geen van deze bestaat, is de rechtbank waar de betrokkene zijn woonplaats heeft bevoegd. Als een verzoek in onderlinge overeenstemming wordt ingediend, is de rechtbank van de plaats waar de laatste gedeelde woning of de woonplaats van een van beide echtgenoten gelegen is bevoegd.
- Vordering die uitsluitend betrekking hebben op de voogdij over minderjarigen of alimentatievordering die door de ene ouder tegen de andere zijn ingesteld namens minderjarigen: in deze gevallen ligt de bevoegdheid bij de rechtbank van de plaats waar de laatste gedeelde woning van de ouders gelegen is. Als de ouders in verschillende rechtsgebieden wonen, kan de eiser kiezen tussen de rechtbank waar de verweerder zijn woonplaats heeft en de rechtbank van de plaats waar het kind woont.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

In het algemeen kan de territoriale bevoegdheid in Spanje worden gewijzigd, wat betekent dat justitiabelen zich uitdrukkelijk of stilzwijgend aan de rechtbanken van een bepaald district kunnen onderwerpen, mits de betrokken rechtbanken bevoegd zijn voor het onderwerp van de zaak.

Er is sprake van uitdrukkelijke onderwerping als de belanghebbende partijen een uitdrukkelijke overeenkomst sluiten waarin het specifieke district wordt vermeld aan de rechtbanken waarvan zij zich onderwerpen.

Er is sprake van stilzwijgende onderwerping in de volgende omstandigheden:

- In het geval van de eiser, door het enkele feit dat hij zich tot de rechtbanken van een bepaald district wendt en een vordering instelt die moet worden ingesteld, of een verzoek indient dat moet worden ingediend, bij de rechtbank die voor de behandeling daarvan bevoegd is.
- In het geval van de verweerder, als hij is verschenen en daarna een andere procedurestap heeft ondernomen dan het tijdig indienen van een verzoek in de juiste vorm om de bevoegdheid van de rechtbank te betwisten.

Indien na aanvang van de procedure wijzigingen plaatsvinden in de woonplaats van de partijen, de plaats waar het onderwerp van het geschil zich bevindt of het doel van de procedure, leidt dat niet tot een wijziging van de bevoegdheid, die wordt bepaald in overeenstemming met de situatie zoals die bij het begin van de procedure is bevestigd (*Perpetuatio iurisdictionis*).

Hierbij geldt echter het volgende:

Uitdrukkelijke onderwerping is niet toegestaan in standaardcontracten, contracten waarin een van de partijen algemene voorwaarden heeft opgelegd, of consumenten/gebruikersovereenkomsten. In deze gevallen is stilzwijgende onderwerping echter wel mogelijk.

Geen enkele vorm van onderwerping is mogelijk als in het recht dwingende regels inzake territoriale bevoegdheid zijn vastgelegd.

Geen enkele vorm van onderwerping is toegestaan in versnelde procedures, betalingsbevelprocedures of invorderingsprocedures.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

De gespecialiseerde rechtbanken in Spanje omvatten de hieronder genoemde rechtbanken.

De familierechtbanken, die rechtbanken van eerste aanleg zijn. Als familierechtbanken beschikbaar zijn (doorgaans in de grotere bevolkingscentra), zijn ze exclusief bevoegd voor familiezaken. In het bijzonder behandelen zij zaken betreffende:

scheiding van tafel en bed, nietigverklaring van het huwelijk en echtscheiding; en

de uitoefening van de ouderlijke verantwoordelijkheid voor minderjarigen.

De regels inzake territoriale bevoegdheid zijn dezelfde als die welke van toepassing zijn op de rechtbanken van eerste aanleg die familierechtelijke zaken behandelen als er in het betrokken district geen gespecialiseerde familierechtbank is.

De rechtbanken voor sociale zaken behandelen arbeidsrechtelijke vordering. Deze omvatten individuele geschillen tussen werknemers en werkgevers over arbeidsovereenkomsten, geschillen over collectieve onderhandelingen, socialezekerheidsvordering en vordering tegen de staat in verband met zijn arbeidsrechtelijke verantwoordelijkheden.

De algemene regel is dat de territoriale bevoegdheid ligt bij de rechtbank van de plaats waar de werknemer zijn diensten verleent of waar de verweerder zijn woonplaats heeft, naar keuze van de eiser.

De handelsrechtbanken werken op provinciaal niveau en behandelen handelsgeschillen.

Deze rechtbanken behandelen insolventiezaken, behalve wanneer het gaat om insolventie waarbij een andere persoon dan een ondernemer betrokken is: in deze gevallen zijn de niet-gespecialiseerde rechtbanken van eerste aanleg bevoegd.

De handelsrechtbanken behandelen ook verwante zaken die betrekking hebben op:

- Burgerlijke financiële vordering tegen de bezittingen van de insolvente persoon, met uitzondering van vordering in procedures betreffende rechtsbevoegdheid, afstamming, huwelijk en minderjarigen.
- Bedrijfsacties gericht op collectief ontslag, de wijziging of opschorting van arbeidsovereenkomsten waarbij de werkgever insolvabel is, of acties tot opschorting of beëindiging van contracten van het senior management.
- Elke tenuitvoerleggingsmaatregel of voorlopige maatregel tegen de bezittingen en economische rechten van de insolvente partij, ongeacht welke rechtbank het bevel heeft gegeven.

- Vorderingen op grond van burgerlijke aansprakelijkheid tegen bestuurders, bedrijfsrevisoren of vereffenaars wegens schade en verlies die de insolvente partij tijdens de insolventieprocedure heeft geleden.

- Vorderingen met betrekking tot:

oneerlijke concurrentie,

intellectueel eigendom en reclame,

vennootschapsrecht en het recht dat van toepassing is op coöperatieve verenigingen,

nationaal of internationaal vervoer,

zeerecht,

algemene contractvoorwaarden,

de toepassing van arbitrageregels op bovengenoemde zaken.

De bevoegdheid om een insolventieprocedure te openen en te behandelen ligt bij de handelsrechtbank van het gebied waar het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar ligt. Als de schuldenaar ook in Spanje woonachtig is en zijn woonplaats zich niet op dezelfde plaats bevindt als het centrum van zijn voornaamste belangen, is de handelsrechtbank van de woonplaats van de schuldenaar eveneens bevoegd om de zaak te behandelen, naar keuze van de schuldeiser die het verzoek indient.

Als de schuldenaar een rechtspersoon is, wordt ervan uitgegaan dat zijn statutaire zetel het centrum van zijn voornaamste belangen is. In dit verband wordt geen rekening gehouden met een wijziging van de statutaire zetel in de zes maanden voorafgaand aan het verzoek tot opening van een insolventieprocedure.

De handelsrechtbanken in Alicante treden op als de rechtbanken voor het Gemeenschapsmerk wanneer zij hun exclusieve bevoegdheid uitoefenen om in eerste aanleg alle geschillen te behandelen die bij hen aanhangig zijn gemaakt op grond van Verordening (EG) nr. 40/94 van de Raad van 20 december 1993 inzake het Gemeenschapsmerk en Verordening (EG) nr. 6/2002 van de Raad van 12 december 2001 betreffende Gemeenschapsmodellen. Bij de uitoefening van hun bevoegdheid op deze gebieden zijn de rechtbanken voor het Gemeenschapsmerk bevoegd op het gehele nationale grondgebied. Naast deze gespecialiseerde rechtbanken kan de algemene raad voor de rechtspraak (*Consejo General del Poder Judicial*) bij wet bepalen dat indien er meerdere rechtbanken van hetzelfde type zijn, een of meer van hen exclusief bevoegd is/zijn om bepaalde soorten zaken te behandelen of om toe te zien op de tenuitvoerlegging in het betrokken rechtsgebied.

Deze bevoegdheid is reeds op verschillende plaatsen uitgeoefend, met name in verband met handelingsonbekwaamheid en gedwongen opname in een inrichting op grond van een geestesziekte, waar de bevoegdheid doorgaans aan de familierechtbanken is toegewezen.

Laatste update: 06/06/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Rechterlijke bevoegdheid - Frankrijk

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

In het Franse rechtssysteem bestaan twee soorten rechtbanken naast elkaar: administratieve en gerechtelijke.

Elke categorie bestaat uit drie niveaus.

In de eerste categorie zijn de gewone rechtbanken die beslissingen geven de administratieve rechtbanken (*tribunaux administratifs*), alsmede diverse gespecialiseerde administratieve rechtbanken. Deze beslissingen kunnen bij administratieve hoven van beroep (*cours administratives d'appel*) worden aangevochten. Ten slotte kunnen deze uitspraken door de Raad van State (*Conseil d'Etat*) worden getoetst.

In de tweede categorie zijn de gewone rechtbanken die in eerste aanleg beslissingen geven de regionale rechtbanken (*tribunaux de grande instance*), samen met een aantal andere rechtbanken waarvan de bevoegdheid bij wet is vastgesteld. Deze beslissingen kunnen worden aangevochten bij hoven van beroep (*cours d'appel*), die uit meerdere kamers bestaan (een civiele kamer (*civile*), sociale kamer (*sociale*), commerciële kamer (*commerciale*) en strafrechtelijke kamer (*criminelle*)). De uitspraken van de hoven van beroep kunnen aanleiding geven tot hoger beroep bij het Hof van Cassatie (*Cour de cassation*) (dat zelf bestaat uit meerdere kamers die zijn opgebouwd rond de voor de hoven van beroep opgesomde gebieden).

De uitsplitsing van de categorieën rechtbanken is als volgt:

Administratieve rechtbanken:

Raad van State (1)

administratieve hoven van beroep (8)

administratieve rechtbanken (42)

Gerechtelijke rechtbanken:

Hof van Cassatie (1)

hoven van beroep (36)

Hoogste hof van beroep (*Tribunal supérieur d'appel*) (1)

regionale rechtbanken (164) [waarvan er 16 bevoegd zijn voor handelszaken]

rechtbanken van eerste aanleg (*tribunaux de première instance*) (4) [waarvan er 2 bevoegd zijn voor handelszaken]

jeugdrechtbanken (*tribunaux pour enfants*) (155)

socialezekerheidsrechtbanken (*tribunaux des affaires de sécurité sociale*) (114)

districtsrechtbanken (*tribunaux d'instance*) (307)

arbeidsrechtbanken (*conseils de prud'hommes*) (210)

arbeidsrechtbanken (*tribunaux du travail*) (6)

handelsrechtbanken (*tribunaux de commerce*) (134)

De gespecialiseerde gerechtelijke rechtbanken:

de districtsrechtbanken behandelen de meest voorkomende geschillen. In de regel behandelen zij alle vorderingen met betrekking tot bedragen tot 10 000 EUR. Zij zijn ook bevoegd om uitspraak te doen over bepaalde specifieke geschillen (onbetaalde huur, loonbeslag, verkiezingen op werkplekniveau, krediet in consumentenrechtelijke zaken).

de handelsrechtbanken zijn bevoegd voor geschillen tussen handelaren, tussen kredietinstellingen of tussen deze twee soorten ondernemingen, geschillen met betrekking tot handelsondernemingen, geschillen over handelstransacties tussen personen en geschillen over de financiële problemen van handelsondernemingen (vereffening, curatele enz.).

de rechtbanken voor pachtzaken (*tribunaux paritaires des baux ruraux*) zijn bevoegd voor de behandeling van geschillen tussen pachters en verpachters van landbouwgrond (landpacht, deelpacht enz.),

de arbeidsrechtbanken behandelen alle geschillen tussen werknemers en werkgevers die onder individuele privaatrechtelijke arbeidsovereenkomsten vallen, tot een bij decreet vastgestelde datum en uiterlijk op 1 januari 2019 zijn de socialezekerheidsrechtbanken (*tribunaux des affaires de sécurité sociale*) bevoegd voor geschillen waarop wet- en regelgeving inzake sociale zekerheid en onderlinge landbouwverzekeringen van toepassing zijn; vanaf een bij decreet vastgestelde datum en uiterlijk op 1 januari 2019 vallen deze geschillen onder de bevoegdheid van speciaal daartoe aangewezen regionale rechtbanken,

tot een bij decreet vastgestelde datum en uiterlijk op 1 januari 2019 behandelen rechtbanken voor geschillen met betrekking tot arbeidsongeschiktheid (*tribunaux du contentieux de l'incapacité*) geschillen met betrekking tot invaliditeit, de mate van invaliditeit en blijvende arbeidsongeschiktheid; vanaf een bij decreet vastgestelde datum en uiterlijk op 1 januari 2019 vallen deze geschillen onder de bevoegdheid van speciaal daartoe aangewezen regionale rechtbanken,

de rechtbanken voor militaire pensioenen behandelen geschillen over militaire pensioenen.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

De bevoegdheidsverdeling tussen de regionale rechtbanken, de districtsrechtbanken en de lokale rechtbanken (*juridictions de proximité*) is hierboven beschreven. Er zij op gewezen dat als een bepaalde bevoegdheid niet specifiek aan andere rechtbanken is toegewezen, de regionale rechtbanken de bevoegde gewone rechtbanken zijn.

De districtsrechtbanken zijn bevoegd om uitspraak te doen in geschillen waarvan de waarde maximaal 10 000 EUR bedraagt en in geschillen zonder beperking van de waarde over bepaalde zaken zoals consumentenrecht, voogdijschap van volwassenen en huurovereenkomsten voor woningen.

De regionale rechtbanken zijn bevoegd voor alle andere civiele geschillen die niet onder de bevoegdheid van andere rechtbanken vallen, met name in familiezaken.

2.2 Territoriale bevoegdheid (Is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

In de regel is de rechtbank van de woonplaats van de verweerder bevoegd. Het doel van deze regel is om verweerders een zekere mate van bescherming te bieden, aangezien het voor hen gemakkelijker zal zijn om zich te verdedigen voor de rechtbank die het dichtst bij hun woonplaats ligt.

Als de verweerder een natuurlijke persoon is, is dus de rechtbank van de woonplaats of verblijfplaats van de verweerder bevoegd. Voor een rechtspersoon (vennootschap, vereniging) is dit de plaats van vestiging, wat doorgaans de plaats is waar de statutaire zetel van de rechtspersoon is gevestigd. In sommige gevallen is de belangrijkste bekende vestiging niet de statutaire zetel. In dergelijke gevallen kan men zich wenden tot de rechtbank van de plaats waar de hoofdvestiging gelegen is. In het geval van een grote onderneming met meerdere vestigingen/filialen kan men zich wenden tot de rechtbank van de plaats waar een van haar vestigingen/filialen gelegen is.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Contracten: eisers kunnen een vordering instellen daar waar de verweerder zijn woonplaats heeft of, naargelang van de aard van het contract, waar de goederen moeten worden geleverd of de diensten moeten worden verricht.

In geval van aansprakelijkheid voor een schadeveroorzakende handeling (onrechtmatige daad / delict) en in civiele procedures die zijn samengevoegd met een strafzaak, kan de vordering worden ingesteld bij de rechtbank van de plaats waar de verweerder woont of bij de rechtbank van de plaats waar de schade is geleden of de schadeveroorzakende handeling heeft plaatsgevonden.

In zaken met betrekking tot onroerende goederen: de eiser kan de zaak aanhangig maken bij de rechtbank van de plaats waar het goed gelegen is.

In zaken met betrekking tot alimentatie of bijdragen in de kosten van een huwelijk: de eiser heeft de keuze tussen de rechtbank van de plaats waar de verweerder woont of de rechtbank van de plaats waar de eiser (alimentatiegerechtigde/onderhoudsgerechtigde) woont.

Bij geschillen waarbij consumenten betrokken zijn: consumenten kunnen ervoor kiezen om zich te wenden tot de rechtbank waar zij woonden op het moment waarop de overeenkomst werd gesloten of de schadeveroorzakende handeling plaatsvond.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Bij geschillen over alimentatie of compenserende vergoedingen: de bevoegdheid ligt bij de rechtbank van de woonplaats van de eisende echtgenoot of van de ouder die de hoofdverzorger van de kinderen is, ook al zijn die volwassen.

Echtscheiding: de rechtbank van de plaats waar het gezin woont, is bevoegd. Als de echtgenoten niet samenwonen, is de rechtbank van de plaats waar de kinderen wonen bevoegd. Als de echtgenoten geen kinderen hebben, is de rechtbank van de plaats waar de verweerder woont bevoegd.

Erfopvolging: de bevoegdheid ligt bij de rechtbank van de plaats waar de overledene het laatst woonde.

In zaken met betrekking tot onroerende goederen: de bevoegdheid ligt bij de rechtbank van de plaats waar het onroerend goed gelegen is.

Huur van onroerend goed: de bevoegdheid ligt bij de rechtbank van de plaats waar het onroerend goed gelegen is.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Alle gespecialiseerde rechtbanken zijn exclusief bevoegd en de exceptie van onbevoegdheid moet ambtshalve worden opgeworpen door de rechtbank. De enige mogelijkheid om zich te wenden tot een rechtbank die normaliter niet bevoegd zou zijn, ligt in de keuze tussen de regionale rechtbanken en de districtsrechtbanken voor zaken waarvoor zij niet exclusief bevoegd zijn.

In de regel is elke clausule van een overeenkomst die in strijd is met de regels inzake territoriale bevoegdheid en toewijzing nietig, behalve in overeenkomsten tussen twee handelaren, mits de clausule zeer duidelijk is gespecificeerd.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

Handelsrechtbanken: in de regel ligt de bevoegdheid bij de rechtbank van de plaats waar de verweerder woont. In geval van aansprakelijkheid voor een schadeveroorzakende handeling ligt de bevoegdheid bij de rechtbank van de plaats waar de schadeveroorzakende handeling zich heeft voorgedaan of in het rechtsgebied waarvan de schade is geleden.

Rechtbanken voor pachtzaken: de bevoegdheid ligt bij de rechtbank van de plaats waar het onroerend goed gelegen is.

Arbeidsrechtbanken: werknemers kunnen zich wenden tot de arbeidsrechtbanken van de plaats van de vestiging waar zij werken, de plaats waar de overeenkomst is gesloten of de plaats van de statutaire zetel van de onderneming die hen in dienst heeft. Als het werk buiten een vestiging is verricht, moet de zaak worden voorgelegd aan de arbeidsrechtbank van de plaats waar de werknemer woont.

Rechtbanken voor sociale zaken (tot een bij decreet vastgestelde datum en uiterlijk tot 1 januari 2019): in de regel ligt de bevoegdheid bij de rechtbank van de woonplaats van de begunstigde of werkgever in kwestie of bij de rechtbank van de plaats waar de statutaire zetel van de verwerende organisatie gelegen is in geval van een geschil tussen organisaties waarvan de statutaire zetel niet in hetzelfde rechtsgebied ligt.

Links

[Website van het ministerie van Justitie](#)

[Website van Legifrance](#)

Laatste update: 23/07/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Rechterlijke bevoegdheid - Kroatië

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

Een verzoek tot behandeling van de betrokken zaak wordt ingediend bij de rechtbank met territoriale of materiële bevoegdheid of, in geval van een specifiek geschil, bij een gespecialiseerde rechtbank. Alleen de stad Zagreb (*Grad Zagreb*) heeft echter een stedelijke burgerlijke rechtbank (*Općinski građanski sud*) en een stedelijke arbeidsrechtbank (*Općinski radni sud*) als gespecialiseerde rechtbanken voor deze zaken, terwijl stedelijke rechtbanken elders (*Općinski sudovi*) algemeen bevoegd zijn.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

De regels die bepalen welke rechtbank bevoegd is, zijn opgenomen in de wet op de burgerlijke rechtsvordering.

Om precies te zijn: een verzoek wordt ingediend bij de rechtbank met algemene territoriale bevoegdheid voor de verweerder, d.w.z. met algemene territoriale bevoegdheid op basis van de tijdelijke of vaste woonplaats van de verweerder of, indien de verweerder een rechtspersoon is, op basis van zijn statutaire zetel. Als een geschil aanhangig wordt gemaakt tegen een district, de stad Zagreb, steden en gemeenten, wordt de rechtbank met algemene territoriale bevoegdheid bepaald op basis van de plaats waar hun vertegenwoordigingsorgaan is gevestigd.

Voor geschillen tegen de Republiek Kroatië wordt de rechtbank met algemene territoriale bevoegdheid echter bepaald op basis van de vaste woonplaats of statutaire zetel van de verzoeker in Kroatië. Als de verzoeker geen vaste woonplaats of statutaire zetel in Kroatië heeft, is de rechtbank met algemene territoriale bevoegdheid voor geschillen tegen de Republiek Kroatië de rechtbank die bevoegd is voor het gebied waar het Kroatische parlement gelegen is (*Hrvatski Sabor*).

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Er is een onderscheid tussen lagere en hogere rechtbanken. Stedelijke rechtbanken (*Općinski sudovi*) en handelsrechtbanken (*Trgovački sudovi*) zijn rechtbanken van eerste aanleg. Districtsrechtbanken (*Županijski sudovi*) en de Hoge handelsrechtbank van de Republiek Kroatië (*Visoki trgovački sud RH*) zijn hoven van beroep. Om precies te zijn: districtsrechtbanken beslissen in beroepszaken tegen beslissingen van stedelijke rechtbanken, en de Hoge handelsrechtbank van de Republiek Kroatië beslist in beroepszaken tegen beslissingen van handelsrechtbanken.

Alleen in gevallen waarin speciaal is voorzien, kunnen districtsrechtbanken en de Hoge handelsrechtbank van de Republiek Kroatië rechtbanken van eerste aanleg zijn, in welk geval hun beslissingen bij het Hooggerechtshof van de Republiek Kroatië (*Vrhovni sud RH*) kunnen worden aangevochten.

Daarom zijn de hogere rechtbanken alleen in uitzonderlijke gevallen bevoegd voor beroepszaken, wanneer de lagere rechtbanken zich onbevoegd verklaren en de zaak voor verdere behandeling verwijzen.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

Welke rechtbank voor een specifieke zaak bevoegd is, hangt af van verschillende omstandigheden, maar in de regel is de bevoegde rechtbank de rechtbank met algemene territoriale bevoegdheid voor de verweerder.

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Het basiscriterium voor de territoriale bevoegdheid is de vaste of tijdelijke woonplaats van de verweerder of, in geval van een rechtspersoon, zijn statutaire zetel.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

In afwijking van de basisregel van algemene territoriale bevoegdheid voorziet de wet inzake burgerlijke rechtsvordering (in de artikelen 50 tot en met 66) in gevallen van bijzondere territoriale bevoegdheid die van toepassing zijn op medejustitiabelen, geschillen over wettelijke alimentatie, geschillen over schadevergoedingen, geschillen over uit fabrieksgaranties voortvloeiende rechten, huwelijksgeschillen, geschillen over de vaststelling of ontzegging van het vaderschap of moederschap, geschillen over onroerend goed en schendingen van het eigendomsrecht, geschillen over vliegtuigen en schepen, met bepaling van de bevoegdheid voor personen voor wie in de Republiek Kroatië geen algemene territoriale bevoegdheid bestaat, de bevoegdheid naargelang van de plaats waar de vestiging of het filiaal van een rechtspersoon is gelegen, de bevoegdheid naargelang van de plaats waar het vertegenwoordigingskantoor van een buitenlandse persoon is gelegen in de Republiek Kroatië, de bevoegdheid voor geschillen die voortvloeien uit relaties met organisatorische eenheden van de strijdkrachten van de Republiek Kroatië, de bevoegdheid voor geschillen die voortvloeien uit erfrechtelijke relaties, de bevoegdheid voor geschillen in executoriale en faillissementsprocedures, de bevoegdheid naargelang van de plaats van betaling, de bevoegdheid voor arbeidsgerelateerde geschillen en de wederzijdse bevoegdheid voor klachten tegen buitenlandse burgers.

In bovengenoemde gevallen is het de verzoeker altijd toegestaan, maar is hij nooit verplicht, een andere rechtbank te kiezen dan die van de woonplaats van de verweerder die door toepassing van de basisregel is bepaald.

Ten slotte kunnen de partijen overeenkomstig artikel 70 van de wet op de burgerlijke rechtsvordering tot een overeenkomst komen over de territoriale bevoegdheid van een andere rechtbank met materiële bevoegdheid, maar alleen als het niet om een exclusief bevoegde rechtbank gaat.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

Afhankelijk van de vraag of het om een burgerlijk geschil dan wel een handelsgeschil gaat, kan een verzoek worden ingediend bij een stedelijke rechtbank (*Općinski sud*) of een handelsrechtbank (*Trgovački sud*), en in de stad Zagreb kan het verzoek ook worden ingediend bij de stedelijke arbeidsrechtbank (*Općinski radni sud*) in geval van arbeidsgeschillen.

Laatste update: 13/01/2020

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

De volgende vertalingen zijn al beschikbaar

Rechterlijke bevoegdheid - Italië

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

Bepaalde civiele geschillen moeten worden door gespecialiseerde rechtbanken worden behandeld. Geschillen in landbouwaangelegenheden worden behandeld door een gespecialiseerde kamer van de gewone rechtbank en geschillen in handelaangelegenheden worden behandeld door de rechtbank van koophandel (*tribunale delle imprese*). Andere gespecialiseerde rechtbanken zijn de jeugdrechtbank en de rechtbank voor geschillen in verband met de openbare wateren. Alle andere civiele procedures worden behandeld door de gewone rechtbank, die echter bijzondere procedures kan volgen, bijvoorbeeld in arbeidsgeschillen en geschillen over huurrecht.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

De bevoegde rechtbank wordt aangewezen op basis van de territoriale bevoegdheid — het 'gewone forum voor natuurlijke personen' (*foro generale delle persone fisiche*) is de rechtbank van de vestigingsplaats van de verweerder; of op basis van de waarde van de vordering — overeenkomstig welke de vordering wordt voorgelegd aan hetzij de vrederechter (*giudice di pace*) hetzij de algemene rechter (*tribunale*); of op basis van aard van de vordering — bepaalde zaken worden ongeacht hun waarde door specifieke rechtbanken behandeld; zo worden verzoeken om nietigverklaring van een huwelijk bijvoorbeeld voorgelegd aan de meervoudige kamer van de algemene rechtbank.

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

De rechtbanken staan niet in een hiërarchische verhouding tot elkaar, maar verschillen alleen wat rechtsbevoegdheid betreft van elkaar. Afhankelijk van de waarde van de vordering wordt de zaak in eerste aanleg gehoord door de vrederechter of door de algemene rechter. Afhankelijk van de aard ervan wordt de zaak bij de algemene rechtbank behandeld door de enkelvoudige kamer of de meervoudige kamer. Beroep tegen uitspraken in eerste aanleg wordt gewoonlijk ingesteld bij de hoven van beroep (*corti d'appello*). In bepaalde zaken moet de procedure echter worden ingeleid bij het hof van beroep (indien het hof van beroep 'functionele' bevoegdheid (*competenza funzionale*) heeft, bijvoorbeeld in het geval van verzoeken om nietigverklaring van een arbitragebeslissing). In de regel wordt een zaak behandeld door de rechtbank van eerste aanleg van de vestigingsplaats van de verweerder.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

Welke rechtbank van eerste aanleg territoriale bevoegdheid heeft wordt bepaald op basis van de vestigings- of woonplaats van de verweerder (dit is het 'gewone forum voor natuurlijke personen'). Het is ook mogelijk dat een andere rechtbank elders bevoegd is voor de desbetreffende categorie zaken; in geschillen inzake contractuele verplichtingen bijvoorbeeld is dat de rechtbank van de plaats waar de verplichting is aangegaan.

Voor bepaalde geschillen zijn er speciale rechtbanken met uitsluitende rechtsbevoegdheid. In consumentenzaken is de bevoegde rechtbank die van de vestigings- of woonplaats van de consument en in zaken met betrekking tot zakelijke eigendomsrechten en uitzetting of terugneming is de bevoegde rechtbank die van de plaats waar de zaak zich bevindt.

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Voor natuurlijke personen is de bevoegde rechtbank gewoonlijk die van de vestigingsplaats (*residenza*) of de woonplaats (*domicilio*) van de verweerder, of, indien beide onbekend zijn, diens verblijfplaats (*dimora*). Indien de verweerder geen vestigings-, woon- of verblijfplaats in Italië heeft of indien zijn of haar verblijfplaats onbekend is, is de bevoegde rechtbank die van de vestigingsplaats van de eiser.

Voor rechtspersonen is de bevoegde rechtbank die van de plaats waar hun hoofdkantoor is gevestigd of (naar keuze van de eiser) waar zij een vestiging en een vertegenwoordiger hebben die bevoegd is om namens hen op te treden. Partnerschappen zonder rechtspersoonlijkheid, verenigingen en commissies hebben hun hoofdkantoor in de plaats waar zij gewoonlijk hun activiteiten verrichten.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

Een uitzondering op de regel van het gewone forum wordt gevormd door rechtbanken met uitsluitende bevoegdheid, bijvoorbeeld in consumentenzaken, waarbij de bevoegde rechtbank die van de vestigingsplaats van de consument is.

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

In specifieke zaken kan er worden gekozen tussen het gewone forum en een alternatief. Zo kan de eiser in zaken met betrekking tot rechten jegens bepaalde personen (*diritti di obbligazione*) naast het gewone forum voor natuurlijke of rechtspersonen desgewenst ook een procedure inleiden bij een andere rechtbank: in dergelijke zaken kan de eiser kiezen voor het gewone forum of de rechtbank van de plaats waar de verplichting is ontstaan (al dan niet voortvloeiend uit een overeenkomst), of de rechtbank van de plaats waar de verplichting moet worden nagekomen (artikel 20 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Dit is het geval wanneer een rechtbank uitsluitende rechtsbevoegdheid heeft. Een voorbeeld hiervan is de rechtbank van de plaats waar de onroerende zaak zich bevindt in het geval van uitzettingen of geschillen over eigendomsrechten; een ander voorbeeld betreft consumentengeschillen, waarbij de bevoegde rechtbank altijd die van de vestigingsplaats van de consument is.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Behalve in geval van dwingende rechtsbevoegdheid (bijv. territoriale bevoegdheid in zaken in verband met onroerende zaken) mogen de partijen in overleg een ander forum overeenkomen (artikel 20 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

Afhankelijk van de aard van het geschil is de bevoegde rechtbank hetzij de gewone rechtbank, die zaken in verband met vorderingsrechten of persoonlijke rechten behandelt, hetzij een speciale rechtbank die rechtmatige belangen in betrekkingen met de overheid of andere specifieke aangelegenheden behandelt (bijv. een administratieve rechtbank, een rekenkamer of een belastingrechtbank).

Bij de gewone rechtbanken bepaalt het onderwerp van het geschil of de zaak wordt toegewezen aan een gespecialiseerde afdeling of rechter. Zo worden geschillen tussen bedrijven bijvoorbeeld voorgelegd aan de handelsrechtbank.

Links

[http://www.giustizia.it/](http://www.giustizia.it)

Bijlagen

Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, artikelen 1 t/m 30bis (125 Kb)

Laatste update: 30/07/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Rechterlijke bevoegdheid - Cyprus

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

Gewone burgerlijke rechtbanken (in het Cypriotische rechtssysteem districtsrechtbanken genoemd) zijn bevoegd om de meeste civiele zaken te behandelen. In het geval van een specifiek gerechtelijk geschil dient u zich echter te wenden tot een gespecialiseerde rechtbank die bevoegd is om die zaak te behandelen.

Familierechtelijke geschillen (bijv. echtscheiding, alimentatie, ouderlijk gezag, omgang met minderjarige kinderen, eigendomsgeschillen enz.) worden bijvoorbeeld behandeld door de **familierechtbanken** van de Republiek Cyprus.

Wat arbeidsgeschillen betreft (verhouding werkgever-werknemer, bijv. onrechtmatig ontslag, gedwongen ontslag), moet u zich wenden tot de **rechtbank voor arbeidsgeschillen** van het district waar het geschil is ontstaan of, bij ontstentenis daarvan, van het district waar de verzoeker zijn/haar gebruikelijke of vaste verblijfplaats heeft. De gewone burgerlijke rechtbanken (districtsrechtbanken) zijn echter bevoegd om zaken te behandelen waarin de gevorderde schadevergoeding groter is dan het equivalent van twee (2) jaarsalarissen en in dit geval dient u zich dan ook tot deze rechtbanken te wenden.

Voor geschillen met betrekking tot de verhuur van onroerende zaken (bijv. huurverhoging, uitzetting enz.) dient u zich te wenden tot de **rechtbank voor huurgeschillen** van het district waar de onroerende zaak is gelegen.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

Zie het antwoord op vraag 2.2.

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Er wordt in het Cypriotische rechtstelsel geen onderscheid gemaakt tussen gewone burgerlijke rechtbanken van eerste aanleg. Er wordt echter wel een onderscheid gemaakt tussen rechters van districtsrechtbanken op basis van hun rang (president van de districtsrechtbank, senior districtsrechter, rechter van de districtsrechtbank) en hun bevoegdheid om bepaalde zaken te behandelen hangt af van deze rang.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Een districtsrechtbank (gewone burgerlijke rechtbank) is bevoegd om alle geschillen te beslechten waarbij:

de grondslagen van het geschil geheel of gedeeltelijk zijn ontstaan binnen de grenzen van het district waarvoor de rechtbank is opgericht;

de verweerder, of een van de verweerders, ten tijde van het aanhangig maken van de zaak woonde of werkte in het district waarvoor de rechtbank is opgericht;

alle partijen in de zaak Cypriotische onderdanen zijn en de grondslagen van de zaak geheel of gedeeltelijk in de Sovereign Base Areas zijn ontstaan of de verweerder (of een van de verweerders) daar woont of werkt;

de grondslagen van de zaak geheel of gedeeltelijk in de Sovereign Base Area zijn ontstaan door het gebruik van een motorvoertuig door een persoon die op grond van artikel 3 van de wet inzake motorvoertuigen (WA-verzekering) verzekerd was, of verzekerd had moeten zijn;

de grondslagen van de zaak geheel of gedeeltelijk in de Sovereign Base Area zijn ontstaan als gevolg van een arbeidsongeval of een beroepsziekte die tijdens zijn/haar werkverband is ontstaan door schuld van de werkgever waarvoor hij/zij op grond van artikel 4 van de wet inzake motorvoertuigen (verzekering tegen verhaal van derden) verzekerd was, of verzekerd had moeten zijn;

de vordering betrekking heeft op de verdeling of verkoop van een onroerende zaak, of alle andere zaken die samenhangen met die onroerende zaak, die is gelegen in het district waarvoor de rechtbank is opgericht.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

Wanneer de zaak betrekking heeft op een charitatieve instelling of een octrooi of merk waarvoor de districtsrechtbank op grond van artikel 7 en het overzicht in wet 29/1983 verantwoordelijk is, kan de zaak bij alle districtsrechtbanken aanhangig worden gemaakt.

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Als er in de gevallen die in paragraaf 2.2.1 worden omschreven al een alternatieve territoriale bevoegdheid is vastgesteld of in de gevallen omschreven in paragraaf 2.2.2.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

In het geval van exclusieve bevoegdheid inzake de onroerende zaak (zie laatste punt van het antwoord op vraag 2.2.1).

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Nee.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

Over het algemeen wordt de procedure ingeleid door een gemachtigde advocaat die weet tot welke rechtbank hij/zij zich moet wenden. Indien u niet over een wettelijke vertegenwoordiger beschikt, kunt u zich voor meer informatie wenden tot de registratieafdeling van het Hooggerechtshof.

Hooggerechtshof van Cyprus

Charalambou Mouskou,

1404 Nicosia, Cyprus

Tel.: +357 22865741

Fax: +357 22304500

e-mail: chief.reg@sc.judicial.gov.cy

Laatste update: 13/05/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([lv](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

De volgende vertalingen zijn al beschikbaar

Rechterlijke bevoegdheid - Letland

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

De wet op de burgerlijke rechtsvordering (WBRv) garandeert het recht van iedere natuurlijke of rechtspersoon om zijn rechtmatige belangen en burgerrechten in rechte te verdedigen wanneer daarop inbreuk wordt gemaakt of deze worden betwist. Hoofregel is dat burgerlijke geschillen door een rechtbank worden behandeld, volgens de regels voor de gewone procesvoering. Slechts in uitzonderlijke, in de wet uitdrukkelijk omschreven, gevallen, kunnen burgerlijke geschillen buitengerechtelijk worden beslecht. Wanneer de wet hierin voorziet, kan de rechter ook vorderingen van natuurlijke en rechtspersonen behandelen die niet civielrechtelijk van aard zijn. In alle gevallen beslist een rechter welke instantie bevoegd is voor het behandelen van een geschil. Wanneer een rechter tot het oordeel komt dat een geschil niet onder de bevoegdheid van een rechterlijke instantie valt, geeft hij in zijn beslissing aan welke instantie wel bevoegd is.

Letland heeft geen gespecialiseerde rechtbanken voor bepaalde categorieën burgerlijke zaken. Op de gewone bevoegdheidsregels gelden echter bepaalde uitzonderingen die voorschrijven op welk niveau van het gerechtelijk systeem een zaak in eerste aanleg moet worden behandeld.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

De inhoudelijke behandeling van een burgerlijke zaak gebeurt in het gerecht van eerste aanleg van de relevante

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Een zaak kan pas ten gronde door een hogere rechter worden behandeld na behandeling door een lagere rechter. Het gerecht van eerste aanleg voor burgerlijke zaken is het districts- of gemeentelijk gerecht (rajona (pilsētas) tiesa) of het regionaal gerecht (apgabaltiesa) onder de bevoegdheid waarvan de zaak valt. Bij burgerlijke zaken vindt de behandeling ten gronde plaats door het gerecht dat naar de aard en het onderwerp van de zaak en de plaats van het geschil bevoegd is.

Hoofregel is dat wanneer een zaak onder de bevoegdheid van een rechterlijke instantie valt, hij in een districts- of gemeentelijk gerecht wordt behandeld, maar bepaalde in de wet omschreven zaken worden in een regionaal gerecht behandeld. De volgende zaken worden in eerste aanleg door een regionaal gerecht behandeld:

- geschillen inzake eigendomsrechten op onroerende zaken, uitgezonderd de verdeling van de huwelijksgoederengemeenschap;
- zaken betreffende de bescherming van octrooirechten, handelsmerken en aanduidingen van geografische herkomst;
- zaken betreffende faillissement en liquidatie van kredietinstellingen.

Verder wordt een zaak in een regionaal gerecht behandeld wanneer hij meerdere vorderingen betreft waarvan sommige onder de bevoegdheid van districts- en gemeentelijke gerechten en andere onder die van een regionaal gerecht vallen, of wanneer een tegenvordering die onder de bevoegdheid van een regionaal gerecht valt, in een districts- of gemeentelijk gerecht is ingediend.

Burgerlijke zaken waarmee een staatsgeheim is gemoeid, vallen in eerste aanleg onder de bevoegdheid van de regionale rechtbank te Riga (Rīgas apgabaltiesa).

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

Burgerlijke zaken kunnen in eerste aanleg worden toegewezen aan gerechten van verschillende niveaus, afhankelijk van het onderwerp van de zaak: zaken worden ingedeeld naar het soort en de aard van de vordering. Daarnaast moet rekening worden gehouden met de territoriale bevoegdheid.

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Hoofregel voor de territoriale bevoegdheid is dat een vordering tegen een natuurlijke persoon wordt behandeld door het gerecht van de officiële woonplaats van die persoon (art. 26 WBRv). Een vordering tegen een rechtspersoon wordt behandeld door het gerecht van de plaats waar die rechtspersoon statutair is gevestigd. Welk gerecht van eerste aanleg bevoegd is voor een bepaalde zaak, hangt dus zowel af van het onderwerp van die zaak als van de regels inzake territoriale bevoegdheid.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

De wet op de burgerlijke rechtsvordering bevat ook uitzonderingen op de regels inzake territoriale bevoegdheid. Zo kan de eiser zijn vordering instellen volgens de algemene regels inzake territoriale bevoegdheid – dus bij het gerecht van de officiële woonplaats of de plaats van statutaire vestiging van de verweerder – of bij een ander gerecht van eerste aanleg, op hetzelfde niveau, dat in de wet als alternatief gerecht is aangewezen.

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Een vordering tegen een verweerder die geen officiële woonplaats heeft, moet worden ingesteld bij het gerecht van zijn feitelijke woonplaats.

Wanneer de feitelijke woonplaats van de verweerder niet bekend is, of de verweerder geen gewone verblijfplaats in Letland heeft, moet de vordering worden ingesteld bij het gerecht van de plaats waar onroerende zaken van de verweerder zijn gesitueerd of van zijn laatst bekende woonplaats.

In bepaalde in de wet omschreven gevallen heeft de eiser de keuze om zijn vordering ofwel bij het gerecht van de officiële woonplaats of plaats van statutaire vestiging van de verweerder of bij een ander gerecht in te stellen.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

De regels omtrent de forumkeuze door de eiser zijn neergelegd in artikel 28 WBRv, waarin een uitgebreide opsomming wordt gegeven van de gevallen waarin forumkeuze door de eiser mogelijk is en de alternatieve gerechten waar de vordering in die gevallen aanhangig kan worden gemaakt:

- Een vordering die voortvloeit uit of verband houdt met activiteiten van een dochtermaatschappij of vertegenwoordigend kantoor van een rechtspersoon kan ook bij het gerecht van de plaats van vestiging van de dochtermaatschappij of het vertegenwoordigend kantoor worden ingesteld.
- Een alimentatie- of vaderschapsvordering kan ook bij het gerecht van de officiële woonplaats van de eiser worden ingesteld.
- Een vordering tot schadevergoeding voor lichamelijk letsel (art. 2347-2353 van het burgerlijk wetboek) met invaliditeit, andere gezondheidsschade of de dood tot gevolg, kan ook worden ingesteld bij het gerecht van de officiële woonplaats van de eiser of van de plaats waar het letsel is veroorzaakt.
- Een vordering tot vergoeding van door een natuurlijke of rechtspersoon geleden materiële schade kan ook worden ingesteld bij het gerecht van de plaats waar de schade is veroorzaakt.
- Een vordering tot restitutie van eigendom of tot vergoeding van de waarde daarvan kan ook bij het gerecht van de officiële woonplaats van de eiser worden ingesteld.
- Maritieme vorderingen kunnen ook worden ingesteld bij het gerecht van de plaats waar het vaartuig van de verweerder in beslag is genomen.
- Een vordering tegen meerdere verweerders die in verschillende plaatsen woonachtig of gevestigd zijn, kan aanhangig worden gemaakt bij het gerecht van de woonplaats of plaats van statutaire vestiging van een van hen.
- Een vordering tot echtscheiding of nietigverklaring van een huwelijk kan aanhangig worden gemaakt bij het gerecht van de officiële woonplaats van de eiser indien:

o minderjarige kinderen bij de eiser inwonen;

o de verwerende echtgenoot een gevangenisstraf uitzit;

o de woonplaats van de verwerende echtgenoot onbekend is of de verwerende echtgenoot in het buitenland woont.

- Een vordering die voortvloeit uit een arbeidsovereenkomst kan ook worden ingesteld bij het gerecht van de woonplaats van de eiser of het gerecht van de plaats waar hij zijn werkzaamheden verricht.

Wanneer de eiser in bovengenoemde gevallen geen officiële woonplaats heeft, kan de vordering worden ingesteld bij het gerecht van zijn feitelijke woonplaats.

Daarnaast bestaan ook exclusieve-bevoegdheidsregels in burgerlijke zaken, die niet alleen voorrang hebben boven de algemene territoriale-bevoegdheidsregels maar ook boven de regels voor alle andere vormen van territoriale bevoegdheid. Bij de volgende typen vorderingen is een bepaald gerecht exclusief bevoegd.

Vorderingen in verband met eigendomsrechten op onroerende zaken en bijkomende rechten en servituten, evenals vorderingen in verband met de kadastrale inschrijving of doorhaling van dergelijke rechten, moeten worden ingesteld bij het gerecht van de plaats waar de betreffende onroerende zaak is gesitueerd.

Wanneer een vordering op een nalatenschap wordt ingesteld en geen erfgenamen bekend zijn die als zodanig zijn erkend of die de nalatenschap hebben aanvaard, dan is het gerecht bevoegd van de officiële of feitelijke woonplaats van de erflater. Wanneer de officiële of feitelijke woonplaats van de erflater niet in Letland of onbekend is, moet de vordering worden ingesteld bij gerecht van de plaats waar de onroerende zaak of nalatenschap of een deel daarvan is gesitueerd.

Ook op grond van andere wetten kan een exclusieve bevoegdheid gelden.

Onderstaande bepalingen gelden ook voor zaken die volgens bijzondere gerechtelijke procedures worden behandeld.

Een adoptieverzoek moet worden ingediend bij het gerecht van de officiële woonplaats van de adoptiefouder of, bij ontstentenis daarvan, de feitelijke woonplaats van de adoptiefouder. Een verzoek tot nietigverklaring van een adoptie moet worden ingediend bij het gerecht van de officiële woonplaats van de verzoeker of, bij ontstentenis daarvan, de feitelijke woonplaats van de verzoeker.

Een adoptieverzoek van een vreemdeling of van een persoon die in het buitenland woont, moet bij het gerecht van de officiële woonplaats van het adoptiekind worden ingediend. Als niet-familieleden de zorg over het kind hebben, moet het verzoek echter worden ingediend bij het gerecht van de plaats waar de extrafamiliaire zorg wordt verstrekt (art. 259, lid 2 WBRv).

Een verzoek om een persoon wegens een geestelijke of lichamelijke stoornis handelingsonbekwaam of beperkt handelingsbekwaam te verklaren, moet worden ingediend bij het gerecht van de officiële woonplaats van die persoon of, bij ontstentenis daarvan, diens feitelijke woonplaats. Wanneer de persoon in kwestie in een medische instelling is opgenomen, moet het verzoek worden ingediend bij het gerecht van de plaats van vestiging van die medische instelling (art. 264 WBRv).

- Een verzoek om een persoon wegens een losbandige of verkwistende levensstijl of buitensporig gebruik van alcohol of andere verdovende middelen handelingsonbekwaam te verklaren en onder curatele te stellen, moet worden ingediend bij het gerecht van de officiële woonplaats van die persoon of, bij ontstentenis daarvan, diens feitelijke woonplaats (art. 271 WBRv).

- Zaken die verband houden met het beheer van de bezittingen van een afwezige of vermiste persoon worden behandeld door het gerecht van de laatst bekende woonplaats van die persoon (art. 278 WBRv).

- Een verzoek tot doodverklaring van een vermiste persoon moet worden ingediend bij het gerecht van de laatst bekende woonplaats van die persoon (art. 282 WBRv).

- Een verzoek tot vaststelling van rechtsfeiten moet worden ingediend bij het gerecht van de officiële woonplaats van de verzoeker of, bij ontstentenis daarvan, zijn feitelijke woonplaats (art. 290 WBRv).

- Een verzoek tot nietigverklaring van rechten in een onroerende zaak moet worden ingediend bij het gerecht van de plaats waar die onroerende zaak is gesitueerd. Een verzoek tot nietigverklaring van andere rechten moet worden ingediend bij het gerecht van de officiële woonplaats van de verzoeker of, bij ontstentenis daarvan, zijn feitelijke woonplaats, dan wel, in het geval van een rechtspersoon, de plaats van statutaire vestiging, tenzij de wet anders bepaalt (art. 294, lid 2 WBRv).

- Een verzoek tot nietigverklaring van een verloren, gestolen of vernietigd schuldbewijs en de vernieuwing van daaraan verbonden rechten moet worden ingediend bij het gerecht van de in het document vermelde plaats van betaling of, wanneer de plaats van betaling niet bekend is, het gerecht van de officiële woonplaats van de schuldenaar of, bij ontstentenis daarvan, diens feitelijke woonplaats, dan wel, in het geval dat de schuldenaar een rechtspersoon is, de plaats waar de schuldenaar statutair is gevestigd. Wanneer de feitelijke woonplaats of plaats van statutaire vestiging van de schuldenaar eveneens onbekend is, is het gerecht van de plaats van uitgifte van het document bevoegd (art. 299 WBRv).

- Een verzoek in verband met de aflossing betreffende onroerende zaken moet worden ingediend bij het gerecht van de plaats waar de onroerende zaak is gesitueerd (art. 336 WBRv).

- Een verzoek om maatregelen tot zekerstelling van een vordering moet worden ingediend bij het gerecht van de plaats waar de schuldenaar statutair is gevestigd (art. 341 WBRv1).

Een zaak die betrekking heeft op de insolventie van een rechtspersoon moet aanhangig worden gemaakt bij het gerecht van de plaats waar de schuldenaar statutair is gevestigd. De bevoegdheid tot het openen van een insolventieprocedure berust ingevolge artikel 3, lid 1, van Verordening nr. [1346/2000](#) van de Raad bij het gerecht van de plaats waar het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar is gelegen. Wanneer een insolventieprocedure

echter krachtens artikel 3, lid 2, van die verordening wordt geopend, moet de zaak worden behandeld door het gerecht van de plaats waar de schuldenaar een 'vestiging' in de zin van artikel 2, onder h), van die verordening heeft (art. 363 WBRv1).

Zaken die betrekking hebben op de insolventie van een natuurlijke persoon worden behandeld door het gerecht van de officiële woonplaats van de schuldenaar of, bij ontstentenis daarvan, zijn feitelijke woonplaats. De bevoegdheid tot het openen van een insolventieprocedure berust ingevolge artikel 3, lid 1, van Verordening nr. [E 1346/2000](#) van de Raad bij het gerecht van de plaats waar het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar is gelegen. Wanneer een insolventieprocedure echter krachtens artikel 3, lid 2, van die verordening wordt geopend, moet de zaak worden behandeld door het gerecht van de plaats waar de schuldenaar een 'vestiging' in de zin van artikel 2, onder h), van die verordening heeft (art. 363 WBRv22).

Zaken die betrekking hebben op de insolventie of liquidatie van kredietinstellingen worden behandeld door het gerecht van de plaats waar de kredietinstelling statutair is gevestigd (art. 364 WBRv).

- Een werkgever kan een verzoek indienen om een staking of aangezegde staking onwettig te verklaren op de gronden omschreven en volgens de procedure neergelegd in de stakingswet. Een daartoe strekkend verzoek moet worden ingediend bij het gerecht van de plaats waar de staking plaatsvindt of gaat plaatsvinden (art. 390 WBRv).

- Werknemersvertegenwoordigers kunnen een verzoek indienen om een lock-out of aanzegging van lock-out onwettig te verklaren op de gronden omschreven en volgens de procedure neergelegd in de arbeidsgeschillenwet. Een daartoe strekkend verzoek moet worden ingediend bij het gerecht van de plaats waar de lock-out plaatsvindt of gaat plaatsvinden (art. 394 WBRv1).

Zaken die betrekking hebben op de gedwongen tenuitvoerlegging van onbetwiste verbintenissen (saistību bezstrīdus piespiedu izpildīšana):

- Een verzoekschrift tot vrijwillige verkoop van onroerende zaken bij veiling door rechterlijke tussenkomst moet worden ingediend bij het districts- of gemeentelijk gerecht van de plaats waar de onroerende zaak is gesitueerd (art. 395 WBRv).

- Een verzoekschrift tot gedwongen tenuitvoerlegging van onbetwiste geldvorderingen of teruggave van roerende zaken of tot gedwongen tenuitvoerlegging van onbetwiste contractuele verbintenissen voor de nakoming waarvan zakelijke zekerheid is gesteld, moet worden ingediend bij het kadaster van het districts- of gemeentelijk gerecht van de officiële woonplaats van de schuldenaar of, bij ontstentenis daarvan, de feitelijke woonplaats van de schuldenaar (art. 403, lid 1 WBRv).

- Een verzoekschrift tot gedwongen tenuitvoerlegging van een stuk waarbij een recht op een onroerende zaak wordt verleend of van een onbetwiste verplichting tot ontruiming of teruggave van geleasede of gehuurde onroerende zaken moet worden ingediend bij het kadaster van het districts- of gemeentelijk gerecht van de plaats waar de onroerende zaak is gesitueerd. Wanneer tot zekerheid van een vordering meerdere onroerende zaken zijn gesteld, en de bevoegdheid tot het behandelen van het verzoek daardoor bij het kadaster van verschillende districts- of gemeentelijke gerechten berust, wordt het verzoek behandeld door het kadaster van het districts- of gemeentelijk gerecht van de plaats waar een van de onroerende zaken is gesitueerd, naar keuze van de verzoeker (art. 403, lid 2 WBRv).

- Een verzoekschrift tot gedwongen tenuitvoerlegging op basis van een onbetwiste akte van scheepsverband moet worden ingediend bij het kadaster van het districts- of gemeentelijke gerecht van de plaats waar de akte is ingeschreven (art. 403, lid 3 WBRv).

Zaken die betrekking hebben op de gedwongen tenuitvoerlegging van verbintenissen bij gerechtelijke kennisgeving (saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā):

Een verzoekschrift tot gedwongen tenuitvoerlegging van een schuldverbintenis bij gerechtelijke kennisgeving moet worden ingediend bij het kadaster van het districts- of gemeentelijk gerecht van de officiële woonplaats van de schuldenaar of, bij ontstentenis daarvan, de feitelijke woonplaats of plaats van statutaire vestiging van de schuldenaar (art. 406 WBRv2).

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Ja, die mogelijkheid bestaat. De Letse wetgeving voorziet in de mogelijkheid voor partijen om bij beding het (territoriaal) bevoegde gerecht aan te wijzen. Bij het sluiten van een overeenkomst kunnen de partijen aangeven waar eventuele geschillen die uit die overeenkomst voortvloeien, in eerste aanleg moeten worden beslecht. De partijen kunnen echter niet afwijken van de absolute-bevoegdheidsregels, met andere woorden: ze kunnen niet bepalen op welk niveau een eventueel geschil in eerste aanleg wordt behandeld (art. 25 WBRv). Evenmin kunnen ze afwijken van een eventuele exclusieve bevoegdheid van een bepaald gerecht (art. 29 WBRv). De mogelijkheid van een forumkeuzebeding kent twee beperkingen:

- Forumkeuze is alleen mogelijk voor contactuele geschillen.

- Het beding moet tegelijk met de overeenkomst worden gesloten en duidelijk aangeven bij welk specifiek gerecht een eventueel geschil moet worden behandeld. Aangezien de partijen bij het sluiten van de overeenkomst nog niet kunnen weten welk bedrag met een eventuele toekomstige vordering is gemoeid, moet het beding voorzien in een alternatieve keuze voor een gerecht van eerste aanleg. De overeenkomst moet dus zowel een specifiek districts- of gemeentelijk gerecht als een specifiek regionaal gerecht vermelden dat afhankelijk van de waarde van de vordering bevoegd is.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

Krachtens de Letse wetgeving behandelen algemeen bevoegde gerechten zowel burgerlijke als strafzaken. In tegenstelling tot andere landen heeft Letland geen gespecialiseerde gerechten, zoals familierechtbanken, en ook geen rechters die in bepaalde rechtsgebieden zijn gespecialiseerd.

Zoals hierboven toegelicht, vindt de behandeling ten gronde van een burgerlijke zaak in een gerecht van eerste aanleg plaats. Pas nadat de lagere rechter uitspraak heeft gedaan, kan de zaak aan een hogere rechter worden voorgelegd. In burgerlijke zaken is het gerecht van eerste aanleg het districts- of gemeentelijk gerecht of het regionaal gerecht onder de bevoegdheid waarvan de zaak valt. Hoofregel is dat alle burgerlijke geschillen onder de bevoegdheid van een rechterlijke instantie vallen en worden behandeld volgens de regels voor de gewone procesvoering.

Laatste update: 07/02/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJN-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJN en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Rechterlijke bevoegdheid - Litouwen

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

Artikel 12 van de wet op de rechtbanken (*Lietuvos Respublikos teismų įstatymas*) voorziet in een uniform rechtsstelsel bestaande uit rechtbanken met algemene bevoegdheid en rechtbanken met bijzondere bevoegdheid.

Rechtbanken met algemene bevoegdheid (rechtbanken van eerste aanleg, zowel regionale als districtsrechtbanken) behandelen alle burgerlijke zaken die betrekking hebben op geschillen in verband met of voortvloeiend uit burgerlijke relaties, gezinsrelaties, arbeidsrelaties, intellectueel eigendom, faillissementen, herstructureringen en privérelaties; deze rechtbanken behandelen ook zaken in buitengewone gerechtelijke procedures en beslissen over

verzoeken tot aanvaarding en tenuitvoerlegging in de Republiek Litouwen van beslissingen van buitenlandse rechtbanken en scheidsgerichten (artikel 22 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (*Civilinio proceso kodeksas*)).

Gespecialiseerde rechtbanken, d.w.z. administratieve rechtbanken (regionale administratieve rechtbanken) behandelen administratieve zaken die voortvloeien uit rechtsbetrekkingen van administratieve aard.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

Onder de volgende voorwaarden kan een eiser een vordering instellen bij een rechtbank naar keuze:

een vordering tegen een verweerder wiens woonplaats onbekend is, kan worden ingesteld op basis van de plaats van zijn eigendom of op basis van zijn laatst bekende woonplaats;

een vordering tegen een verweerder die geen woonplaats in de Republiek Litouwen heeft, kan worden ingesteld op basis van de plaats van zijn eigendom of op basis van zijn laatst bekende woonplaats in de Republiek Litouwen;

een vordering tot toekenning van alimentatie en tot vaststelling van het vaderschap kan worden ingesteld op basis van de woonplaats van de eiser;

een vordering tot vergoeding van schade aan de gezondheid van een persoon, met inbegrip van overlijden, kan worden ingesteld op basis van de woonplaats van de eiser of de plaats waar de schade is geleden;

een vordering tot vergoeding van schade aan eigendom van een persoon kan worden ingesteld op basis van de woonplaats (statutaire zetel) van de eiser of de plaats waar de schade is geleden;

een vordering tot vergoeding van schade als gevolg van een onrechtmatige veroordeling, onrechtmatige toepassing van bewaringsmaatregelen, onrechtmatige detentie, onrechtmatige toepassing van procedurele dwangmiddelen of onrechtmatige administratieve bestraffing (arrestatie), met inbegrip van schade die het gevolg is van onrechtmatig handelen van een rechter of een rechtbank tijdens de behandeling van een burgerlijke zaak, kan worden ingesteld op basis van de woonplaats van de eiser;

een vordering met betrekking tot een overeenkomst/contract waarin de plaats van uitvoering is vermeld, kan ook worden ingesteld op basis van de plaats van uitvoering die in de overeenkomst/het contract is vermeld;

een vordering met betrekking tot het optreden in de hoedanigheid van voogd, bewaarder of bewindvoerder kan ook worden ingesteld op basis van de woonplaats (statutaire zetel) van de voogd, bewaarder of bewindvoerder;

een vordering met betrekking tot consumentenovereenkomsten kan ook worden ingesteld op basis van de woonplaats van de consument;

een vordering met betrekking tot de activiteiten van een filiaal/bijkantoor van een rechtspersoon kan ook worden ingesteld op basis van de statutaire zetel van het filiaal/bijkantoor;

een vordering tot vergoeding van schade als gevolg van een aanvaring van schepen en een verplicht te betalen vergoeding voor bijstand en redding op zee, met inbegrip van alle andere gevallen waarin een geschil voortvloeit uit rechtsbetrekkingen in verband met zeevaart, kan worden ingesteld op basis van de plaats of haven waar het schip van de verweerder is geregistreerd.

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Burgerlijke zaken worden behandeld door districtsrechtbanken en regionale rechtbanken als rechtbanken van eerste aanleg (artikel 25 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

Volgens de algemene regel die in dat wetboek is verankerd, worden alle burgerlijke zaken behandeld door districtsrechtbanken. Er is ook een uitzondering op de algemene regel dat bepaalde zaken onder de bevoegdheid van regionale rechtbanken of de exclusieve bevoegdheid van de regionale rechtbank van Vilnius vallen.

Dit hangt af van de waarde van de betwiste vordering, waarbij burgerlijke zaken met betrekking tot vorderingen van meer dan 150 000 LTL, met uitzondering van zaken die betrekking hebben op familie- en arbeidsrelaties en zaken betreffende vergoeding van immateriële schade, door regionale rechtbanken worden behandeld.

De bevoegdheid is ook afhankelijk van andere factoren dan de betwiste vordering.

Regionale rechtbanken behandelen ook de volgende burgerlijke zaken als rechtbanken van eerste aanleg:

zaken betreffende juridische niet-eigendomsrechtelijke auteursrechtelijke relaties;

zaken betreffende rechtsbetrekkingen in burgerlijke openbare aanbestedingen;

zaken betreffende faillissementen of herstructureringen, uitgezonderd zaken betreffende het faillissement van natuurlijke personen;

zaken waarin een van de partijen een vreemde staat is;

zaken op basis van vorderingen met betrekking tot de gedwongen verkoop van aandelen (belangen);

zaken die zijn gebaseerd op vorderingen met betrekking tot het onderzoek van de activiteiten van een rechtspersoon;

zaken betreffende de vergoeding van materiële en immateriële schade die voortvloeit uit de schending van wettelijke patiëntenrechten;

9) andere burgerlijke zaken die volgens specifieke wetten door regionale rechtbanken als rechtbanken van eerste aanleg moeten worden behandeld.

De regionale rechtbank van Vilnius is als rechtbank van eerste aanleg exclusief bevoegd in de volgende burgerlijke zaken:

zaken betreffende geschillen als bedoeld in de octrooiwet (*Lietuvos Respublikos patentų įstatymas*);

zaken betreffende geschillen als bedoeld in de wet op de handelsmerken (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*);

zaken betreffende de door onderdanen van andere staten gevraagde adoptie van een Litouwse burger die in de Republiek Litouwen woont;

andere burgerlijke zaken die op grond van specifieke wetten onder de exclusieve bevoegdheid van de regionale rechtbank van Vilnius als de rechtbank van eerste aanleg vallen.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Een vordering wordt bij een rechtbank ingesteld op basis van de woonplaats van de verweerder. Een vordering tegen een rechtspersoon wordt ingesteld op basis van de in het rechtspersonenregister vermelde statutaire zetel van de rechtspersoon. Als de verweerder de staat of een stad/gemeente is, wordt de vordering ingesteld op basis van de zetel van de instelling die de staat of de stad/gemeente vertegenwoordigt.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

Een eiser heeft het recht te kiezen tussen verschillende rechtbanken die bevoegd zijn voor de zaak.

De partijen kunnen ook overeenkomen bij welke rechtbank een vordering moet worden ingesteld. In artikel 32 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering is bepaald dat de partijen de territoriale bevoegdheid van hun zaak in onderlinge overeenstemming kunnen wijzigen, maar de bevoegdheid van een rechtbank op grond van zijn exclusieve bevoegdheid voor de zaak of op grond van het onderwerp van de zaak kan niet door een overeenkomst tussen de partijen worden gewijzigd.

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Zoals in artikel 30 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering bepaald, kan een eiser in de volgende gevallen kiezen welke rechtbank bevoegd is: een vordering tegen een verweerder wiens woonplaats onbekend is, kan worden ingesteld op basis van de plaats van zijn eigendom of op basis van zijn laatst bekende woonplaats;

een vordering tegen een verweerder die geen woonplaats in de Republiek Litouwen heeft, kan worden ingesteld op basis van de plaats van zijn eigendom of op basis van zijn laatst bekende woonplaats in de Republiek Litouwen;

een vordering met betrekking tot de activiteiten van een filiaal/bijkantoor van een rechtspersoon kan ook worden ingesteld op basis van de statutaire zetel van het filiaal/bijkantoor;

een vordering tot toekenning van alimentatie of tot vaststelling van het vaderschap kan ook worden ingesteld op basis van de woonplaats van de eiser;

een vordering tot vergoeding van schade aan de gezondheid van een persoon, met inbegrip van overlijden, kan worden ingesteld op basis van de woonplaats van de eiser of de plaats waar de schade is geleden;

een vordering tot vergoeding van schade aan eigendom van een persoon kan worden ingesteld op basis van de woonplaats (statutaire zetel) van de eiser of op basis van de plaats waar de schade is geleden;

een vordering tot vergoeding van schade als gevolg van een onrechtmatige veroordeling, onrechtmatige toepassing van bewaringsmaatregelen, onrechtmatige detentie, onrechtmatige toepassing van procedurele dwangmiddelen of onrechtmatige administratieve bestraffing (arrestatie), met inbegrip van schade die het gevolg is van onrechtmatig handelen van een rechter of een rechtbank tijdens de behandeling van een burgerlijke zaak, kan worden ingesteld op basis van de woonplaats van de eiser;

een vordering tot vergoeding van schade als gevolg van een aanvaring van schepen en een verplicht te betalen vergoeding voor bijstand en redding op zee, met inbegrip van alle andere gevallen waarin een geschil voortvloeit uit rechtsbetrekkingen in verband met zeevaart, kan worden ingesteld op basis van de plaats of haven waar het schip van de verweerder is geregistreerd.

een vordering met betrekking tot een overeenkomst/contract waarin de plaats van uitvoering is vermeld, kan ook worden ingesteld op basis van de plaats van uitvoering van de overeenkomst/het contract;

een vordering met betrekking tot het optreden in de hoedanigheid van voogd, bewaarder of bewindvoerder kan ook worden ingesteld op basis van de woonplaats (statutaire zetel) van de voogd, bewaarder of bewindvoerder;

een vordering met betrekking tot consumentenovereenkomsten kan ook worden ingesteld op basis van de woonplaats van de consument;

Bovendien kan een vordering tegen meerdere verweerders die op verschillende plaatsen woonachtig of gevestigd zijn, worden ingesteld op basis van de woonplaats of statutaire zetel van een van de verweerders, naar keuze van de eiser (artikel 33, lid 1, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

Een vordering betreffende een overeenkomst/contract waarin de plaats van uitvoering is vermeld, kan worden ingesteld op basis van de woonplaats of statutaire zetel van de verweerder of op basis van de plaats van uitvoering van de overeenkomst/het contract, naar keuze van de eiser. Een vordering met betrekking tot consumentenovereenkomsten kan worden ingesteld op basis van de woonplaats of statutaire zetel van de verweerder of de consument.

Een vordering betreffende de toekenning van alimentatie kan worden ingesteld op basis van de woonplaats of statutaire zetel van de verweerder of de eiser, naar keuze van de eiser.

Een civiele vordering tot vergoeding van schade in een strafzaak kan worden ingesteld voor behandeling overeenkomstig de bevoegdheidsregels van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering indien de vordering niet is ingesteld of geschikt in het kader van een strafprocedure.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Artikel 31, leden 1 en 2, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering voorziet in de volgende uitzonderingen op de algemene regel van territoriale bevoegdheid die bindend zijn voor een eiser die een juridische procedure inleidt:

vorderingen tot verkrijging van zakelijke rechten op onroerende goederen, het gebruik van onroerende goederen, met uitzondering van verzoeken om vereffening van huwelijksvermogens in echtscheidingszaken, en de intrekking van onroerend beslag vallen onder de bevoegdheid van de rechtbank van de plaats waar het onroerend goed of het grootste deel ervan is gelegen.

vorderingen van schuldeisers van een nalatenschap die zijn ingesteld voordat de erfgenamen een erfenis hebben aanvaard, vallen onder de bevoegdheid van de rechtbank van de plaats van de nalatenschap of het grootste deel ervan.

Er zij ook op gewezen dat overeenkomstig artikel 33, leden 2 tot en met 4, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering van de Republiek Litouwen: een tegenvordering, ongeacht de plaats waar de ervoor bevoegde rechtbank zich bevindt, moet worden ingesteld bij de rechtbank waar de oorspronkelijke vordering is ingesteld. Als de waarde van de vordering is gestegen, het onderwerp ervan is veranderd of de instelling van een tegenvordering tot gevolg heeft dat een andere rechtbank voor de zaak bevoegd wordt zoals bepaald door het onderwerp ervan, moet de rechtbank waar de oorspronkelijke vordering aanhangig is gemaakt beslissen over alle met de vordering (tegenvordering) verband houdende kwesties en de gehele zaak ten gronde beslechten. Als een van de vorderingen van de eiser moet worden ingesteld volgens de regels van exclusieve bevoegdheid, moet de algemene vordering in overeenstemming met die regels worden ingesteld.

Als een van de vorderingen van de eiser onder de bevoegdheid van een regionale rechtbank valt, moet de algemene vordering door een regionale rechtbank worden onderzocht.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

De partijen kunnen de territoriale bevoegdheid van een zaak in onderling overleg schriftelijk wijzigen. De partijen mogen de bevoegdheid van een rechtbank op grond van zijn exclusieve bevoegdheid voor de zaak of op grond van het onderwerp van de zaak echter niet in onderling overleg schriftelijk wijzigen (artikel 32 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

De bevoegdheid om een zaak te behandelen kan bij wijze van uitzondering worden gerechtvaardigd door de deelname van de verweerder.

Een rechtbank kan een zaak naar een andere rechtbank verwijzen als een verweerder wiens woonplaats niet bekend was, verzoekt om verwijzing van de zaak naar de rechtbank van zijn woonplaats (artikel 34, lid 2, tweede alinea, van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

De gespecialiseerde administratieve rechtbanken in de Republiek Litouwen behandelen geen burgerlijke, handels- of familiezaken. Zij behandelen zaken die voortvloeien uit administratieve rechtsbetrekkingen.

Laatste update: 21/10/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Rechterlijke bevoegdheid - Luxemburg

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

In het Groothertogdom Luxemburg is de gewone rechtbank in burgerlijke en handelszaken de arrondissementsrechtbank (*Tribunal d'arrondissement*). Er zijn twee arrondissementen, Luxemburg en Diekirch.

De arrondissementsrechtbank neemt kennis van alle burgerlijke en handelszaken, tenzij krachtens de wet een andere rechtbank bevoegd is.

Anders dan in andere landen zijn er in het Groothertogdom Luxemburg geen specifieke handelsrechtbanken; de handelszaken worden behandeld door gespecialiseerde kamers van de arrondissementsrechtbank. Voor zulke zaken geldt er echter wel een vereenvoudigde procedure.

De gespecialiseerde rechtbanken zijn vooral bevoegd voor:

geringe vorderingen: als de waarde van een vordering niet hoger is dan 10 000 EUR, is de vrederechter bevoegd. In het Groothertogdom Luxemburg zijn er drie vrederechters ("*Justices de paix*", Luxemburg, Esch-sur-Alzette en Diekirch), die elk voor een bepaald grondgebied bevoegd zijn;

arbeidsrechtelijke zaken: de arbeidsrechtbank (*Tribunal du travail*) neemt kennis van geschillen in verband met de uitvoering van een arbeidsovereenkomst. In het Groothertogdom Luxemburg zijn er drie arbeidsrechtbanken (Luxemburg, Esch-sur-Alzette en Diekirch), die elk voor een bepaald grondgebied bevoegd zijn. In de praktijk bevindt de arbeidsrechtbank zich in het gebouw van het vrederecht;

geschillen over huurovereenkomsten: krachtens de wet nemen de vrederechters kennis van geschillen in verband met de uitvoering van huurovereenkomsten, ongeacht de waarde van de vordering. Heeft het geschil echter betrekking op de vaststelling van de huurprijs, dan moet de zaak eerst worden voorgelegd aan de huurcommissie (*commission des loyers*) van de betrokken gemeente, voordat zij bij de vrederechter aanhangig kan worden gemaakt;

burengeschillen: de vrederechters nemen kennis van de meeste burengeschillen, die bijvoorbeeld betrekking hebben op erfdiensbaarheden of mandeligheid. Als de zaak echter leidt tot een schadeclaim, dan is het bedrag van de vordering bepalend: voor schadeclaims van meer dan 10 000 EUR is de arrondissementsrechtbank bevoegd;

socialezekerheidszaken: krachtens de wet neemt de Arbitrageraad voor Sociale Zekerheid (*Conseil arbitral de la sécurité sociale*) kennis van socialezekerheidszaken. De Arbitrageraad is gevestigd te Luxemburg en is bevoegd voor het gehele grondgebied van het Groothertogdom Luxemburg;

te grote schuldenlast: krachtens de wet neemt de vrederechter kennis van zaken betreffende te grote schuldenlast.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

De vrederechters nemen kennis van burgerlijke en handelszaken, als de waarde van de vordering (exclusief rente en kosten) niet hoger is dan 10 000 EUR. Voor vorderingen van meer dan 10 000 EUR is de arrondissementsrechtbank bevoegd.

De arrondissementsrechtbank is hoe dan ook bevoegd voor alle rechtsvorderingen die niet in geld kunnen worden uitgedrukt (bv. in familiezaken).

2.2 Territoriale bevoegdheid (Is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

In principe is de rechtbank van de woonplaats van de verweerder bevoegd. Deze regel is ingegeven door de wens de verweerder te beschermen, omdat deze zich wellicht gemakkelijker zal kunnen verdedigen voor de rechtbank die het dichtst bij zijn woonplaats is gelegen.

Is de verweerder een natuurlijke persoon, dan is de rechtbank van zijn woon- of verblijfplaats bevoegd.

Wanneer een burgerlijke of handelsvennootschap verweerster is, kan zij niet alleen voor de rechtbank van de plaats van haar hoofdkantoor worden gedaagd, maar ook voor de rechtbank van de plaats waar zij een filiaal of agentschap heeft, mits zij in beide gevallen een vertegenwoordiger heeft die gemachtigd is om met derden te onderhandelen en het geschil verband houdt met de activiteiten van dit filiaal of agentschap.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Inzake overeenkomsten: de verzoeker kan de zaak aanhangig maken bij de rechtbank van de woonplaats van de verweerder of, afhankelijk van de aard van de overeenkomst, bij de rechtbank van de plaats van levering van de goederen of van de plaats van uitvoering van de diensten.

Inzake aansprakelijkheid uit onrechtmatige daad of deelname als civiele partij aan een strafprocedure: het verzoek kan worden ingesteld bij de rechtbank van de woonplaats van de verweerder of bij de rechtbank van de plaats waar de schade is geleden, of van de plaats waar het schadeveroorzakende feit zich heeft voorgedaan.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Inzake:

1. verzoeken tot goedkeuring van huwelijken van minderjarigen, verzoeken tot nietigverklaring van huwelijken, verzoeken om het uitstel van een huwelijk ongedaan te maken of te verlengen, verzoeken in verband met bezwaren tegen een huwelijk (de zogenaamde stuiting van het huwelijk) en verzoeken om zulke bezwaren ongedaan te maken;
 2. verzoeken in verband met huwelijkse voorwaarden en huwelijksvermogensregimes, en verzoeken tot scheiding van goederen;
 3. verzoeken in verband met de rechten en plichten van echtgenoten en bijdragen in de kosten van het huwelijk of geregistreerd partnerschap;
 4. beëindiging van geregistreerde partnerschappen;
 5. alimentatieverzoeken;
 6. verzoeken in verband met de uitoefening van het omgangsrecht, huisvesting en de bijdrage voor het levensonderhoud en de opvoeding van kinderen;
 7. verzoeken in verband met de uitoefening van het ouderlijk gezag, met uitsluiting van verzoeken in verband met het intrekken van het ouderlijk gezag;
 8. beslissingen over het wettelijk bewind over de eigendommen van minderjarigen en over de voogdij over minderjarigen;
 9. verzoeken om te verbieden dat personen die op grond van artikel 1, lid 1, van de gewijzigde Wet van 8 september 2003 inzake huishoudelijk geweld (*loi modifiée du 8 septembre 2003 sur la violence domestique*) uit hun huis zijn verwijderd, naar huis mogen terugkeren, verzoeken om een dergelijk verbod op grond van artikel 1, lid 2, van dezelfde wet te verlengen, en beroep dat tegen zulke maatregelen wordt ingesteld;
- de volgende arrondissementsrechtbank heeft territoriale bevoegdheid, tenzij uitdrukkelijk anders bepaald:

1. de rechtbank van de plaats waar het gezin woont (echtelijke verblijfplaats);
2. als de ouders apart wonen, de rechtbank van de woonplaats van de ouder bij wie het minderjarige kind gewoonlijk verblijft, wanneer het ouderlijk gezag gezamenlijk wordt uitgeoefend, of de rechtbank van de woonplaats van de ouder die dit gezag alleen uitoefent;
3. in andere gevallen, de rechtbank van de verblijfplaats van de persoon die de procedure niet heeft aangespannen.

Bij gezamenlijke verzoeken kiezen de partijen de rechtbank van de plaats waar een van beide partijen woont.

Het is mogelijk dat het geschil uitsluitend gaat over partneralimentatie, de bijdrage voor het levensonderhoud en de opvoeding van kinderen, de bijdrage in de kosten van het huwelijk, of urgente en voorlopige maatregelen bij beëindiging van een geregistreerd partnerschap. In dat geval kan de bevoegdheid

liggen bij de rechtbank van de woonplaats van de echtgenoot of voormalige partner die alimentatie ontvangt, of van de ouder die in eerste instantie belast is met de zorg voor de kinderen, zelfs wanneer deze volwassen zijn.

De territoriale bevoegdheid wordt bepaald aan de hand van de woonplaats op de datum dat het verzoek werd ingediend, of in echtscheidingszaken, de datum dat het oorspronkelijke verzoekschrift werd ingediend.

Inzake verzoeken om rechtsbijstand met betrekking tot het gezags- en omgangsrecht ligt de bevoegdheid bij de rechtbank van het arrondissement waar het kind verblijft of verondersteld wordt te verblijven.

Inzake echtscheiding en scheiding van tafel en bed en de gevolgen daarvan ligt de bevoegdheid bij de rechtbank van het arrondissement waar beide echtgenoten wonen, of, als dat niet het geval is, bij de rechtbank van het arrondissement waar de verweerder woont, of bij echtscheiding met wederzijdse instemming, waar een van de echtgenoten woont.

Inzake nalatenschappen is de rechtbank van de laatste woonplaats van de erflater bevoegd.

Inzake huurovereenkomsten is de rechtbank bevoegd van de plaats waar het onroerend goed is gelegen.

Inzake arbeidsrecht is de rechtbank van de plaats waar de arbeid wordt verricht, bevoegd. In bepaalde gevallen waarin de werkgever een procedure instelt tegen een in een andere lidstaat verblijvende werknemer, is evenwel de rechtbank van de verblijfplaats van de werknemer bevoegd.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Het Luxemburgse recht erkent de geldigheid van een "forumkeuzebeding", waarbij de contractpartijen voor de behandeling van hun eventuele geschillen een bepaalde rechter aanwijzen.

Dergelijke forumkeuzebedingen zijn met name van belang bij geschillen tussen partijen die elk hun verblijfplaats in een ander land hebben. Met behulp van een zo'n beding kan immers vooraf worden bepaald aan welke rechter eventuele geschillen zullen worden voorgelegd. De geldigheid van zulke bedingen tussen de lidstaten van de Europese Unie wordt geregeld in Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012.

De partijen kunnen ook afspreken welke rechtbank bevoegd is in zuiver interne geschillen. In dat geval kunnen de partijen aan de vrederechter een geschil voorleggen waarvoor deze, gezien de waarde van de vordering of de regels inzake territoriale bevoegdheid, normaal gezien niet bevoegd zou zijn. De overeenkomst tussen de partijen kan uitdrukkelijk zijn of kan blijken uit het feit dat de verweerder ter terechtzitting verschijnt, en zijn zaak bepleit zonder eerst, vóór het voeren van verweer, een exceptie van onbevoegdheid op te werpen tegen de rechtbank die de zaak behandelt (een exceptie van onbevoegdheid opwerpen houdt in dat de verweerder een vordering instelt om de betrokken rechtbank onbevoegd te verklaren). De partijen kunnen echter niet zelf kiezen welke arrondissementrechtbank hun zaak gaat behandelen, omdat de bevoegdheidsregels die op het bedrag van de vordering zijn gebaseerd, de openbare orde raken.

Een forumkeuzebeding is alleen geldig als beide partijen daar daadwerkelijk mee hebben ingestemd. Het bewijs van deze overeenkomst moet volgens de regels van het gemene recht worden overgelegd.

De vrijheid van de partijen om een rechtbank te kiezen is in bepaalde gevallen aan wettelijke beperkingen onderworpen. Zo bepaalt de Wet inzake consumentenbescherming (*loi sur la protection juridique du consommateur*) dat forumkeuzebedingen die tot doel hebben de consument het recht te ontzeggen zich tot de gewone rechter te wenden, nietig zijn.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

De bij de Luxemburgse wet ingestelde gespecialiseerde rechtbanken (arbeidsrechtbank, vrederechter voor huurovereenkomsten, de administratieve rechtbank (*Tribunal administratif*) en de Arbitrageraad voor Sociale Zekerheid) nemen in eerste aanleg kennis van alle aan hen toegewezen zaken, ongeacht de hoogte van de vordering.

Zo is de vrederechter, die normaal gezien op grond van het gemene recht alleen bevoegd is wanneer de waarde van de vordering niet hoger is dan 10 000 EUR, niet aan dit grensbedrag gebonden, wanneer het gaat om huurovereenkomsten.

Territoriale bevoegdheid:

De basisregel van de territoriale bevoegdheid

In principe is de rechtbank van de woonplaats van de verweerder bevoegd, maar voor de gespecialiseerde rechtbanken gelden er uitzonderingen.

Zo is doorgaans de arbeidsrechtbank van de plaats waar de arbeid wordt verricht, bevoegd en niet de arbeidsrechtbank van de woonplaats van een van de partijen. Evenzo moet een geschil over een huurovereenkomst worden voorgelegd aan de rechtbank van de plaats waar de verhuurde woning is gelegen.

De administratieve rechtbank en de Arbitrageraad voor Sociale Zekerheid zijn echter voor het gehele grondgebied van het Groothertogdom Luxemburg bevoegd.

Uitzonderingen op de basisregel

Aangezien de bevoegdheden van de gespecialiseerde rechtbanken toegewezen bevoegdheden zijn, kunnen de partijen in principe niet kiezen voor een andere rechtbank dan de door de wet aangewezen rechtbank.

Omdat het meestal gaat om bevoegdheden die de openbare orde raken (bv. op het gebied van het arbeidsrecht), moet de rechter zich ambtshalve onbevoegd verklaren, zelfs als de partijen geen exceptie van onbevoegdheid hebben opgeworpen. Zoals hierboven uitgelegd, wordt bij de vrederechter een uitzondering op dit beginsel gemaakt wanneer het bedrag van de vordering hoger is dan waarvoor deze rechter bevoegdheid is, en er uitdrukkelijke of stilzwijgende overeenstemming tussen de partijen bestaat. In dat geval kan de vrederechter zichzelf niet onbevoegd verklaren.

Links

<http://www.legilux.lu/>

<https://justice.public.lu/fr.html>

Documenten

[Organisatie van justitie\(147 kb\)](#) (147 Kb) (147 Kb)

Laatste update: 10/01/2020

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([hu](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

De volgende vertalingen zijn al beschikbaar

Rechterlijke bevoegdheid - Hongarije

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

Krachtens de wet op de rechterlijke organisatie kent Hongarije maar één gespecialiseerde rechtbank, namelijk de administratieve en arbeidsrechtbank, die administratieve en arbeidszaken behandelt. Alle andere zaken vallen onder de bevoegdheid van gewone gerechten. Zelfs als een zaak wordt behandeld door een gespecialiseerde rechtbank, wordt een eventueel beroep niet door de gespecialiseerde maar door een gewone rechtbank behandeld, namelijk de provinciale rechtbank (*törvényszék*) die bevoegd is voor het rechtsgebied waarbinnen de gespecialiseerde rechtbank is gevestigd.

Zaken die onder de bevoegdheid van administratieve/arbeidsrechtbanken vallen, zijn onder meer procedures voor de toetsing van administratieve beslissingen en geschillen betreffende arbeids- en daaraan gelijkgestelde rechtsbetrekkingen. De volgende administratieve beslissingen kunnen worden voorgelegd voor toetsing door deze rechtbanken: beslissingen in officiële zaken die zijn genomen door een overheidsinstantie en die worden genoemd in de wet inzake het algemeen reglement voor administratieve procedures; rechterlijke beslissingen die strekken tot tenuitvoerlegging van een vordering (executoriale titel) die zijn gegeven op grond van een schending van verplichtingen die voortvloeien uit een officieel contract; wettelijke besluiten van lokale overheden en beslissingen van andere lichamen, organisaties of personen die volgens de bepalingen van afzonderlijke wetgeving kunnen worden getoetst overeenkomstig de regels voor de behandeling van administratieve zaken.

Zaken betreffende arbeids- en daaraan gelijkgestelde rechtsbetrekkingen die aanhangig kunnen worden gemaakt, zijn onder meer vorderingen voor de tenuitvoerlegging van vorderingen die voortvloeien uit het arbeidsrecht of uit een tewerkstelling als ambtenaar, dienstverrichting in de overheidssector of een betrekking tussen leden van een coöperatie die verplichte dienstverrichtingen en tewerkstellingsverplichtingen met zich brengt. Vorderingen uit hoofde van de wet waarin de betrekking tussen werkgevers en werknemers is geregeld en die rechtstreeks verband houden met het dienstverband, kunnen eveneens in een arbeidsrechtelijke procedure ten uitvoer worden gelegd. De bevoegdheid van administratieve/arbeidsrechtbanken strekt zich uit tot administratieve besluiten die zijn genomen naar aanleiding van arbeids(veiligheids)inspecties, besluiten inzake de oprichting, samenstelling en bevoegdheden van het sectoraal comité voor de sociale dialoog, administratieve besluiten van het nationaal bureau voor arbeidsvoorziening krachtens de wet werkgelegenheidsbevordering en werkloosheidsuitkeringen, alsook de toetsing van besluiten op het terrein van de sociale zekerheid. Geschillen over deze besluiten worden door de administratieve/arbeidsrechtbanken behandeld volgens de regels voor de behandeling van administratieve zaken.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Krachtens de wet op de rechterlijke organisatie worden zaken in eerste aanleg berecht door districts- (*járásbírószág*) en provinciale rechtbanken. Alle rechtsvorderingen die volgens de wet niet onder de bevoegdheid van provinciale rechtbanken vallen, worden behandeld door districtsrechtbanken. De bevoegdheid van provinciale rechtbanken strekt zich uit tot de volgende rechtsvorderingen:

- rechtsvorderingen betreffende vermogensrechten waarin het bedrag van de vordering hoger is dan 30 miljoen HUF, tenzij het een vordering betreft om vermogensrechten die voortvloeien uit een huwelijksbetrekking en de vordering wordt ingesteld in het kader van een procedure in huwelijkszaken;
- rechtsvorderingen tot vergoeding van schade die is veroorzaakt door personen die handelden uit hoofde van hun functie in overheidsdienst;
- geschillen betreffende auteurs- en verwante rechten, met inbegrip van vorderingen tot tenuitvoerlegging van rechten en kostenvorderingen die onder gezamenlijk juridisch beheer vallen, alsook rechtsvorderingen betreffende industrieel eigendom en zaken in verband met rechten die zijn vastgelegd in artikel 86, leden 3 en 4, van het burgerlijk wetboek;
- rechtsvorderingen betreffende internationaal goederenvervoer of vervoersovereenkomsten;
- rechtsvorderingen betreffende ondernemingen;
- rechtsvorderingen betreffende organisaties die geen onderneming zijn en door een provinciale rechtbank wel als zodanig zijn geregistreerd;
- rechtsvorderingen die strekken tot de tenuitvoerlegging van burgerrechtelijke vorderingen die voortkomen uit een inbreuk op individuele rechten, met inbegrip van rechtsvorderingen tot vergoeding vanwege een dergelijke inbreuk die samen met of in het kader van eerstgenoemde rechtsvorderingen zijn ingesteld;
- rechtsvorderingen betreffende rechtsbetrekkingen die voortvloeien uit effecten;
- rechtsvorderingen tot rectificatie van mededelingen in de pers.

Provinciale rechtbanken spreken niet alleen recht in eerste aanleg maar behandelen ook het beroep tegen uitspraken van provinciale en administratieve /arbeidsrechtbanken.

In de in de wet genoemde gevallen beslissen provinciale hoven van beroep (*ítéllótábla*) over rechtsmiddelen tegen uitspraken van districts- en provinciale rechtbanken en behandelen ze andere zaken die naar hen zijn verwezen. De *Kúria* is het hooggerechtshof van Hongarije. In de in de wet genoemde gevallen beslist de *Kúria* over rechtsmiddelen tegen uitspraken van provinciale rechtbanken en hoven van beroep en over verzoeken tot herziening, alsook over conflicten tussen lokale verordeningen en andere wetgeving, en herroept het deze verordeningen in voorkomend geval. Daarnaast stelt de *Kúria* vast of lokale overheden hebben verzuimd hun wettelijke verplichtingen na te komen en behandelt het andere zaken die onder zijn bevoegdheid vallen.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

In het algemeen is de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen de verweerder woont, bevoegd in alle zaken waarin geen exclusieve bevoegdheid van een andere rechtbank is vastgesteld (algemene bevoegdheid). Indien de verweerder geen woonplaats in Hongarije heeft, is de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen hij verblijft, bevoegd. Indien de verblijfplaats van de verweerder onbekend is of de verweerder in het buitenland verblijft, is de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen hij zijn laatst bekende woonplaats in Hongarije had, bevoegd. Als niet kan worden vastgesteld wat de laatste woonplaats van de verweerder in Hongarije was, of als de verweerder geen woonplaats in Hongarije had, wordt de rechterlijke bevoegdheid bepaald op basis van de woonplaats van de eiser of, bij gebreke daarvan, de verblijfplaats van de eiser. Wanneer de arbeids- en woonplaats van de verweerder niet in dezelfde regio liggen, verwijst de rechtbank de zaak op diens verzoek, dat uiterlijk op de eerste zitting in de zaak moet worden gedaan, ter behandeling en beslissing naar de rechtbank van het rechtsgebied waarin de arbeidsplaats van de verweerder is gelegen.

In rechtszaken tegen rechtspersonen wordt de algemene bevoegdheid bepaald op basis van de locatie van de hoofdvestiging van de rechtspersoon of het hoofdkantoor van het orgaan dat bevoegd is de rechtspersoon te vertegenwoordigen. Bij twijfel wordt de plaats waar de werkzaamheden worden verricht, beschouwd als het hoofdkantoor. Wanneer het hoofdkantoor van de rechtspersoon in Boedapest is gevestigd, maar zijn werkzaamheden zich uitstrekken tot het grondgebied van het kanton Pest, dan wordt de zaak behandeld door de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen dat kanton ligt. Wanneer de rechtspersoon geen hoofdkantoor in Hongarije heeft, wordt de bevoegdheid voor rechtsvorderingen die worden ingesteld door een Hongaarse rechtspersoon

bepaald op basis van de locatie van het hoofdkantoor van de Hongaarse rechtspersoon. Wanneer de eiser een Hongaarse natuurlijke persoon is, wordt de rechterlijke bevoegdheid bepaald op basis van de woonplaats van de eiser of, bij gebreke daarvan, de verblijfplaats van de eiser.

Bij rechtsvorderingen tegen entiteiten zonder rechtspersoonlijkheid worden voor het bepalen van de rechterlijke bevoegdheid de regels voor rechtspersonen toegepast.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

In alle gevallen waarin niet de exclusieve bevoegdheid van een andere rechtbank is vastgesteld, kan de eiser, als hij daarvoor kiest en voldoet aan bepaalde in het WvBR neergelegde voorwaarden, zijn rechtsvordering instellen bij een andere volgens het WvBR bevoegde rechtbank dan die welke op basis van de woon- of verblijfplaats van de verweerder algemeen bevoegd is.

In vermogensrechtelijke rechtsvorderingen is bijvoorbeeld ook de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen de verweerder gedurende een naar verwachting lange periode zal verblijven (bijv. als werknemer of student), bevoegd. Voor dienstplichtsoldaten en andere militairen bepaalt de plaats waar ze permanent gelegerd zijn, welke rechtbank bevoegd is. Deze bevoegdheidsregel kan niet worden toegepast in het geval van verweerders die geen procesbevoegdheid hebben.

Tegen een verweerder die in Hongarije noch een woonplaats noch een verblijfplaats heeft, kan een vermogensrechtelijke vordering ook worden ingesteld bij de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen de goederen zich bevinden die het voorwerp van de rechtsvordering zijn of de goederen van de verweerder waarop beslag kan worden gelegd. Indien de goederen bestaan uit een vordering, kan de rechtsvordering worden ingesteld bij de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen de schuldenaar van de verweerder woont of, indien de vordering betrekking heeft op een zaak, bij de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen de zaak zich bevindt.

Een rechtsvordering voor het verkrijgen van alimentatie, toelagen en soortgelijke periodieke uitkeringen kan ook worden ingesteld bij de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen de eiser woont.

Een rechtsvordering voor het verkrijgen van het gezag over een kind kan ook worden ingesteld bij de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen het kind verblijft.

Een rechtsvordering betreffende de eigendom of het bezit van onroerend goed, andere onroerendgoedrechten of een rechtsbetrekking tot een onroerend goed kan ook worden ingesteld bij de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen het onroerend goed zich bevindt.

Rechtsvorderingen betreffende vorderingen die voortkomen uit transacties die door ondernemingen in het kader van hun werkzaamheden zijn verricht, kunnen ook worden ingesteld bij de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen de transactie is verricht of de prestatie is geleverd.

Rechtsvorderingen tot schadevergoeding kunnen ook worden ingesteld bij de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen de schade is geleden.

Rechtsvorderingen betreffende een wissel kunnen ook worden ingesteld bij de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen zich de plaats van betaling bevindt.

Een gezamenlijke vordering tegen een hoofd- en nevenschuldenaar kan ook worden ingesteld bij elke rechtbank die op wat voor grond dan ook bevoegd is ter zake van een vordering tegen die schuldenaar. Wanneer een persoon aanspraak maakt op het voorwerp of een deel van het voorwerp van een aanhangige procedure tussen twee andere partijen, dan is de rechtbank in die procedure bevoegd ten aanzien van elke vordering welke die persoon tegen de procespartijen instelt voor de tenuitvoerlegging van zijn vordering.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Wanneer de wet bepaalt dat een specifieke rechtbank exclusieve bevoegdheid heeft. Een dergelijke bepaling is er bijvoorbeeld in onderstaande gevallen.

In het geval van verzoeken om herziening van administratieve besluiten betreffende toelating tot en verblijf op het grondgebied van Hongarije, wordt de rechterlijke bevoegdheid bepaald op basis van de plaats van het hoofdkantoor van de administratieve instantie die de aanvraag om toelating/verblijf in eerste aanleg heeft behandeld. Wanneer de rechterlijke bevoegdheid niet op deze grondslag kan worden bepaald, heeft de administratieve/arbeidsrechtbank in Boedapest exclusieve bevoegdheid.

Wanneer de administratieve instantie van eerste aanleg bevoegd is in het hele land, heeft de administratieve/arbeidsrechtbank, uitgezonderd bepaalde gevallen, in hoger beroep exclusieve bevoegdheid.

In het geval van vorderingen voor de beëindiging of beperking van een executie, heeft de rechtbank die de executie heeft gelast, exclusieve bevoegdheid.

Wanneer de executie is gelast door een provinciale rechtbank, een administratieve/arbeidsrechtbank of een notaris, heeft de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen de schuldenaar woont, exclusieve bevoegdheid.

Vorderingen die zijn ingesteld voor het beëindigen van het beslag op goederen, vallen onder de exclusieve bevoegdheid van de districtsrechtbank van het rechtsgebied waarbinnen de in beslag genomen goederen zich bevinden.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Bij vermogensrechtelijke geschillen kunnen partijen zelf een rechtbank aanwijzen, tenzij de wet anders bepaalt. Het aanwijzen van een rechtbank voor het beslechten van eventuele geschillen die voortkomen uit een rechtsbetrekking kan ook vooraf gebeuren. De partijen kunnen een bepaalde rechtbank als volgt bevoegd verklaren: schriftelijk of mondeling met een schriftelijke bevestiging, op een wijze die overeenstemt met de handelspraktijken van de partijen of, in de internationale handel, op een wijze die overeenstemt met handelspraktijken die bekend zijn of bekend behoren te zijn bij de partijen en die in de betreffende sector algemeen bekend zijn en regelmatig worden gebruikt door partijen die overeenkomsten aangaan die dergelijke bevoegdheidsbepalingen bevatten. Partijen kunnen niet zelf een rechtbank aanwijzen in gevallen waarin de exclusieve bevoegdheid van een bepaalde rechtbank bij wet is bepaald. Tenzij de wet anders bepaalt of partijen anders zijn overeengekomen, heeft de aangewezen rechtbank exclusieve bevoegdheid. De bevoegdheidsbepaling geldt ook voor rechtsopvolgers. Wanneer in de algemene voorwaarden van een contract een rechtbank wordt aangewezen, verwijst de aangewezen rechtbank de zaak op verzoek van de verweerder, dat uiterlijk op de eerste zitting in de zaak moet worden gedaan, ter behandeling en beslissing naar de rechtbank die volgens de basisregels bevoegd is.

Voor vermogensrechtelijke geschillen voortkomend uit een rechtsbetrekking tussen de partijen die vallen onder de bevoegdheid van provinciale rechtbanken, kunnen de partijen niet de provinciale rechtbank te Boedapest of de provinciale rechtbank die bevoegd is voor de omstreken van Boedapest aanwijzen, en voor die welke vallen onder de bevoegdheid van districtsrechtbanken is de centrale districtsrechtbank te Pest uitgesloten als forum.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

De administratieve/arbeidsrechtbank is de enige gespecialiseerde rechtbank in Hongarije. Arbeidsgeschillen, bijvoorbeeld, vallen onder de exclusieve bevoegdheid van de administratieve/arbeidsrechtbank van het rechtsgebied waarbinnen het hoofdkantoor van de werkgever is gevestigd of de bedrijfslocatie waar de werknemer volgens de arbeidsovereenkomst werkzaam is of was.

Bij bestuursrechtelijke geschillen wordt de rechterlijke bevoegdheid bepaald op basis van de plaats van het hoofdkantoor van de administratieve instantie die de betwiste beslissing in eerste aanleg heeft genomen, tenzij de exclusieve bevoegdheid van een andere rechtbank wordt vastgesteld of de wet anders bepaalt. Wanneer de territoriale bevoegdheid van de administratieve instantie die in eerste aanleg heeft beslist, zich uitstrekt over meerdere districten (inclusief de hoofdstad), wordt de bevoegdheid in het algemeen bepaald op basis van de woonplaats van de eiser in Hongarije of, bij gebreke daarvan, de

verblijfplaats van de eiser, terwijl in het geval van rechtspersonen en entiteiten zonder rechtspersoonlijkheid de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen het Hongaarse hoofdkantoor van de rechtspersoon c.q. entiteit is gevestigd, bevoegd is. Wanneer de administratieve beslissing waarvoor om herziening wordt verzocht, betrekking heeft op een recht of verplichting met betrekking tot onroerend goed, of een rechtsbetrekking tot een onroerend goed, dan moet het verzoek worden ingediend bij de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen het onroerend goed zich bevindt. Wanneer de te herziene beslissing onderworpen is aan een kennisgeving of vergunning, of betrekking heeft op een activiteit in verband met een dergelijke kennisgeving of vergunning, dan is de rechtbank van het rechtsgebied waarbinnen die activiteit wordt verricht of moet worden verricht, bevoegd. Wanneer de administratieve instantie van eerste aanleg bevoegd is in het hele land, heeft de administratieve/arbeidsrechtbank in Boedapest, uitgezonderd bepaalde gevallen, in hoger beroep exclusieve bevoegdheid.

Laatste update: 10/11/2015

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Rechterlijke bevoegdheid - Malta

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

De keuze van de rechtbank of de gerechtelijke instantie hangt af van de aard van uw zaak. Verreweg de meeste civiele en commerciële zaken vallen onder de bevoegdheid van de gewone civiele rechtbanken, daar er geen rechtbank van koophandel is. Er zijn enkele gespecialiseerde gerechtelijke instanties, zoals:

de arbeidsrechtbank (Industrial Tribunal, Tribunal Industrijali) – deze behandelt zaken met betrekking tot ongerechtvaardigd ontslag en discriminerende behandeling of onrechtmatige behandeling op de werkplek;

de commissie huurregelgeving (Rent Regulation Board, Bord tal-Kera) – deze behandelt zaken met betrekking tot wijzigingen van leasevoorwaarden, zoals leaseverhogingen en de beëindiging van leaseovereenkomsten. Deze zaken moeten verband houden met een voor 1 juni 1995 gesloten leaseovereenkomst;

de geschillencommissie landeigendom (Land Arbitration Board, Bord tal-Arbitraġġ dwar Artijiet) – deze behandelt zaken betreffende de classificatie van onteigende terreinen en het bedrag van de aan eigenaars ervan verschuldigde vergoeding.

Al deze gerechtelijke instanties houden hun zittingen in Valletta, in hetzelfde gebouw als de gewone rechtbanken.

Zie eveneens het [antwoord op vraag 4 in het onderdeel "Aanhangigmaking van zaken bij de rechter"](#).

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

U doet er goed aan hoofdstuk 12 van de Wetten van Malta, het wetboek van organisatie en burgerlijke rechtsvordering, te raadplegen om te weten te komen aan welke rechtbank u uw zaak moet voorleggen.

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Ja, er wordt een verschil gemaakt tussen hogere en lagere rechtbanken. Het verschil is dat lagere rechtbanken bevoegd zijn voor de behandeling van en het nemen van beslissingen over zaken van zuiver civielrechtelijke aard met betrekking tot vorderingen tot een bedrag van ten hoogste 15 000 euro. De hogere rechtbanken zijn daarentegen bevoegd voor de behandeling van en het nemen van beslissingen over zaken van zuiver civielrechtelijke aard met betrekking tot vorderingen boven het bedrag van 15 000 euro en alle zaken (ongeacht de waarde van de vordering) over onroerende zaken of op onroerende zaken berustende erfdiensbaarheden, lasten of rechten, met inbegrip van vorderingen met betrekking tot in stads- of plattelandsgebieden gelegen onroerende zaken die verhuurd of bewoond worden door personen die binnen de grenzen van de jurisdictie van die rechtbank woonachtig zijn of hun gewone verblijfplaats hebben. Zie eveneens het antwoord op vraag 4 in het onderdeel "Aanhangigmaking van zaken bij de rechter".

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

De basisgrond voor de territoriale bevoegdheid is de verblijfplaats van verweerder. De rechterlijke bevoegdheid is in Malta verdeeld over Malta en Gozo. Er zijn geen rechtbanken die specifiek bevoegd zijn voor bepaalde steden. Personen die in Malta woonachtig zijn of daar hun verblijfplaats hebben moeten hun zaak voorleggen aan een rechtbank in Malta. Omgekeerd moeten personen die op het eiland Gozo woonachtig zijn of daar hun verblijfplaats hebben hun zaak voorbrengen in Gozo.

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Zie het antwoord op vraag 2.2.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

Een uitzondering op deze basisregel wordt gemaakt wanneer een verbintenis moet worden nagekomen op een bepaald eiland. Als bijvoorbeeld de verweerder woonachtig is op Gozo, maar een verbintenis moet nakomen op Malta, zijn de Maltese rechtbanken bevoegd en moeten alle zaken worden voorgelegd aan de Maltese rechtbanken, niettegenstaande het feit dat de verweerder op Gozo woont.

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

De bepalingen van het Maltese recht inzake territoriale bevoegdheid bieden partijen niet de mogelijkheid van forumkeuze.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Dit moet worden gedaan wanneer de verbintenis moet worden nagekomen op een bepaald eiland.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Er zijn geen wettelijke bepalingen voor dit vraagstuk. Volgens het Maltese recht kunnen partijen geen rechterlijke bevoegdheid toekennen aan een rechtbank die anders niet bevoegd zou zijn, zelfs niet indien zij hiertoe een overeenkomst sluiten. De onbevoegdheid van een rechtbank is een vraagstuk dat door de rechtbank zelf moet worden opgeworpen, daar het hierbij een kwestie van/voorschrift inzake openbare orde betreft.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

De website <http://www.judiciarymalta.gov.mt/the-courts> geeft enige informatie over de rechtbank waaraan u uw zaak moet voorleggen. U kunt ook website <http://justiceservices.gov.mt/> bezoeken en daar Maltese wetgeving bekijken om te zien waar u uw zaak moet voorbrengen. U moet advies inwinnen bij de advocaat of procureur die de stukken ondertekent. De rechterlijke bevoegdheid en de bevoegdheid van de gespecialiseerde gerechtelijke instanties worden uitgelegd in de wetgeving tot oprichting van deze instanties.

Links relatati

<http://www.justice.gov.mt> [Engels](#)

Laatste update: 28/11/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Rechterlijke bevoegdheid - Nederland

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

Het Nederlandse burgerlijke procesrecht kent geen bijzondere rechtbanken, zoals een rechtbank van koophandel of een arbeidsrechtbank. De rechtbank is in beginsel in alle civielrechtelijke zaken bevoegd.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

De rechtbanken nemen in eerste aanleg kennis van alle burgerlijke zaken, met uitzondering van door de wet bepaalde gevallen. De civiele rechter behandelt zaken tussen twee partijen (natuurlijke personen of rechtspersonen). De civiele rechter is niet bevoegd in geschillen waarvoor de bestuursrechter als bevoegd is aangewezen. Het gaat hier om geschillen tegen het bestuur (de overheid). Het Nederlandse rechtsstelsel heeft op het gebied van privaatrecht drie soorten gerechten: rechtbanken, gerechtshoven en de Hoge Raad Nederlanden.

Sinds 1 april 2013 zijn de werkgebieden voor de gerechten verdeeld in tien arrondissementen: elf rechtbanken en vier ressorten. Daarnaast zijn er vier gerechtshoven en er is één Hoge Raad der Nederlanden.

Binnen de gerechten zijn organisatorische eenheden ingesteld. Deze eenheden worden 'sectoren' genoemd. Bij de rechtbanken zijn dit de sectoren kanton, bestuursrecht, civielrecht en strafrecht. De rechtbank heeft enkelvoudige en meervoudige kamers. Een enkelvoudige kamer bestaat uit één rechter, een meervoudige kamer bestaat uit drie rechters. Uitgangspunt is dat kantongerechtszaken, ongecompliceerde zaken en zaken die spoed vereisen door een enkelvoudige kamer worden behandeld. Ook veel familiezaken worden enkelvoudig behandeld. Een voorbeeld van een enkelvoudige kamer is de kinderrechter voor bepaalde kinderkzaken. Zaken die juridisch gecompliceerd liggen worden door een meervoudige kamer behandeld.

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Een rechtszaak begint doorgaans bij de rechtbank. Er bestaan vier soorten rechtbanken:

Civiel recht (burgers onderling)

Bestuursrecht (burger versus overheid)

Strafrecht (bij overtredingen en misdrijven)

Sector kanton

Hogerberoepinstanties

Wie het niet eens is met een uitspraak van de rechtbank, kan in hoger beroep. Strafzaken en civiele zaken komen terecht bij een van de vier gerechtshoven. Bij bestuurszaken kan het hoger beroep afhankelijk van het onderwerp terecht komen bij:

Gerechtshoven

Centrale Raad van Beroep

College van Beroep voor het Bedrijfsleven

Raad van State (afdeling bestuursrechtspraak)

Hoge Raad

De Hoge Raad der Nederlanden is de hoogste rechtsprekende instantie in Nederland op het gebied van civiel recht, strafrecht en belastingrecht. De Hoge Raad kan uitspraken van met name gerechtshoven vernietigen (dit heet cassatie). Verder is de Hoge Raad belast met toezicht op de rechtseenheid en rechtsontwikkeling van het Nederlandse recht.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

In Nederland kennen we de arrondissementsrechtbanken voor de 1e aanleg. Beroep tegen de beslissing van de rechter in eerste aanleg is mogelijk bij het Gerechtshof. Daarnaast is de zogenaamde 'relatieve bevoegdheid' van belang. Dat wil zeggen de vraag welke van de tien rechtbanken bevoegd is: bijvoorbeeld de rechtbank te Amsterdam of de rechtbank te Leeuwarden. Het gaat dus om de geografische bevoegdheid van de rechtbank waar uw zaak behandeld wordt.

Voor de internationale zaken, dus zaken met een grensoverschrijdend karakter, geldt dat als eenmaal de bevoegdheid (de rechtsmacht) van de Nederlandse rechter is vastgesteld, vervolgens de relatieve bevoegdheid door het Nederlandse recht wordt bepaald. Tenzij de regel op grond waarvan de internationale bevoegdheid is vastgesteld ook de relatief bevoegde rechter aanwijst zoals in het gesteld in artikel 5 lid 1 of lid 3 Brussel I te zien is (Verordening nr. 44/2001 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken).

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

In dagvaardingsprocedures in eerste aanleg geldt als hoofdregel (artikel 99 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) dat, de rechter van de woonplaats van de gedaagde bevoegd is. Wanneer geen woonplaats in Nederland bekend is, is de rechter van het werkelijk verblijf (in Nederland) bevoegd.

De zittingsplaats binnen een arrondissement waar een kantonzaak behandeld moet worden, kan men bepalen aan de hand van de bijlage bij het Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen van 10 december 2001 (<http://www.overheid.nl>).

De regels voor de relatieve bevoegdheid van de rechtbanken zijn van overeenkomstige toepassing.

In verzoekschriftprocedures in eerste aanleg geldt als hoofdregel (artikel 262 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) dat bevoegd is de rechter van de woonplaats van de verzoeker (of van één van de verzoekers of van één van de in het verzoekschrift genoemde belanghebbenden). Wanneer geen woonplaats in Nederland bekend is, is de rechter van het werkelijk verblijf (in Nederland) bevoegd. Wanneer het verzoekschrift samenhangt met een bij dagvaarding ingeleid geding, is de rechter die van de dagvaardingsprocedure kennis neemt, ook bevoegd.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

De regels hieronder in 2.2.2.1, 2.2.2.2 en 2.2.2.3 hebben voornamelijk betrekking op dagvaardingsprocedures.

In verzoekschriftprocedures, waar in het algemeen de rechtbank van de verzoeker bevoegd is, geldt voor verzoeken tot wijziging van alimentatie afwijkende regels.

Een verzoek tot wijziging van partneralimentatie dient door de eiser te worden gedaan bij de rechter van de woonplaats van de alimentatieplichtige. Als de alimentatieplichtige het verzoek tot wijziging wil doen dan dient deze zich te wenden tot de rechtbank van de woonplaats van de alimentatiegerechtigde.

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Het Nederlandse procesrecht kent in dagvaardingsprocedures een aantal bepalingen waarin een bevoegde rechter wordt aangewezen, die naast de door de hoofdregel als bevoegde rechter aangewezen rechter (rechter van de woonplaats of werkelijk verblijf van de gedaagde) bevoegd is. Er is dan sprake van een alternatieve bevoegdheid. De eiser heeft een keuzemogelijkheid tussen de hoofdregel en de alternatieve regel. Dit wordt uitgedrukt door het gebruik van het woord 'mede'.

In dagvaardingszaken zijn de volgende regelingen van belang:

Arbeidszaken/agentuurzaken

In arbeidszaken/agentuurzaken (artikel 100 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) is mede bevoegd de rechter van de plaats waar de arbeid gewoonlijk wordt verricht.

Consumentenzaken

In consumentenzaken (artikel 101 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) is mede bevoegd de rechter van de woonplaats, of bij gebreke daarvan van het werkelijk verblijf van de consument.

Onrechtmatige daad

In zaken betreffende verbintenissen uit onrechtmatige daad (artikel 102 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) is mede bevoegd de rechter van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan.

Onroerend goed

In zaken betreffende onroerende zaken (artikel 103 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) is mede bevoegd de rechter binnen wiens rechtsgebied de zaak of het grootste deel daarvan is gelegen. In zaken betreffende huur van woonruimte of huur van bedrijfsruimte is sprake van een exclusieve bevoegdheid van de kantonrechter binnen wiens rechtsgebied het gehuurde of het grootste deel daarvan is gelegen.

Nalatenschappen

In zaken betreffende nalatenschappen (artikel 104 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering) is mede bevoegd de rechter van de laatste woonplaats van de erflater.

Rechtspersonen

In zaken betreffende rechtspersonen (bijvoorbeeld zaken betreffende de ontbinding van rechtspersonen, de nietigheid of geldigheid van besluiten van rechtspersonen, de rechten en plichten van leden of vennoten) is mede bevoegd de rechter van de woonplaats of de plaats van vestiging van de rechtspersoon of vennootschap.

Faillissement, surséance en schuldsanering

In zaken betreffende de toepassing van de wettelijke bepalingen inzake faillissement, surséance van betaling en schuldsanering natuurlijke personen is mede bevoegd de rechter waarvan de rechter-commissaris deel uitmaakt, dan wel indien geen rechter-commissaris is benoemd de rechtbank die de surséance heeft uitgesproken (artikel 106 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering). De Faillissementswet bevat ook bijzondere bevoegdheidsregels en deze hebben voorrang boven de bevoegdheidsregels op basis van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

Forumkeuze

Partijen wijzen soms in hun overeenkomst een andere rechter aan dan de rechter die volgens de wettelijke regeling bevoegd is (artikel 108 lid 1 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering). Op deze keuzevrijheid bestaan uitzonderingen (artikel 108 lid 2 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering), met betrekking tot consumentenzaken, huurzaken en arbeidsovereenkomsten. De rechter toetst in dergelijke zaken of er sprake is van een geldig forumkeuzebeding (artikel 110 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering).

Woonplaats van de eiser

Indien aan de hand van de hiervoor besproken bepalingen inzake de relatieve competentie geen bevoegde rechter in Nederland kan worden aangewezen, dan wordt ingevolge artikel 109 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, bepaald dat de rechter van de woonplaats van de eiser bij wijze van uitzondering bevoegd kan zijn. Dit kan zich voordoen als een werknemer de buitenlandse werkgever voor de rechter in Nederland wil dagvaarden, terwijl de arbeid zich niet tot een bepaalde plaats beperkt maar overal in het land wordt verricht. Indien ook niet langs deze weg een bevoegde rechter gevonden kan worden, dan wordt de zaak aan de rechtbank Den Haag voorgelegd.

Verder kan het volgende worden opgemerkt ten aanzien van de echtscheiding:

De relatieve bevoegdheid van de echtscheidingsrechter wordt geregeld in artikel 262 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Hoofdregel is: bevoegd is de rechter van de woonplaats van de verzoeker (of van één van de verzoekers of van één van de in het verzoekschrift genoemde belanghebbenden), en wanneer deze geen bekende woonplaats in Nederland heeft, de rechter van het werkelijk verblijf (in Nederland).

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Het Nederlands procesrecht kent enkele bijzondere regels inzake de relatieve bevoegdheid die van de hoofdregel afwijken. De bijzondere regel moet toegepast worden. In onderstaande bijzondere gevallen moet voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder worden gekozen.

Minderjarigen

In zaken betreffende minderjarigen is bevoegd de rechter van de woonplaats, of bij gebreke van een woonplaats in Nederland, van het werkelijk verblijf van de minderjarige (artikel 265 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering).

Deze regel is geen alternatieve regel, maar een bijzondere regel die in de plaats komt van de hoofdregel. Niet de rechter van de woon- of verblijfplaats van de verzoeker is bevoegd (hoofdregel voor verzoekschriftprocedures), maar de rechter van de woonplaats, of bij gebreke van een woonplaats in Nederland, van het werkelijk verblijf van de minderjarige. Hierbij geldt nog dat indien deze regel niet tot een bevoegde rechter leidt, de rechtbank Den Haag bevoegd is. Burgerlijke stand

In zaken betreffende aanvulling, inschrijving, doorhaling of wijziging van registers van de burgerlijke stand of van daarin in te schrijven akten of ingeschreven akten, is bevoegd de rechter binnen wiens rechtsgebied de akte is of moet worden ingeschreven (artikel 263 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering). In dergelijke zaken, die betrekking hebben op krachtens Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek in de registers van de burgerlijke stand van de gemeente Den Haag in te schrijven of ingeschreven akten, is bevoegd de rechter te Den Haag.

Huur van gebouwde onroerende zaken

In zaken betreffende de huur van gebouwde onroerende goederen of een gedeelte daarvan is bevoegd de rechter binnen wiens rechtsgebied het gehuurde is gelegen (artikel 264 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering).

Curatele, onderbewindstelling, mentorschap

In zaken betreffende curatele, onderbewindstelling *ten behoeve van meerderjarigen* en mentorschap is bevoegd de rechter van de woonplaats, of bij gebreke van een woonplaats in Nederland, van het werkelijk verblijf van degene wiens curatele onderscheidenlijk goederen of mentorschap het betreft (artikel 266 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering).

Afwezigheid, vermissing; vaststelling overlijden (artikel 267 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering)

In zaken betreffende nalatenschappen is bevoegd de rechter van de laatste woonplaats van de overledene (artikel 268, eerste lid, Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering).

In zaken van afwezigheid of vermissing is bevoegd de rechter van de verlaten woonplaats van de afwezige of vermiste. Ten aanzien van de vaststelling van overlijden is de rechtbank te Den Haag bevoegd (artikel 269 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering). Artikel 269 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering fungeert aldus als vangnet.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Op grond van artikel 108 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering kan door partijen een schriftelijke forumkeuze worden uitgebracht. Een forumkeuze kan alleen ten aanzien van rechtsbetrekkingen die ter vrije bepaling van partijen staan. Dus in zaken waarin de openbare orde een rol speelt, is de forumkeuze niet mogelijk. Gedacht kan worden aan, bepaalde zaken van familierecht en in zaken van faillissement en surseance van betaling. In kantonzaken is de mogelijkheid van forumkeuze beperkt. Zo is forumkeuze niet mogelijk is bij vorderingen tot € 25.000,-- (ongeacht de aard van de vordering).

De volgens een forumkeuze bevoegde rechter is in beginsel exclusief bevoegd. Partijen kunnen uitdrukkelijk overeenkomen dat geen sprake is van een exclusieve bevoegdheid.

In echtscheidingszaken (echtscheiding, scheiding van tafel en bed, ontbinding geregistreerd partnerschap, ontbinding huwelijk na scheiding van tafel en bed) geldt de bijzondere regel van artikel 270 lid 2 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Krachtens dit artikel verwijst de relatief onbevoegde rechter de zaak in het algemeen door naar de relatief (wél) bevoegde rechter. Volgens het tweede lid van artikel 270 Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering gebeurt dit in scheidingszaken alleen wanneer de verweerder (de echtgenoot tegen wie geprocedeerd wordt) de bevoegdheid van de rechter betwist. Stilzwijgende forumkeuze is als dan mogelijk doordat alle opgeroepen belanghebbenden verschijnen en de onbevoegdheid niet inroepen, of ingeval de andere echtgenoot niet verschijnt.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

Het Nederlandse procesrecht kent geen gespecialiseerde rechtbanken.

Laatste update: 21/08/2019

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([pl](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

De volgende vertalingen zijn al beschikbaar

Rechterlijke bevoegdheid - Polen

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

In Polen worden burgerlijke zaken behandeld door gewone rechtbanken (*sądy powszechne*) en het Hoogerechtshof (*Sąd Najwyższy*) (zie: Rechtssystemen in lidstaten – Polen), tenzij ze onder de bevoegdheid van gespecialiseerde rechtbanken vallen.

Bepalingen betreffende de rechtsbevoegdheid zijn vastgelegd in artikelen 16-18 en artikelen 27-46 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (WBR, *Kodeks Postępowania Cywilnego*).

In districtsrechtbanken (*sądy rejonowe*) worden civielrechtelijke zaken behandeld door de volgende afdelingen:

Burgerlijke zaken;

Familie en Jeugd (familierechtbanken, *sądy rodzinne*) – voor familie- en voogdijzaken; zaken betreffende zedenverwildering van minderjarigen en strafbare feiten die door hen zijn gepleegd; zaken betreffende de behandeling van personen die verslaafd zijn aan alcohol, drugs of psychotrope stoffen; alsmede zaken waarvoor, in overeenstemming met andere wetgeving, een voogdijrechtbank bevoegd is;

Arbeid en Sociale zekerheid (arbeidsrechtbanken, *sądy pracy*) – voor zaken betreffende arbeidsrecht en sociale zekerheid;

Handel (handelsrechtbanken, *sądy gospodarcze*) voor zaken die betrekking hebben op handelsrecht en burgerlijk recht tussen bedrijfsentiteiten; betreffende hun bedrijfs- of partnerschapsrelaties; zaken tegen leden van raden van bestuur van vennootschappen, betreffende vorderingen die voortvloeien uit valse verklaringen die door leden van raden van bestuur werden ingediend bij het Nationaal Gerechtelijk Register; zaken tegen bedrijfsentiteiten voor het uitvaardigen van een bevel om milieuschade te doen ophouden; en faillissementszaken;

Kadaster – voor het bijhouden van kadastrale registers en het behandelen van andere burgerlijke zaken in verband met kadastrale procedures; Regionale rechtbanken (*sądy okręgowe*) in Polen hebben soortgelijke afdelingen, behalve de afdelingen Kadaster en Familie en Jeugd. Regionale rechtbanken in Polen beschikken over afdelingen voor burgerlijke familie zaken die met name bevoegd zijn voor zaken betreffende echtscheiding, scheiding van tafel en bed en beëindiging van een scheiding van tafel en bed, voor de nietigverklaring van een huwelijk, voor het vaststellen van het al dan niet bestaan van een huwelijk of om vonnissen van buitenlandse rechtbanken in familie zaken afdwingbaar te verklaren.

Bovendien heeft de regionale rechtbank van Warschau de volgende bijkomende eenheden die functioneren als afdelingen:

Rechtbank voor Mededinging en Bescherming van de consument (*Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów*), die ook bevoegd is om kennis te nemen van zaken betreffende het voorkomen van monopolistische praktijken en energieregulering;

Rechtbank voor Gemeenschapsmerken en Industriële Ontwerpen (*Sąd Wspólnotowych Znaków Towarowych i Wzorów Przemysłowych*), bevoegd om zaken te behandelen betreffende inbreuken, dreigende inbreuken of het ontbreken van inbreuken van industriële ontwerpen en handelsmerken, de nietigverklaring van een Gemeenschapsontwerp, het verstrijken of de nietigverklaring van een handelsmerk, en de gevolgen van een inbreuk op het handelsmerk.

Bovendien werd de districtsrechtbank van Lublin op 1 januari 2010 aangewezen als bevoegd gerecht om zaken te behandelen die onder de bevoegdheid van andere districtsrechtbanken in een elektronische procedure via een bevelschrift tot betaling vallen.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

In het algemeen zijn districtsrechtbanken bevoegd voor burgerlijke zaken in eerste aanleg. **Districtsrechtbanken** zijn in alle gevallen bevoegd, tenzij ze bij wet (artikelen 16 en 507, WBR) aan regionale rechtbanken zijn voorbehouden.

Regionale rechtbanken zijn in eerste aanleg bevoegd voor de zaken opgesomd in artikel 17, WBR, met name:

- 1) voor niet-eigendomsrechten en eigendomsvorderingen die samen met deze rechten worden uitgeoefend, behalve voor [het vaststellen of aanvechten van het ouderschap, de nietigverklaring van een erkenning van het vaderschap en voor ontbinding van een adoptie](#);
- 2) voor [de bescherming van auteursrechten](#) en aanverwante rechten, alsook zaken betreffende [uitvindingen, gebruiksmodellen](#), industriële ontwerpen, handelsmerken, geografische aanduidingen en topografieën van halfgeleiderproducten, en zaken betreffende de bescherming van andere immateriële eigendomsrechten;
- 3) voor vorderingen op grond van de [Mediawet](#);
- 4) voor eigendomsrechten waarbij de waarde van het voorwerp van het geschil meer dan vijftienveertigduizend zloty bedraagt, behalve zaken betreffende [onderhoud](#), [inbreuk op bezit](#), [vaststelling van scheiding van eigendom](#) van echtgenoten, [het afstemmen van de inhoud van een vastgoedregister](#) op de actuele juridische status, en zaken die worden onderzocht in [een elektronische procedure via een bevelschrift tot betaling](#);
- 5) voor het wijzen van een vonnis in plaats van een resolutie voor de verdeling van een samenwerkingsverband;
- 6) voor de intrekking, de nietigverklaring of de vaststelling van het niet-bestaan van de resoluties van de bestuursorganen van juridische entiteiten of organisatorische eenheden die geen rechtspersoon zijn, maar waaraan rechtspersoonlijkheid is verleend door de wet;
- 7) voor het voorkomen en bestrijden van oneerlijke concurrentie;
- 8) voor vergoeding van geleden [schade veroorzaakt door het wijzen van een onrechtmatig eindvonnis](#).

Bovendien omvat de bevoegdheid van **regionale rechtbanken** bijvoorbeeld:

- 1) zaken betreffende arbeidsongeschiktheid;
- 2) zaken voor het oplossen van geschillen over de werking van staatsbedrijven: tussen de raad van bestuur van de onderneming en de directeur van de onderneming, de bestuursorganen van de onderneming en haar oprichtende organen, en tussen haar bestuursorganen en de instantie die toezicht uitoefent op de onderneming;
- 3) voor het erkennen en afdwingbaar verklaren van vonnissen van buitenlandse rechtbanken (artikel 11481 en artikel 11511, WBR).

In zaken betreffende eigendomsrechten is de eiser verplicht om de waarde van het voorwerp van het geschil in de vordering op te geven, tenzij het voorwerp van het geschil een bepaald bedrag is.

In zaken betreffende geldvorderingen, zelfs indien ingesteld als een alternatief voor een andere vordering, vormt het opgegeven bedrag de waarde van het voorwerp van het geschil.

In andere zaken betreffende het eigendom is de eiser verplicht om de waarde van het voorwerp van het geschil op te geven door het bedrag in de vordering te vermelden, in overeenstemming met artikelen 20-24, WBR.

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Zie punt 2.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

Het Poolse Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering onderscheidt vier types rechtsbevoegdheid: algemene (artikelen 27-30), alternatieve (artikelen 31-37), exclusieve (artikelen 38-42) en bijzondere (artikelen 43-46).

De territoriale bevoegdheid is uitvoerig beschreven in de punten 2.2.1 t/m 2.2.3

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Algemene territoriale bevoegdheid

Vorderingen moeten worden ingeleid bij de rechtbank van eerste aanleg die territoriaal bevoegd is voor de woonplaats van de verweerder (artikel 27, WBR). In overeenstemming met artikel 25 van het Burgerlijk Wetboek, is de woonplaats van een natuurlijke persoon de stad/het dorp waar deze persoon verblijft met de bedoeling er permanent te verblijven. Wanneer de verweerder niet woonachtig is in Polen, wordt de algemene bevoegdheid bepaald in functie van zijn of haar verblijfplaats en wanneer die plaats niet gekend is of zich buiten Polen bevindt, moeten de vorderingen worden ingeleid naargelang van de laatste woonplaats van de verweerder in Polen.

Vorderingen tegen de Staatskas moeten worden ingeleid bij de rechtbank die bevoegd is voor de zetel van de organisatie-eenheid waarop het geschil betrekking heeft. Wanneer de Staatskas wordt vertegenwoordigd door de Algemeen Adviseur van de republiek Polen (*Prokuratoria Generalna Rzeczypospolitej Polskiej*), moeten vorderingen worden ingeleid bij de rechtbank die bevoegd is voor de zetel van de raadgevende afdeling die verantwoordelijk is voor de organisatie-eenheid waarop het geschil betrekking heeft.

Vorderingen tegen andere rechtspersonen en andere entiteiten die geen natuurlijke personen zijn, moeten worden ingeleid bij de rechtbank die bevoegd is voor hun zetel (artikel 30, WBR).

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

Zie punt 2.2.2.1.

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Alternatieve territoriale bevoegdheid laat de eiser toe om in bepaalde gevallen de rechtbank te kiezen. De eiser kan de vordering dan inleiden bij de algemene bevoegde rechtbank of bij een andere rechtbank vermeld in artikelen 32-37, WBR.

Alternatieve territoriale bevoegdheid is voorzien voor de volgende zaken:

- voor vorderingen betreffende onderhoud en voor het vaststellen van de afstamming van een kind en aanverwante vorderingen – vorderingen kunnen worden ingeleid bij het hof dat bevoegd is voor de woonplaats van de rechthebbende partij;
- voor eigendomsvorderingen tegen een bedrijfsentiteit – vorderingen kunnen worden ingeleid bij de rechtbank die bevoegd is voor het hoofd- of het bijkantoor van die entiteit indien de vordering verband houdt met de activiteiten van het hoofd- of bijkantoor. Dit geldt echter niet voor zaken waarin de Algemeen Adviseur van de Staatskas de Staatskas vertegenwoordigt;
- voor de vaststelling van het bestaan van een overeenkomst, voor de uitvoering, de beëindiging of de ongeldigverklaring van een overeenkomst, alsook voor schade als gevolg van het niet of niet behoorlijk uitvoeren van een overeenkomst – vorderingen kunnen worden ingeleid bij de rechtbank die bevoegd is voor de plaats waar de overeenkomst waarover betwisting bestaat, moet worden uitgevoerd. In geval van twijfel moet de plaats waar de overeenkomst moet worden uitgevoerd, aangetoond worden met een document;
- voor een aansprakelijkheidsvordering – vorderingen kunnen worden ingeleid bij de rechtbank die bevoegd is voor de plaats waar de gebeurtenis die de schade veroorzaakte, plaatsvond;
- voor de betaling van een bedrag dat verschuldigd is voor de behandeling van een zaak – vorderingen kunnen worden ingeleid bij de rechtbank die bevoegd is voor de plaats waar de wettelijke vertegenwoordiger de zaak behandelde;
- voor een vordering betreffende vastgoedleasing (*najem* of *dzierzawa*) – vorderingen kunnen worden ingeleid bij de rechtbank die bevoegd is voor de plaats waar het vastgoed gelegen is;

tegen een partij die gebonden is door een promesse of een cheque – vorderingen kunnen worden ingeleid bij de rechtbank die bevoegd is voor de plaats van betaling. Verschillende partijen die gebonden zijn door een promesse of een cheque kunnen samen worden opgeroepen voor de rechtbank die bevoegd is voor de plaats van betaling of voor de rechtbank die algemeen bevoegd is voor de acceptant of de uitgever van de promesse of de cheque; betreffende arbeidsrecht – vorderingen kunnen worden ingeleid bij de rechtbank die bevoegd is voor de plaats waar de arbeid wordt, werd of moest worden verricht, of bij de rechtbank die bevoegd is voor de plaats van tewerkstelling (artikel 461 §1, WBR).

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Exclusieve bevoegdheid van een rechtbank betekent dat alleen de in het Wetboek opgegeven rechtbank kennis mag nemen van de zaak. Exclusieve bevoegdheid is voorzien voor de volgende zaken:

betreffende het eigendom of andere *zakelijke* rechten over onroerend goed, alsook betreffende het bezit van onroerend goed – vorderingen kunnen alleen worden ingeleid bij de rechtbank die bevoegd is voor de plaats waar het onroerend goed is gelegen; indien het voorwerp van het geschil een erfdiensbaarheid is, wordt de bevoegdheid bepaald naargelang de ligging van het bezwaarde goed;

betreffende erfopvolging, een legitieme portie, alsmede legaten, instructies of andere testamentaire beschikkingen – vorderingen kunnen slechts aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank die bevoegd is voor de laatste gewoontelijke verblijfplaats van de erflater, en wanneer de woonplaats van de erflater in Polen niet kan worden vastgesteld, bij de rechtbank die bevoegd is voor de plaats waar de nalatenschap of een deel daarvan zich bevindt;

Betreffende lidmaatschap in een samenwerkingsverband, een partnerschap, een vennootschap of een vereniging – vorderingen kunnen alleen worden ingeleid bij de rechtbank die bevoegd is voor de zetel;

betreffende een huwelijksband – vorderingen kunnen alleen worden ingeleid bij de rechtbank die bevoegd is voor de plaats waar de echtgenoten het laatst woonachtig waren, zelfs indien een van beiden nog steeds of gewoonlijk woonachtig is in dat rechtsgebied. Bij gebrek aan dergelijke grondslag is de exclusief bevoegde rechtbank de rechtbank die bevoegd is voor de woonplaats van de verweerder, en bij ontstentenis daarvan, de rechtbank die bevoegd is voor de woonplaats van de eiser;

betreffende een relatie tussen ouders en kinderen en tussen de adoptieouder en de geadopteerde – vorderingen kunnen alleen worden ingeleid bij de rechtbank die bevoegd is voor de woonplaats van de eiser voor zover er geen reden is om de vordering in te stellen volgens bepalingen inzake algemene bevoegdheid.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Bijzondere bevoegdheid betekent dat de rechterlijke bevoegdheid krachtens een bijzondere wetgeving anders kan worden bepaald:

De eiser heeft het recht om de rechtbank te kiezen.

Indien de bevoegdheid van meerdere rechtbanken gerechtvaardigd is of wanneer de vordering wordt ingesteld tegen verschillende partijen waarvoor verschillende rechtbanken bevoegd zijn krachtens de wetgeving inzake algemene rechtsbevoegdheid. Dat geldt ook wanneer het onroerend goed waarvan de ligging de basis vormt om de rechtsbevoegdheid te bepalen, in verschillende rechtsgebieden is gelegen.

Het recht om de rechtbank te kiezen wordt aan beide partijen toegekend op basis van een overeenkomst of een gezamenlijk verzoek.

De partijen kunnen schriftelijk overeenkomen om een reeds bestaand geschil of eventuele geschillen die zich in de toekomst voordoen als gevolg van een bepaalde rechtsverhouding, voor te leggen aan een rechtbank van eerste aanleg die niet territoriaal bevoegd is krachtens de wet. Die rechtbank zal dan exclusief bevoegd zijn, tenzij de partijen anders zijn overeengekomen of tenzij de eiser een vordering heeft ingeleid in een elektronische procedure via een bevelschrift tot betaling. De partijen kunnen ook, door middel van een schriftelijke overeenkomst, het recht van de eiser om te kiezen uit verschillende rechtbanken die bevoegd zijn voor dergelijke geschillen, beperken.

De partijen kunnen exclusieve bevoegdheid echter niet wijzigen.

Overeenkomsten over de rechtsbevoegdheid moeten schriftelijk vastgesteld worden. Ze kunnen deel uitmaken van een materieelrechtelijke overeenkomst (een bevoegdheidsbeding) of een aparte overeenkomst vormen.

In arbeidsrecht en sociale zekerheid kan de bevoegde rechtbank, op gezamenlijk verzoek van de partijen, de behandeling van de zaak doorverwijzen naar een andere, gelijkwaardige rechtbank die bevoegd is voor arbeidsrecht en sociale zekerheid, indien dit om praktische redenen gerechtvaardigd is.

De bevoegde rechtbank wordt aangeduid door de hogere rechter of door het Hooggerechtshof.

Indien de bevoegde rechtbank de zaak niet kan behandelen noch een andere actie kan ondernemen als gevolg van een belemmering, zal de hogere rechter een andere rechtbank aanduiden. De reden voor dergelijke aanduiding kan alleen een belemmering zijn die verhindert dat de zaak wordt behandeld, zoals de uitsluiting van een rechter of overmacht.

Het Hooggerechtshof is verplicht aan te duiden bij welke rechtbank de vordering moet worden ingeleid wanneer de territoriale bevoegdheid niet kan worden vastgesteld in overeenstemming met het Wetboek op grond van de omstandigheden van de zaak (artikel 45, WBR).

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

Gespecialiseerde rechtbanken zijn administratieve rechtbanken (*sądy administracyjne*) en militaire rechtbanken (*sądy wojskowe*).

De werking van militaire rechtbanken wordt geregeld door de Military Courts Organisation Act van 21 augustus 1997. In het algemeen onderzoeken deze rechtbanken strafzaken bij de Poolse krijgsmacht. Andere zaken kunnen uitsluitend door middel van een wet worden verwezen naar hun rechtbank.

De werking van administratieve rechtbanken wordt geregeld door de Administrative Courts Organisation Act van 25 juli 2002. Administratieve rechtbanken verlenen recht door toezicht op de activiteiten van overheidsdiensten en door bevoegdheidsgeschillen tussen lokale besturen en overheidsinstanties op te lossen. Het kan niet worden uitgesloten dat in uitzonderlijke gevallen een administratieve rechtbank, als onderdeel van zijn toezichtplicht op de activiteiten van overheidsinstanties, uitspraak kan doen in een civiele zaak.

Links

Ministerie van Justitie

<https://www.ms.gov.pl/en/about-the-ministry-of-justice/>

Lijst van gewone rechtbanken in Polen (adresgegevens)

<http://bip.ms.gov.pl/pl/rejstry-i-ewidencje/lista-sadow-powszechnych/>

Laatste update: 13/06/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

Roemenië kent behalve gewone rechtbanken ook gespecialiseerde afdelingen of kamers voor de beslechting van geschillen met betrekking tot bepaalde zaken.

Overeenkomstig de bepalingen van Wet nr. 304/2004 betreffende de organisatie van de rechtspraak beschikt het Hoge Hof van Cassatie en Justitie (*Înalta Curte de Casație și Justiție* over 4 afdelingen – Burgerlijke Afdeling I, Burgerlijke Afdeling II, Afdeling Strafrecht, Afdeling Administratieve en fiscale geschillenbeslechting – de kamer bestaande uit negen rechters en de gezamenlijke afdelingen, die elk hun eigen bevoegdheid hebben. Hoven van beroep, tribunaal ("tribunale") of, in voorkomend geval, districtsrechtbanken beschikken over gespecialiseerde afdelingen of kamers voor burgerlijke zaken, strafzaken, jeugd- en familiezaken, zaken in verband met administratieve en fiscale geschillen, zaken in verband met arbeidsgeschillen en sociale zekerheid, vennootschappen, het handelsregister, insolventie, oneerlijke concurrentie, maritieme zaken en zaken met betrekking tot rivieren. Indien nodig kunnen gespecialiseerde tribunaal worden ingesteld om uitspraak te doen over bovengenoemde aangelegenheden.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

De normale procedure voor burgerlijke zaken is vastgelegd in het wetboek van burgerlijke rechtsvordering. De bepalingen ervan zijn ook van toepassing op andere aangelegenheden, voor zover de wetgeving die erop van toepassing is, niet anders bepaalt.

De bevoegdheid met betrekking tot aangelegenheden voor burgerlijke rechtbanken wordt geregeld door de artikelen 94 tot en met 97 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering.

Als *rechtbanken van eerste aanleg* behandelen de districtsrechtbanken de volgende zaken betreffende verzoeken die (niet) in geld kunnen worden uitgedrukt:

verzoeken die overeenkomstig het *burgerlijk wetboek onder de bevoegdheid van de voogdij- en familierechtbank vallen*;

verzoeken in verband met inschrijvingen in akten van de burgerlijke stand;

verzoeken in verband met het beheer van gebouwen met meerdere verdiepingen/appartementen/ruimten die uitsluitend eigendom zijn van verschillende personen en in verband met de rechtsbetrekkingen die door verenigingen van huiseigenaren zijn tot stand gebracht met andere natuurlijke of rechtspersonen;

verzoeken om uitzetting;

verzoeken met betrekking tot gemeenschappelijke muren en sloten, de afstand tussen gebouwen en aanplantingen, rechten van overpad, bezwaringen en andere beperkingen met betrekking tot eigendomsrechten;

verzoeken met betrekking tot de wijziging en markering van grenzen;

verzoeken om bescherming van bezittingen;

verzoeken met betrekking tot positieve of negatieve verplichtingen die niet in geld kunnen worden uitgedrukt;

verzoeken met betrekking tot gerechtelijke verdeling, ongeacht de betrokken waarde;

andere verzoeken die in geld kunnen worden uitgedrukt, tot een bedrag van maximaal 200 000 RON, ongeacht de hoedanigheid van de partijen;

Districtsrechtbanken behandelen beroepen tegen beslissingen van de bevoegde overheidsinstanties en andere bevoegde instanties. Districtsrechtbanken behandelen ook alle andere verzoeken die volgens de wet onder hun bevoegdheid vallen.

Tribunaal behandelen:

als *rechtbanken van eerste aanleg*, alle verzoeken die niet volgens de wet onder de bevoegdheid van andere rechtbanken vallen;

als hoven van beroep, de beroepen tegen beslissingen van tribunaal in eerste aanleg;

als instanties voor rechterlijke toetsing, de zaken waarin de wet uitdrukkelijk voorziet;

alle andere verzoeken die volgens de wet onder hun bevoegdheid vallen.

Hoven van beroep behandelen:

als rechtbanken van eerste aanleg, verzoeken betreffende administratieve en fiscale geschillen;

als hoven van beroep, beroepen tegen beslissingen van rechtbanken van eerste aanleg;

als instanties voor rechterlijke toetsing, de zaken waarin de wet uitdrukkelijk voorziet;

alle andere verzoeken die volgens de wet onder hun bevoegdheid vallen.

Het Hoge Hof van Cassatie en Justitie behandelt:

beroepen tegen beslissingen van hoven van beroep en andere beslissingen, in de door de wet geregelde gevallen;

rechterlijke toetsingen in het belang van de wet;

verzoeken in verband met een eerdere uitspraak ter verduidelijking van bepaalde juridische kwesties;

alle andere verzoeken die volgens de wet onder zijn bevoegdheid vallen.

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

In het Roemeense civielrechtelijke stelsel wordt een onderscheid gemaakt tussen lagere en hogere rechtbanken, waarbij de materiële bevoegdheid van de verschillende rechtbanken is vastgesteld op basis van functionele criteria (type taak) en procedurele criteria (waarde, onderwerp of aard van het geschil).

Het wetboek van burgerlijke rechtsvordering heeft bevoegdheidswijzigingen ingevoerd, en tribunaal hebben volledige bevoegdheid gekregen om zaken in eerste aanleg te behandelen. De bevoegdheid van de districtsrechtbanken omvat de behandeling van kleine en/of minder complexe vorderingen, die in de praktijk zeer frequent voorkomen.

De hoven van beroep zijn voornamelijk bevoegd voor het behandelen van beroepen, terwijl het Hoge Hof van Cassatie en Justitie de gewone instantie voor rechterlijke toetsing is die erop toeziet dat de wet overal in het land op dezelfde manier wordt uitgelegd en toegepast.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

De regels inzake territoriale bevoegdheid van het Roemeense civielrechtelijke stelsel zijn vastgelegd in artikel 107 en volgende van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering.

Volgens de algemene regel wordt het verzoek ingediend bij de rechtbank van de plaats waar de verweerder zijn woonplaats of kantoor heeft.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

Er zijn specifieke regels inzake territoriale bevoegdheid, zoals:

als de woonplaats/het kantoor van de verweerder niet bekend is, wordt het verzoek ingediend bij de rechtbank van de plaats waar de verweerder zijn verblijfplaats/vertegenwoordigingskantoor heeft of, indien niet bekend, bij de rechtbank waar de eiser zijn woonplaats/kantoor/verblijfplaats /vertegenwoordigingskantoor heeft;

het verzoek tegen een privaatrechtelijke rechtspersoon kan ook worden ingediend bij de rechtbank van de plaats waar een van zijn dochterondernemingen zonder rechtspersoonlijkheid is gevestigd;

het verzoek tegen een vereniging, vennootschap of andere entiteit zonder rechtspersoonlijkheid kan worden ingediend bij de rechtbank die bevoegd is voor de persoon die belast is met het beheer of bestuur van die vereniging, vennootschap of entiteit, zoals door de leden ervan overeengekomen; bij gebreke van een dergelijke persoon kan het verzoek worden ingediend bij de rechtbank die bevoegd is voor een van de leden van de entiteit in kwestie;

het verzoek tegen de staat, de centrale of plaatselijke overheden en instellingen en andere publiekrechtelijke rechtspersonen kan worden ingediend bij de rechtbank van de plaats waar de eiser zijn woonplaats/kantoor heeft of bij de rechtbank waar de verweerder zijn kantoor heeft.

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Het Roemeense wetboek van burgerlijke rechtsvordering bevat regels inzake alternatieve bevoegdheid (artikelen 113 tot en met 115). Op basis daarvan hebben de volgende rechtbanken ook territoriale bevoegdheid:

de rechtbank van de plaats waar de eiser zijn woonplaats heeft (verzoeken tot vaststelling van de afstamming);

de rechtbank van de plaats waar de eiser-alimentatiegerechtigde zijn woonplaats heeft (alimentatieverplichting);

de rechtbank van de plaats waar de contractuele verplichting wordt nagekomen, zoals bepaald in de overeenkomst;

de rechtbank van de plaats waar het onroerend goed is gelegen (huur, inschrijving in het kadaster/verantwoording/correctie);

de rechtbank van de plaats waar het vertrek/de aankomst plaatsvindt (vervoervereenkomsten);

de rechtbank van de plaats waar de betaling is verricht (wisselbrief, cheque, promesse of andere waardepapieren);

de rechtbank van de plaats waar de consument zijn woonplaats heeft (schadevergoeding aan consumenten in verband met overeenkomsten die met beroepsbeoefenaren zijn gesloten);

de rechtbank van de plaats waar de onrechtmatige daad/het delict heeft plaatsgevonden of waar de schade zich heeft voorgedaan, voor verzoeken betreffende verplichtingen die uit die daad voortvloeien.

Als de verweerder buiten zijn woonplaats regelmatig beroepsactiviteiten of agrarische, commerciële, industriële of soortgelijke activiteiten uitvoert, kan het verzoek ook worden ingediend bij de rechtbank van de plaats waar de activiteiten worden uitgevoerd met betrekking tot geldelijke verplichtingen die op die plaats ontstaan of moeten worden nagekomen.

Wat verzekeringszaken betreft, kan het verzoek om schadevergoeding ook worden ingediend bij de rechtbank van de plaats waar de verzekerde zijn woonplaats of kantoor heeft, waar de verzekerde bezittingen zich bevinden of waar het verzekerde risico zich heeft voorgedaan.

De bevoegdheidskeuze op grond van een overeenkomst wordt geacht nietig te zijn indien die keuze vóór het ontstaan van het recht op schadevergoeding is gemaakt, terwijl de benadeelde derde in zaken met betrekking tot de verplichte wettelijke aansprakelijkheidsverzekering ook een directe procedure kan inleiden bij de rechtbank van de plaats waar hij zijn woonplaats/kantoor heeft.

De rechtbank waar de beschermde persoon zijn woonplaats/verblijfplaats heeft, doet uitspraak over de territoriale bevoegdheid voor verzoeken om bescherming van natuurlijke personen, waarvoor volgens het burgerlijk wetboek de voogdij- en familierechtbank bevoegd is. In het geval van verzoeken om toestemming, door de voogdij- en familierechtbank, voor het verrichten van rechtshandelingen (met betrekking tot een eigendom), is de rechtbank van de plaats waar het eigendom zich bevindt bevoegd. In dit geval verstrekt de voogdij- en familierechtbank die de beslissing heeft gegeven een afschrift van de beslissing aan de voogdij- en familierechtbank van de plaats waar de beschermde persoon zijn woonplaats/verblijfplaats heeft.

Echtscheidingsverzoeken vallen onder de bevoegdheid van de districtsrechtbank van de plaats waar de laatste gezamenlijke woning van de echtgenoten is gelegen. Als de echtgenoten geen gezamenlijke woning hebben of als geen van beiden nog woont in de plaats waarvoor de districtsrechtbank bevoegd is en waar de gezamenlijke woning is gelegen, is de districtsrechtbank van de plaats waar de woning van de verweerder is gelegen bevoegd. Als de verweerder niet in Roemenië woont en de Roemeense rechtbanken internationaal bevoegd zijn, is de rechtbank van de plaats waar de woning van de eiser is gelegen bevoegd. Indien noch de eiser, noch de verweerder in Roemenië woont, kunnen de partijen overeenkomen om het echtscheidingsverzoek in te dienen bij om het even welke districtsrechtbank in Roemenië. Bij gebreke van een dergelijke overeenkomst moet het echtscheidingsverzoek worden ingediend bij de districtsrechtbank van het vijfde district in Boekarest (artikel 914 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

Verzoeken om beslechting van individuele arbeidsgeschillen moeten worden ingediend bij het tribunaal van de plaats waar de woonplaats/plaats van tewerkstelling van de eiser zich bevindt (artikel 269 van Wet nr. 53/2003 – arbeidswetboek).

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

De regels inzake exclusieve territoriale bevoegdheid zijn vastgelegd in de artikelen 117 tot en met 121 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering. De volgende regels zijn van kracht:

verzoeken met betrekking tot rechten op onroerend goed kunnen uitsluitend bij de rechtbank van de plaats waar het onroerend goed is gelegen, worden ingediend. Als het onroerend goed in de bevoegdheidsgebieden van verschillende rechtbanken is gelegen, moet het verzoek worden ingediend bij de rechtbank van de plaats waar de verweerder zijn woonplaats/verblijfplaats heeft indien het onroerend goed in een van deze bevoegdheidsgebieden is gelegen of, als dat niet het geval is, bij een van de rechtbanken van de plaats waar het onroerend goed is gelegen. Deze bepalingen zijn ook van toepassing op verzoeken om bescherming van eigendommen, verzoeken om markering van grenzen, verzoeken betreffende beperkingen van het recht op onroerende goederen en verzoeken om gerechtelijke verdeling van een goed, indien de onverdeelde mede-eigendom niet uit de erfopvolging voortvloeit;

in erfopvolgingszaken, tot de verdeling van onverdeelde mede-eigendom, is de rechtbank van de plaats waar de laatste woonplaats van de overledene is gelegen exclusief bevoegd voor verzoeken betreffende:

de geldigheid of uitvoering van testamentaire beschikkingen;

erfopvolging, de kosten ervan en de kosten in verband met mogelijke vorderingen van erfgenamen tegen elkaar;

de verzoeken van legatarissen/schuldeisers van de overledene tegen een of meer van de erfgenamen/de executeur van het testament;

wat betreft verzoeken die betrekking hebben op vennootschappen, tot het einde van de vereffening-/uitschrijvingsprocedure, is de rechtbank van de plaats waar de vennootschap haar hoofdkantoor heeft exclusief bevoegd;

het tribunaal waar de schuldenaar zijn kantoor heeft, is exclusief bevoegd voor verzoeken met betrekking tot insolventie-/crediteurenregelingen;

verzoeken van een beroepsbeoefenaar tegen een consument kunnen alleen bij de rechtbank van de plaats waar de consument zijn woonplaats heeft, worden ingediend.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

De partijen kunnen schriftelijk of, in geval van lopende geschillen, door middel van een mondelinge verklaring voor de rechtbank overeenkomen dat de zaken met betrekking tot bezittingen en andere rechten die zij kunnen hebben, dienen te worden behandeld door andere rechtbanken dan die welke territoriaal bevoegd zouden zijn, tenzij zij exclusief bevoegd zijn. Bij geschillen over de bescherming van consumentenrechten en in andere door de wet geregelde gevallen kunnen de partijen pas een bevoegdheidskeuze overeenkomen nadat het recht op schadevergoeding is ontstaan, waarbij elke andersluidende overeenkomst nietig wordt geacht (artikel 126 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

Bijkomende, aanvullende en incidentele verzoeken worden ingediend bij de rechtbank die bevoegd is voor het hoofdverzoek, ook als ze onder de materiële of territoriale bevoegdheid van een andere rechtbank vallen, met uitzondering van verzoeken betreffende insolventie- of crediteurenregelingen. Deze bepalingen zijn ook van toepassing als de bevoegdheid voor het hoofdverzoek in de wet is toegewezen aan een gespecialiseerde afdeling of kamer. Een rechtbank die exclusief bevoegd is voor een van de partijen, is exclusief bevoegd voor alle partijen (artikel 123 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

Krachtens artikel 124 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering doet de rechtbank die bevoegd is om uitspraak te doen over het hoofdverzoek ook uitspraak over de verweermiddelen en uitzonderingen, behalve die welke preliminaire kwesties zijn die onder de exclusieve bevoegdheid van een andere rechtbank vallen, terwijl procedurekwesties worden behandeld door de rechtbank waarbij ze aanhangig zijn gemaakt.

De kwestie van de algemene onbevoegdheid van de rechtbanken kan door de partijen of door de rechter in elk stadium van de zaak worden aangevoerd. De kwestie van de materiële en territoriale onbevoegdheid met betrekking tot overheidsbeleid moet worden aangevoerd op de eerste zitting waarvoor de partijen zijn gedagvaard voor de eerste rechtbank, terwijl de onbevoegdheid met betrekking tot een persoonlijk bevel alleen door de verweerder kan worden aangevoerd in het verweerschrift of, als een verweerschrift niet verplicht is, uiterlijk op de eerste zitting waarvoor de partijen zijn gedagvaard voor de eerste rechtbank. Indien de onbevoegdheid geen verband houdt met overheidsbeleid, kan de partij die het verzoek bij een onbevoegde rechtbank heeft ingediend niet om een verklaring van onbevoegdheid verzoeken (artikel 130 van het nieuwe wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

In burgerlijke geschillen met grensoverschrijdende gevolgen in zaken betreffende rechten waarover de partijen krachtens het Roemeense recht vrijelijk beschikken, zijn, indien de partijen er op geldige wijze mee hebben ingestemd dat de Roemeense rechtbanken bevoegd zijn om uitspraak te doen over lopende of mogelijke geschillen in verband met deze rechten, de Roemeense rechtbanken de enige rechtbanken die bevoegd zijn om uitspraak te doen over deze zaken. Tenzij de wet anders bepaalt, is de Roemeense rechtbank waarvoor de verweerder wordt gedagvaard bevoegd om over het verzoek uitspraak te doen indien de verweerder voor de rechtbank verschijnt en zich ten gronde verweert, zonder dat daarbij uiterlijk aan het eind van de onderzoeksfase in de zaak voor de eerste rechtbank een uitzondering in verband met onbevoegdheid wordt aangevoerd. In de twee bovengenoemde gevallen kan de Roemeense rechtbank het verzoek afwijzen indien uit alle omstandigheden van de zaak duidelijk blijkt dat het geschil geen significante link met Roemenië heeft (artikel 1066 van het nieuwe wetboek van burgerlijke rechtsvordering).

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

Zie de antwoorden op de vragen 1, 2, 2.1., 2.2., 2.2.2.1., 2.2.2.2.

Laatste update: 14/06/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Let op: de oorspronkelijke versie van deze pagina ([sl](#)) is onlangs gewijzigd.

Aan de vertaling in het Nederlands wordt momenteel gewerkt.

De volgende vertalingen zijn al beschikbaar

Rechterlijke bevoegdheid - Slovenië

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

In Slovenië zijn de plaatselijke rechtbanken (*okrajna sodišča*) en de arrondissementrechtbanken (*okrožna sodišča*) bevoegd voor civiele zaken in eerste aanleg. Zij hebben de bevoegdheid om uitspraak te doen in alle typisch civielrechtelijke zaken en geschillen (toekenning van schadevergoeding, eigendoms kwesties, familiegeschillen enz.). De bevoegdheidsafbakening tussen de plaatselijke rechtbanken en de arrondissementrechtbanken wordt hieronder behandeld.

Voor handelszaken in eerste aanleg zijn daarentegen alleen de arrondissementrechtbanken bevoegd. Handelsgeschillen zijn de geschillen waarbij een van de procespartijen een onderneming, instelling (inclusief openbare instellingen), coöperatie, de overheid of een lokale autonome autoriteit is.

Handelsgeschillen zijn ook geschillen met betrekking tot rechtsverhoudingen tussen eenmanszaken die voortkomen uit hun winstgevendende werkzaamheden, en een bedrijf, instelling (inclusief openbare instellingen), coöperatie, de overheid of een lokale autonome autoriteit.

Krachtens de wet zijn de rechtbanken voor arbeidszaken (*delovna sodišča*) en sociale zaken (*socialna sodišča*) bevoegd voor arbeidsgeschillen, zelfs wanneer de zaak betrekking heeft op een civiel geschil. Arbeidsgeschillen hebben betrekking op de verhouding tussen de werkgever en de werknemer en op een schending van de rechten en verplichtingen uit hoofde van arbeidsverhoudingen. Rechtbanken voor arbeidszaken zijn bevoegd om uitspraak te doen in individuele arbeidsgeschillen (geschillen in verband met de arbeidsrelatie en de daarmee samenhangende eigendomsrechten), collectieve arbeidsgeschillen (geschillen waarbij een van de partijen gewoonlijk een vakbond of een soortgelijke werknemersvertegenwoordiging is), geschillen in verband met de rechtmatigheid van stakingen en het in de Sloveense wetgeving neergelegde recht op deelname van de werknemers aan het beheer van de onderneming. Rechtbanken voor sociale zaken zijn bevoegd voor het recht op invaliditeitsuitkeringen, pensioenen, ziekteverzekering en werkloosheidsuitkeringen, en het recht op gezinsbijslagen en sociale uitkeringen.

Aangezien de bevoegdheidskwestie pas wordt behandeld nadat een vordering is ingesteld bij een rechtbank (alvorens een gerecht een zaak behandelt, moet het nagaan of het wel bevoegd is), is het raadzaam eerst een advocaat te raadplegen om onnodige vertraging te vermijden. Een rechtbank moet in alle procedures aandacht besteden aan de bevoegdheidskwestie en nagaan of er geen ander orgaan bevoegd is voor de zaak (bv. een administratief orgaan). Indien dit het geval is, moet de rechtbank de vordering van de eiser niet-ontvankelijk verklaren, wat tot vertraging leidt en voor de eiser extra kosten met zich meebrengt.

Informatie over de rechterlijke organisatie, de adressen en de bevoegdheid van de rechtbanken is ook beschikbaar op de website van het Hooggerechtshof van de Republiek Slovenië (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*): <http://www.sodisce.si/>

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

Een vordering kan bij elk gerecht in de Republiek Slovenië worden ingesteld, waarbij echter de regels inzake de materiële bevoegdheid (welk gerecht is bevoegd om uitspraak te doen over de grond van de zaak) en de territoriale bevoegdheid in acht moeten worden genomen. De relevante basisgegevens, waaronder de adressen van alle Sloveense plaatselijke rechtbanken en alle Sloveense arrondissementrechtbanken, zijn beschikbaar op de website van het Hooggerechtshof van de Republiek Slovenië: <http://www.sodisce.si/>

In Slovenië valt de materiële bevoegdheid om in eerste aanleg uitspraak te doen of de mogelijkheid voor een rechter om over een specifieke vordering van een partij uitspraak te doen toe aan zowel de plaatselijke rechtbanken als de arrondissementrechtbanken. De volgende twee criteria zijn doorslaggevend bij

het vaststellen welk gerecht bevoegd is om uitspraak te doen in een zaak: de waarde van de vordering (voorwerp van het geschil) en de rechtsgrondslag van de aan het geschil ten grondslag liggende rechtsverhouding (inhoud en voorwerp van het geschil).

De algemene regel is dat een arrondissementsrechtbank uitspraak doet over belangrijke geschillen (het gaat om belangrijke bedragen en er zijn ingrijpende gevolgen voor het leven of de levensstandaard van een partij), dan wel dat het uitspraak doet wanneer het gaat om juridisch complexe geschillen omdat met name wetgeving over complexe en gevoelige kwesties moet worden toegepast (bv. echtscheiding, alimentatie voor kinderen).

Gerechtshoven (*višja sodišča*), waarvan er in Slovenië vier zijn, doen uitspraak in tweede aanleg. Het is niet mogelijk om direct bij een dergelijk gerechtshof een vordering in te stellen. Gerechtshoven doen uitspraak in beroepen tegen de beslissingen van plaatselijke en arrondissementsrechtbanken; zij doen ook uitspraak in geschillen met betrekking tot de bevoegdheid tussen plaatselijke en arrondissementsrechtbanken in het gebied waarin deze gerechten bevoegd zijn.

Het Hoogerechtshof van de Republiek Slovenië (*Vrhovno sodišče Republike Slovenije*) doet uitspraak op beroep tegen arresten van de gerechtshoven, met name wanneer het gaat om de toetsing en verzoeken om de bescherming van de wettigheid. Wanneer buitengewone rechtsmiddelen worden ingesteld, moet een belanghebbende partij zich laten bijstaan door een advocaat, aangezien volgens de wet alleen gekwalificeerde advocaten voor het Hoogerechtshof bepaalde specifieke proceshandelingen mogen verrichten.

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Zoals hierboven uiteengezet, is de bevoegdheid in eerste aanleg verdeeld tussen de plaatselijke rechtbanken en de arrondissementsrechtbanken, maar tussen deze twee soorten rechterlijke instanties bestaat er geen strikt hiërarchisch verband. De bevoegdheid van de gerechten is geregeld bij wet, maar over het algemeen is het zo dat de arrondissementsrechtbanken zaken behandelen die juridisch en feitelijk complexer zijn.

De wet betreffende het burgerlijk procesrecht (*Zakon o pravdnem postopku*, ZPP) bepaalt dat plaatselijke rechtbanken, waarvan er in Slovenië in totaal 44 zijn, bevoegd zijn om uitspraak te doen in de volgende zaken:

eigendomsvorderingen, indien de waarde van de vordering niet meer bedraagt dan 20 000 EUR;

schending van eigendomsrechten;

erfdienstbaarheden en lasten/zekerheden;

huur- en pachtgeschillen.

Plaatselijke rechtbanken behandelen ook rechtsbijstandzaken waarvoor wettelijk geen andere rechtbank bevoegd is, evenals andere zaken die in de wet zijn opgesomd.

Arrondissementsrechtbanken, waarvan er in Slovenië elf zijn, zijn bevoegd om uitspraak te doen in de volgende zaken:

eigendomsvorderingen, indien de waarde van de betwiste vordering meer bedraagt dan 20 000 EUR;

geschillen tot vaststelling of betwisting van vaderschap of moederschap;

huwelijksgeschillen;

geschillen betreffende de wettelijke onderhoudsplicht;

geschillen betreffende de bescherming en opvoeding van kinderen;

geschillen betreffende het contact van kinderen met ouders en met andere personen, als deze gezamenlijk met geschillen betreffende de bescherming en opvoeding van kinderen worden beslecht;

geschillen betreffende auteursrechten, en geschillen betreffende de bescherming of het gebruik van uitvindingen en handelsmerken of het recht een handelsnaam te gebruiken en geschillen betreffende bescherming van mededinging;

handelsgeschillen;

faillissementsgeschillen.

Geschillen in eerste aanleg over intellectuele-eigendomsrechten behoren uitsluitend tot de territoriale bevoegdheid van de arrondissementsrechtbank van Ljubljana. Arrondissements-rechtbanken zijn eveneens bevoegd voor vorderingen betreffende internationale rechtsbijstand en voor rechtsbijstand in procedures tot erkenning van buitenlandse rechterlijke beslissingen, en zij kunnen ook andere zaken behandelen die in de wet zijn opgesomd.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

In beginsel kan een vordering worden ingesteld bij elk van de bovengenoemde in eerste aanleg bevoegde gerechten. Het gerecht waarbij een vordering is ingesteld, moet eerst nagaan of het bevoegd is. Als het gerecht van oordeel is dat het in een specifieke zaak geen territoriale bevoegdheid heeft, kan het zich onbevoegd verklaren en de zaak doorverwijzen naar een andere rechtbank. Hoewel het gerecht dit alleen kan doen als de tegenpartij het gebrek aan bevoegdheid aanvoert, moet het gerecht de zaak ook doorverwijzen als een andere rechtbank bij uitsluiting territoriaal bevoegd is om uitspraak te doen. Desalniettemin worden er bij de vaststelling van de territoriale bevoegdheid van gerechten bepaalde algemene regels toegepast die ervoor moeten zorgen dat de kosten worden beperkt en dat de procedures zo snel mogelijk worden afgehandeld.

De ZPP bevat een regel inzake algemene en specifieke territoriale bevoegdheid, afhankelijk van het voorwerp van het geschil en de procespartijen. Dit wordt nader toegelicht in de volgende punten.

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Krachtens deze basisregel moet een vordering tegen een natuurlijke of rechtspersoon worden ingesteld bij het gerecht dat bevoegd is in het gebied van de woonplaats van de verweerder of van het hoofdkantoor van een rechtspersoon. In het geval van niet-Sloveense natuurlijke of rechtspersonen is de rechtbank met algemene territoriale bevoegdheid de rechtbank van de plaats waar de natuurlijke persoon in de Republiek Slovenië verblijft of waar de rechtspersoon zijn filiaal heeft.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

In een aantal gevallen biedt de ZPP partijen de mogelijkheid een vordering in te stellen bij een ander gerecht dan het volgens de basisregel algemeen territoriaal bevoegde gerecht. In specifiek omschreven gevallen (wat betreft het voorwerp of de inhoud van het geschil) kan een partij een vordering alleen instellen bij het gerecht dat exclusief bevoegd is om uitspraak te doen over de betrokken zaak. Dit wordt hierna 'exclusieve territoriale bevoegdheid' genoemd.

Indien een eiser een vordering instelt bij een gerecht dat territoriaal niet bevoegd is, verklaart dat gerecht zich onbevoegd en verwijst het de zaak naar het bevoegde gerecht, waar de zaak wordt voortgezet alsof ze daar was ingesteld.

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Zoals reeds vermeld, kunnen in bepaalde gevallen twee gerechten tegelijk territoriaal bevoegd zijn. In dat geval kan de belanghebbende partij in de zaak kiezen bij welk gerecht hij de vordering instelt (**selectieve bevoegdheid**).

Dit soort bevoegdheid is geregeld in de artikelen 49 tot en met 65 van de wet betreffende het burgerlijk procesrecht. Hieronder worden enkel de belangrijkste gevallen toegelicht alsook de gevallen die ingrijpende gevolgen hebben voor het leven van de partijen.

Voor alimentatiegeschillen is niet alleen het gerecht met algemene territoriale bevoegdheid bevoegd, maar ook het gerecht dat bevoegd is in de woonplaats van de eiser (alimentatiegerechtigde). De mogelijkheid een gerecht te kiezen staat ook open voor partijen in huwelijksgeschillen (echtscheidingszaken). In dat geval is de rechtbank in het gebied waar de echtgenoten hun laatste echtelijke woning hadden, bevoegd. Voor geschillen tot vaststelling of betwisting van vaderschap of moederschap is ook het gerecht bevoegd van de woonplaats of tijdelijke woonplaats van het kind dat krachtens de Sloveense wet een vordering mag instellen. Wanneer een rechtbank in Slovenië in dergelijke geschillen bevoegd is, bijvoorbeeld omdat de eiser permanent in Slovenië verblijft, heeft ook de rechtbank waaronder het gebied valt waarin de eiser zich permanent heeft gevestigd, territoriale bevoegdheid. Voor niet-contractuele schadegechillen (dit betreft vaak verkeersongevallen) is het gerecht bevoegd van de plaats waar het schadebrengende feit heeft plaatsgevonden (plaats van het verkeersongeval) dan wel het gerecht dat bevoegd is in de plaats waarin de gevolgen van de schade zijn opgetreden, samen met het gerecht met algemene territoriale bevoegdheid. In het geval van overlijden of ernstig letsel, is ook het gerecht waaronder het gebied valt waarin de eiser zich permanent heeft gevestigd, bevoegd. Voor contractuele geschillen is het gerecht bevoegd van de plaats die is aangeduid als de plaats van nakoming van de contractuele verbintenissen; dit geldt ook voor geschillen betreffende wisselbrieven of cheques (gerecht van de plaats van betaling). Andere gevallen waarin partijen een keuzemogelijkheid hebben, zijn opgenomen in de wet betreffende het burgerlijk procesrecht.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

In bepaalde specifieke gevallen voorziet de wet in een speciale territoriale bevoegdheid en wijst zij een bepaald gerecht aan dat exclusief bevoegd is voor een specifieke zaak. Deze zogenaamde **exclusieve territoriale bevoegdheid** geldt voor:

geschillen in verband met onroerende zaken, de schending van eigendomsrechten en het huren en verhuren van eigendom; het gerecht met exclusieve territoriale bevoegdheid is het gerecht van de plaats waar de onroerende zaak is gelegen;

geschillen in verband met eigendomsrechten van schepen of vliegtuigen (en geschillen met betrekking tot het leasen daarvan); het gerecht met exclusieve territoriale bevoegdheid is het gerecht van de plaats waarin het register wordt bijgehouden waarin het schip of het vliegtuig is geregistreerd;

geschillen die ontstaan in de loop van of als gevolg van juridische of administratieve tenuitvoerleggingsprocedures en geschillen die ontstaan in de loop van of met betrekking tot faillissementsprocedures; het gerecht met exclusieve territoriale bevoegdheid is het gerecht van de plaats waar de procedures voor tenuitvoerlegging of faillissement worden gevoerd.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Overeenkomstig de Sloveense wetgeving mogen partijen in specifieke gevallen overeenkomen welk gerecht in eerste aanleg bevoegd zal zijn (**overeenkomst inzake territoriale bevoegdheid**). Middels een dergelijke overeenkomst kunnen de partijen een ander gerecht aanwijzen dan het krachtens de wet territoriaal bevoegde gerecht. Er moet wel worden beklemtoond dat de partijen geen overeenkomst mogen sluiten over de materiële bevoegdheid; die wordt alleen krachtens wet aangewezen (zie toelichting hierboven).

Partijen mogen overeenkomen dat een in eerste aanleg rechtsprekend gerecht dat anders territoriaal niet bevoegd zou zijn, hun zaak mag behandelen. De basisvoorwaarde waaraan de partijen moeten voldoen, is dat het aangewezen gerecht de bevoegdheid heeft om uitspraak te doen over de inhoud van de zaak of dat het materiële bevoegdheid heeft (cf. de bevoegdheidsverdeling tussen de plaatselijke rechtbanken en de arrondissementsrechtbanken). Een overeenkomst is evenmin mogelijk wanneer een gerecht krachtens de wet exclusief territoriaal bevoegd is (cf. het vorige punt).

Een overeenkomst tussen partijen moet schriftelijk worden vastgelegd en moet betrekking hebben op een specifiek geschil of een toekomstig geschil dat voortvloeit of kan voortvloeien uit hun specifieke rechtsverhouding. De schriftelijke overeenkomst moet door de eiser bij zijn inleidende vordering voor het gerecht worden gevoegd. Het is belangrijk erop te wijzen dat een overeenkomst inzake territoriale bevoegdheid niet in de loop van de procedure kan worden gesloten, d.w.z. nadat reeds een vordering is ingesteld bij een gerecht (zonder dat bij deze vordering een dergelijke overeenkomst is gevoegd).

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

Het Sloveense rechtssysteem kent geen gespecialiseerde civiele of handelsrechtbanken (bv. speciale familierechtbanken voor huwelijksgeschillen of geschillen tussen ouders en kinderen), daar de plaatselijke rechtbanken en de arrondissementsrechtbanken of hun civiele en handelskamers uitspraak doen in alle civiele geschillen. De rechtbanken hebben kamers ingesteld (civiele zaken, familiezaken, handelszaken, beslagzaken, niet-contentieuze zaken, erfenzaken). In het algemeen beslissen gespecialiseerde rechters van deze kamers over geschillen en doen zij rechterlijke uitspraken.

Alleen voor arbeids- en sociale geschillen bestaan er gespecialiseerde rechtbanken (bevoegdheid en organisatie: zie inleiding).

Links

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Laatste update: 24/06/2016

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Rechterlijke bevoegdheid - Slowakije

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

In beginsel zijn de gewone rechtbanken bevoegd voor burgerlijke zaken in eerste aanleg, wat in de meeste gevallen betekent dat de districtsrechtbank (*okresný súd*) (artikel 12 van het wetboek van accusatoire burgerlijke rechtsvordering (*Civilný sporový poriadok*, CSP)) en in uitzonderlijke gevallen de regionale rechtbank (*krajský súd*) (artikel 31, CSP) bevoegd is. In bepaalde gevallen moet men zich tot een gespecialiseerde rechtbank wenden (zie het antwoord op vraag nr. 3).

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

Onder materiële bevoegdheid wordt doorgaans verstaan de aan verschillende soorten rechtbanken toegewezen bevoegdheid om in eerste aanleg uitspraak te doen. Dat betekent dat het gaat om de vraag of een districtsrechtbank of een regionale rechtbank al dan niet over een zaak dient te beslissen als de rechtbank van eerste aanleg. Over het algemeen zijn districtsrechtbanken bevoegd om burgerlijke zaken in eerste aanleg te behandelen (artikel 12, CSP). In bepaalde zaken, die in de wet zijn gespecificeerd, zijn het regionale rechtbanken die in eerste aanleg uitspraak doen (artikel 31, CSP). Het basiscriterium voor het bepalen van de bevoegdheid van een rechtbank is de aard van de zaak.

De basis van de gerechtelijke procedure zijn zittingen voor rechtbanken van eerste aanleg. Elke zaak moet eerst door een rechtbank van eerste aanleg worden behandeld. De omstandigheden op het moment waarop de procedure van start gaat, d.w.z. op de dag waarop de vordering of het verzoek bij de rechtbank aankomt, zijn doorslaggevend voor de bepaling van de materiële bevoegdheid. Een wijziging van de omstandigheden in de loop van een procedure heeft geen gevolgen voor de reeds vastgestelde materiële bevoegdheid.

Het bestaan van materiële bevoegdheid is een van de fundamentele procedurele voorwaarden voor de rechtbank. Een rechtbank beoordeelt ambtshalve of aan deze voorwaarde is voldaan in alle fasen van de procedure en in elke aanleg, zodat er geen bezwaar hoeft te worden gemaakt in verband met materiële onbevoegdheid. Als een rechtbank van oordeel is dat ze niet materieel bevoegd is, is ze verplicht de zaak te verwijzen naar een andere rechtbank die wel materieel bevoegd is. De rechtbank stelt de eiser/verzoeker hiervan in kennis. Indien de vordering/het verzoek reeds aan de verweerder is betekend, moet de rechtbank die partij er ook van in kennis stellen dat zij de zaak heeft verwezen naar een rechtbank die materieel bevoegd is. Een geschil over de materiële bevoegdheid kan alleen ontstaan tussen een districtsrechtbank en een regionale rechtbank, aangezien het Hooggerechtshof (*Najvyšší súd*) geen materiële bevoegdheid kan hebben voor procedures in eerste aanleg. Een geschil over de materiële bevoegdheid tussen een districtsrechtbank en een regionale rechtbank wordt beslecht door het Hooggerechtshof, dat in beslissingen over bevoegdheid boven beide rechtbanken staat.

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Het Slowaakse rechtsstelsel kent drie niveaus van rechtbanken: districtsrechtbanken, regionale rechtbanken en het Hooggerechtshof. Districtsrechtbanken zijn bevoegd om burgerlijke zaken in eerste aanleg te behandelen (artikel 12, CSP). Regionale rechtbanken zijn bevoegd in tweede aanleg, wat betekent dat beroepen tegen beslissingen van districtsrechtbanken altijd door regionale rechtbanken worden behandeld. Een uitzondering hierop vormen geschillen die voortvloeien uit abstracte toetsing in consumentenzaken, wanneer regionale rechtbanken (de regionale rechtbank van Bratislava, de regionale rechtbank van Banská Bystrica en de regionale rechtbank van Košice) in hun districten beslissen als rechtbanken van eerste aanleg (artikel 31, CSP).

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

De territoriale bevoegdheid wordt geregeld in het wetboek van accusatoire burgerlijke rechtsvordering en het wetboek van inquisitoire burgerlijke rechtsvordering (*Civilný mimosporový poriadok*, CMP). Bepalingen inzake territoriale bevoegdheid bepalen welke rechtbank van eerste aanleg, d.w.z. welke specifieke rechtbank, van alle rechtbanken die materieel bevoegd zijn, een zaak moet behandelen en beslechten. In de toepasselijke rechtsregel wordt een onderscheid gemaakt tussen algemene territoriale bevoegdheid en specifieke territoriale bevoegdheid. Bij het bepalen van de territoriale bevoegdheid van een rechtbank heeft de specifieke territoriale bevoegdheid voorrang. Als de bevoegdheid niet volgens deze methode wordt bepaald, is de algemene territoriale bevoegdheid van toepassing. Territoriale bevoegdheid kan ook optioneel (alternatief/facultatief) of exclusief zijn. Als de territoriale bevoegdheid facultatief is, kan de eiser kiezen of hij zich wendt tot de gewone rechtbank van de verweerder dan wel tot een andere rechtbank die in het CSP is vermeld. Als de territoriale bevoegdheid exclusief is, worden gevallen opgesomd waarin een andere rechtbank dan de gewone rechtbank van de verweerder territoriaal bevoegd is. Dat betekent dat een bepaalde rechtbank bevoegd zal zijn ongeacht of een andere rechtbank de gewone rechtbank van de verweerder is en ongeacht de mogelijkheid om in de betrokken zaak naar eigen goeddunken een rechtbank te kiezen.

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

Accusatoire zaken

Volgens de bepalingen van het CSP zal de gewone rechtbank van de verweerder altijd territoriaal bevoegd zijn, tenzij anders is bepaald (artikel 13, CSP). De gewone rechtbank van een natuurlijke persoon is de rechtbank van het district waarin de natuurlijke persoon zijn vaste woonplaats heeft (artikel 14, CSP). De gewone rechtbank van een rechtspersoon is de rechtbank van het district waarin de rechtspersoon zijn statutaire zetel heeft (artikel 15, lid 1, CSP). De gewone rechtbank van een buitenlandse rechtspersoon is de rechtbank van het district waarin de buitenlandse rechtspersoon zijn bijkantoor/filiaal in Slowakije heeft (artikel 15, lid 2, CSP).

Indien een gewone rechtbank niet aldus kan worden aangewezen, is de gewone rechtbank de rechtbank van het district waarin de natuurlijke persoon of rechtspersoon zijn laatste vaste verblijfplaats respectievelijk statutaire zetel in Slowakije had; als er geen dergelijke rechtbank is, is de rechtbank van het district waarin de persoon bezittingen heeft bevoegd (artikel 16, CSP).

De gewone rechtbank van de staat is de rechtbank van het district waarin zich een feit heeft voorgedaan dat aanleiding heeft gegeven tot de vordering (artikel 17, CSP).

Inquisitoire zaken

In inquisitoire zaken (artikel 3, CMP) is een door de wet aangewezen rechtbank territoriaal bevoegd. Als de territoriale bevoegdheid niet aldus kan worden bepaald, is de rechtbank die de gewone rechtbank van de eiser is territoriaal bevoegd.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Alternatieve bevoegdheid (naar keuze gekozen bevoegdheid) houdt in dat de eiser het recht heeft om in plaats van de gewone rechtbank van de verweerder een rechtbank te kiezen die bevoegd is op grond van artikel 19, CSP. Naast de algemene rechtbank van de verweerder ligt de territoriale bevoegdheid ook bij een rechtbank van het district waarin:

- a) de plaats van tewerkstelling van de verweerder zich bevindt, overeenkomstig zijn arbeidsovereenkomst;
- b) zich een omstandigheid heeft voorgedaan die aanleiding geeft tot een schadeclaim;
- c) het bijkantoor/filiaal van een rechtspersoon van de verweerder is gevestigd, indien het geschil verband houdt met dat bijkantoor/filiaal;
- d) de eiser die een consument is zijn vaste woonplaats heeft, indien het geschil een consumentengeschil is of indien de procedure betrekking heeft op een geschil in verband met arbitrage in consumentenzaken;
- e) de eiser zijn vaste woonplaats of statutaire zetel of, in het geval van een buitenlandse rechtspersoon, zijn organisatorische eenheid heeft, in het geval van een discriminatiegeschil.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Exclusieve bevoegdheid in **accusatoire zaken** houdt in dat de eiser verplicht is om in plaats van de gewone rechtbank van de verweerder de rechtbank te kiezen die krachtens artikel 20 van het CSP bevoegd is. Dit betekent dat in de volgende gevallen de territoriale bevoegdheid voor de behandeling van een procedure ligt bij de rechtbank:

- a) van het district waarin het onroerend goed gelegen is, in een geschil betreffende een zakelijk recht op onroerend goed;
- b) van het district waarin een erfrechtprocedure wordt gevoerd, in een geschil dat verband houdt met een erfrechtprocedure;
- c) waar een tenuitvoerleggingsprocedure loopt, indien het geschil is veroorzaakt door de bijzondere aard van de procedure;
- d) waar een faillissements- of herstructureringsprocedure loopt, indien het geschil is veroorzaakt door de bijzondere aard van de procedure, met uitzondering van procedures die betrekking hebben op de verdeling van ondeelbare huwelijksgoederen;
- e) in het district waar de plaats van arbitrage is gelegen, indien de procedure betrekking heeft op geschillen betreffende een arbitrageprocedure, met uitzondering van arbitrage in consumentenzaken; indien de plaats van arbitrage zich buiten Slowakije bevindt, is de rechtbank van het district waarin de

verweerder zijn vaste woonplaats of, in het geval van een buitenlandse rechtspersoon, zijn statutaire zetel of organisatorische eenheid heeft bevoegd om de zaak te behandelen; als de verweerder zijn vaste woonplaats of, in het geval van een buitenlandse rechtspersoon, zijn statutaire zetel of organisatorische eenheid niet in Slowakije heeft, is de rechtbank van de plaats waar de eiser zijn vaste woonplaats of, in het geval van een buitenlandse rechtspersoon, zijn statutaire zetel of organisatorische eenheid heeft bevoegd om de zaak te behandelen.

Exclusieve bevoegdheid in **inquisitoire zaken** houdt in dat in plaats van de gewone rechtbank de volgende rechtbank bevoegd is:

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende de **echtscheiding van een echtpaar** ligt bij de rechtbank van het district waarin het echtpaar zijn laatste gezamenlijke woonplaats had, mits ten minste één echtgenoot nog steeds in dat district woont. Anders is de gewone rechtbank van de echtgenoot die de vordering niet heeft ingediend territoriaal bevoegd. Als de bevoegde rechtbank niet op deze wijze kan worden vastgesteld, is de gewone rechtbank van de eiser bevoegd (artikel 92, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende de **vaststelling van de ongeldigheid of nietigheid van een huwelijk** ligt bij de rechtbank van het district waarin het echtpaar zijn laatste gezamenlijke woonplaats had, mits ten minste één echtgenoot nog steeds in dat district woont. Anders is de gewone rechtbank van de echtgenoot die de vordering niet heeft ingediend territoriaal bevoegd. Als de bevoegde rechtbank niet op deze wijze kan worden vastgesteld, is de gewone rechtbank van een van de echtgenoten bevoegd (artikel 101, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende de **rechtsbescherming van minderjarigen** ligt bij de rechtbank van het district waarin de minderjarige zijn woonplaats heeft, bepaald met instemming van zijn ouders of op een andere wijze overeenkomstig de wet aan het begin van de procedure (artikel 112, lid 1, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende **adoptie** ligt bij de rechtbank van het district waarin het kind zijn woonplaats heeft, bepaald met instemming van zijn ouders of op een andere wijze overeenkomstig de wet aan het begin van de procedure. Als er geen dergelijke rechtbank is, is de rechtbank van het district waarin het kind woont bevoegd om de zaak te behandelen (artikel 136, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende de **bevoegdheid tot het instellen van rechtsvorderingen** ligt bij de rechtbank van het district waarin de persoon over wiens hoedanigheid het gaat zijn woonplaats heeft (artikel 232, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende de **toelaatbaarheid van iemands opname en vasthouding in een medische faciliteit** ligt bij de rechtbank van het district waarin de medische faciliteit is gelegen (artikel 252, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende de **aanstelling van een voogd** ligt bij de rechtbank van het district waarin de betrokkene zijn woonplaats of, als er geen dergelijke rechtbank is, zijn bezittingen heeft (artikel 273, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende een **overlijdensverklaring** ligt bij de gewone rechtbank van de persoon die moet worden doodverklaard (artikel 220, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende een **erfenis** ligt bij de rechtbank van het district waarin:

- a) de erflater op het tijdstip van zijn overlijden zijn vaste woonplaats had;
- b) de bezittingen van de erflater zich bevinden, tenzij de bevoegdheid wordt bepaald overeenkomstig punt a);
- c) de erflater is overleden, tenzij de bevoegdheid wordt bepaald overeenkomstig punt a) of b) (artikel 158, CMP).

In latere erfrechtprocedures is de rechtbank die de erfrechtprocedure heeft afgesloten territoriaal bevoegd (artikel 159, CMP).

Indien een vordering van een minderjarige die erfgenaam is door een rechtbank moet worden goedgekeurd in het kader van een erfrechtprocedure, is de rechtbank waarbij de erfrechtprocedure aanhangig is bevoegd om de rechtsvordering goed te keuren (artikel 160, lid 1, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende **notariële bewaring** ligt bij de rechtbank van het district waarin de notaris die het geld, de voorwerpen of de effecten in bewaring heeft, zijn statutaire zetel heeft (artikel 334, CMP).

De territoriale bevoegdheid in procedures betreffende de **gerechtelijke vervanging van een zoekgeraakt effect dat door een bank of filiaal van een buitenlandse bank is uitgegeven**, ligt bij de rechtbank van het district waarin de bank of het filiaal van een buitenlandse bank zijn statutaire zetel heeft.

Anders zal de gewone rechtbank van de eiser bevoegd zijn in procedures betreffende de gerechtelijke vervanging van een stuk. Als de gewone rechtbank van de eiser niet in Slowakije is gelegen, is de rechtbank van het district waarin de plaats van betaling is gelegen bevoegd (artikel 311, CMP).

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

Nee.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

De bevoegdheid van gespecialiseerde rechtbanken is geregeld in de artikelen 22 tot en met 33 van het CMP; er zijn met name gespecialiseerde rechtbanken die bevoegd zijn voor:

- a) procedures betreffende wissels en cheques;
- b) arbeidsgeschillen;
- c) faillissements- en herstructureringsprocedures;
- d) geschillen in verband met industriële eigendom;
- e) geschillen in verband met oneerlijke concurrentie en geschillen over auteursrechten;
- f) geschillen die voortvloeien uit economische concurrentie;
- g) geschillen betreffende arbitrageprocedures;
- h) geschillen die voortvloeien uit beursovereenkomsten;
- i) geschillen met betrekking tot de vaststelling van de ongeldigheid van een overeenkomst, een concessieovereenkomst of een raamovereenkomst;
- j) geschillen die voortvloeien uit een abstracte toetsing van consumentenzaken;
- k) geschillen met betrekking tot vergoedingen voor nucleaire schade;
- l) in een andere EU-lidstaat gelaste bewarende maatregelen in burgerlijke zaken.

Laatste update: 10/02/2020

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Rechterlijke bevoegdheid - Finland

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

In Finland worden civielrechtelijke zaken behandeld door algemene rechtbanken. Bijzondere rechtbanken zijn over het algemeen beroepsinstanties of behandelen zaken die niet door burgers aanhangig zijn gemaakt.

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

In Finland is de algemene rechtbank van eerste aanleg in civiele zaken de districtsrechtbank (*käräjäoikeus*). De hoven van beroep (*hovioikeus*) fungeren voornamelijk als beroepsinstantie.

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

De basisregel is dat zaken aanhangig worden gemaakt bij de algemene rechtbank van eerste aanleg in de woonplaats van de verweerder. Dit is ook van toepassing op zaken waarin de verweerder een rechtspersoon is. Slechts een kleine minderheid van de zaken wordt elders behandeld.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Onder andere bij de volgende gerechtelijke acties is dat mogelijk:

Acties met betrekking tot echtscheiding, beëindiging van een samenlevingscontract, de geldigheid van een huwelijk of de verdeling van bezittingen in andere omstandigheden dan het overlijden van een van de echtgenoten kunnen aanhangig worden gemaakt bij een rechtbank van eerste aanleg in het arrondissement waarin een van beide echtgenoten zijn of haar woon- of verblijfplaats heeft.

Acties met betrekking tot de activiteiten van een filiaal, afdeling, vertegenwoordiger of andere plaats waar het bedrijf van een rechtspersoon of de activiteiten van één enkele handelaar wordt of worden uitgeoefend waarbij dat bedrijf of die handelaar de verweerder is, kunnen eveneens aanhangig worden gemaakt bij een rechtbank van eerste aanleg in het arrondissement waar het betrokken bedrijf of de betrokken activiteiten wordt of worden uitgeoefend.

Een vordering van een consument tegen een handelaar kan ook worden behandeld door een rechtbank van eerste aanleg in het arrondissement waar de betrokken consument zijn of haar woon- of verblijfplaats heeft.

Het hof voor marktzaken (*markkinaoikeus*) fungeert als rechtbank van eerste aanleg voor geschillen, verzoeken en klachten in verband met industriële en auteursrechten.

Acties met betrekking tot arbeidsovereenkomsten kunnen aanhangig worden gemaakt bij een rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de werkzaamheden waarop de overeenkomst betrekking heeft doorgaans worden uitgevoerd. Wanneer de werkzaamheden niet doorgaans binnen hetzelfde arrondissement worden uitgevoerd, kan een vordering van een werknemer tegen zijn of haar werkgever ook worden behandeld door de rechtbank van eerste aanleg in het arrondissement waar de betrokken werkgever is gevestigd.

Acties met betrekking tot compensatie anders dan op contractuele gronden kunnen aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank van eerste aanleg in het arrondissement waar de handeling/nalatigheid die de aanleiding voor de vordering vormt heeft plaatsgevonden of waar het daaruit resulterende verlies zich heeft voorgedaan. De hierboven genoemde typen gerechtelijke acties kunnen ook aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank van eerste aanleg in het arrondissement waar de eiser zijn of haar woon- of verblijfplaats heeft indien de vordering is gebaseerd op de Wet aansprakelijkheidsverzekering voertuigen (*liikennevakuutuslaki*), de Wet aansprakelijkheidsverzekering letselschade (*potilasvahinkolaki*), de Wet aansprakelijkheidsverzekering productschade (*tuotevastuulaki*), de Wet aansprakelijkheidsverzekering milieuschade (*laki ympäristövahinkovakuutuksesta*) of de Wet aansprakelijkheid spoorwongevallen (*raideliikennevastuulaki*).

Acties met betrekking tot onroerende zaken kunnen aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank van eerste aanleg in het arrondissement waar de onroerende zaak is gelegen.

Acties met betrekking tot alimentatie kunnen aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank van eerste aanleg in het arrondissement waar de eiser of de ontvanger van de alimentatie zijn of haar woon- of verblijfplaats heeft.

In internationale zaken kan jurisdictie als neergelegd in EU-wetgeving of internationale verdragen van toepassing zijn.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

De bevoegde rechtbank zal niet altijd de rechtbank in de woon- of verblijfplaats van de verweerder zijn. Voorbeelden:

Acties met betrekking tot de vaststelling van vaderschap moeten aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank van eerste aanleg in het arrondissement waar de moeder haar of het kind zijn of haar woon- of verblijfplaats heeft. Acties met betrekking tot de ontkenning van het vaderschap moeten aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank van eerste aanleg in het arrondissement waar het kind zijn of haar woon- of verblijfplaats heeft.

Acties met betrekking tot de voogdij over een kind en het recht op toegang tot een kind moeten aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank van eerste aanleg in het arrondissement waar het kind zijn of haar woon- of verblijfplaats heeft.

Acties met betrekking tot de afdwinging van voogdijschap of van rechterlijke bevelen om toegang tot een kind te verlenen moeten aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank van eerste aanleg in het arrondissement waar het kind of de verweerder zijn of haar (tijdelijke) woon- of verblijfplaats heeft.

Acties met betrekking tot de benoeming van voogden, de beëindiging van het voogdijschap, de beperking van iemands rechtsbevoegdheid of de schrapping of wijziging van een dergelijke beperking moeten aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank van eerste aanleg in het arrondissement waar de persoon van wie de rechtsbevoegdheid wordt beperkt zijn of haar woon- of verblijfplaats heeft.

Acties met betrekking tot de bevestiging van adoptie moeten aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank van eerste aanleg in het arrondissement waar de adoptieouder(s) zijn of haar (hun) woon- of verblijfplaats heeft (hebben).

Acties met betrekking tot erfenissen of nalatenschappen moeten aanhangig worden gemaakt bij de rechtbank van eerste aanleg in het arrondissement waar de overleden persoon zijn of haar woon- of verblijfplaats had.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

In civiele acties (maar niet in niet-contentieuze procedures) kunnen de betrokken partijen onder bepaalde voorwaarden een andere rechtbank kiezen dan de rechtbank die normaliter bevoegd is (rechtbank van eerste aanleg).

Het recht van consumenten, werknemers of natuurlijke personen die alimentatie vorderen of ontvangen om een zaak aanhangig te maken bij de rechtbank overeenkomstig het Wetboek van Rechtsvordering (*oikeudenkäymiskaari*), kan niet worden beperkt door middel van overeenkomsten waarin jurisdictie wordt verleend, behalve in zaken waarin een dergelijke overeenkomst wordt gesloten nadat het geschil reeds is ontstaan.

Overeenkomsten die jurisdictie verlenen moeten schriftelijk worden gesloten en kunnen worden beperkt tot een specifiek geschil of tot alle geschillen die voortvloeien uit een specifieke rechtsbetrekking.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

Het hof voor marktzaken fungeert als de rechtbank van eerste aanleg voor geschillen, verzoeken en klachten in verband met industriële en auteursrechten.

In Finland worden geschillen alleen in uitzonderingsgevallen door gespecialiseerde rechtbanken behandeld.

Links

Finse rechtbanken

Laatste update: 02/03/2018

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.

Rechterlijke bevoegdheid - Zweden

1 Moet ik mij wenden tot een gewone rechtbank of tot een gespecialiseerde rechtbank (bijvoorbeeld een arbeidsrechtbank)?

Civielrechtelijke geschillen worden normaliter behandeld door een algemene rechtbank. De zaak moet aanhangig worden gemaakt bij een arrondissementsrechtbank ("tingsrätt") met rechtsbevoegdheid.

Er zijn twee bijzondere rechtbanken die bepaalde typen civielrechtelijke zaken behandelen, te weten de rechtbank voor arbeidsgeschillen ("*arbetsdomstolen*") en de rechtbank voor marktgeschillen ("*marknadsdomstolen*"). Ook zijn er bepaalde arrondissementsrechtbanken die specifieke typen zaken behandelen.

Informatie over de rechtsbevoegdheid van deze rechtbanken is te vinden in [het antwoord op vraag 3 hieronder](#).

Meer informatie over algemene rechtbanken kan [hier](#) worden gevonden, en meer informatie over bijzondere rechtbanken [hier](#).

Sommige civiele geschillen worden behandeld door organen die feitelijk geen rechtbank zijn. Door middel van een vereenvoudigde procedure in het kader van een verkorte procesgang kunnen de handhavingsautoriteiten een partij verplichten om een betaling te verrichten of een andere stap te ondernemen.

Beslissingen van de autoriteiten kunnen worden aangevochten bij een arrondissementsrechtbank. Bepaalde typen geschillen met betrekking tot huur- of leaseovereenkomsten worden behandeld door rechtbanken voor huurgeschillen ("*hyresnämnder*") of rechtbanken voor leasegeschillen ("*arrendenämnder*").

2 Als de gewone rechtbanken bevoegd zijn (dus als dit de rechtbanken zijn die bevoegd zijn voor dergelijke zaken), hoe kan ik dan te weten komen welke van die rechtbanken bevoegd is voor mijn zaak?

2.1 Is er een onderscheid tussen lagere en hogere gewone burgerlijke rechtbanken (bijvoorbeeld districtsrechtbanken als lagere rechtbanken en regionale rechtbanken als hogere rechtbanken), en zo ja, welke is dan bevoegd voor mijn zaak?

Vrijwel alle civiele zaken worden eerst behandeld door een lagere rechtbank, de arrondissementsrechtbank ("tingsrätt").

2.2 Territoriale bevoegdheid (is de rechtbank van stad A of van stad B bevoegd voor mijn zaak?)

2.2.1 De basisregel voor de territoriale bevoegdheid

De algemene regel is dat een zaak aanhangig moet worden gemaakt in de woon- of vestigingsplaats van de verweerder. Een natuurlijke persoon wordt geacht te wonen in de plaats waar hij of zij staat ingeschreven in het bevolkingsregister. De Zweedse belastingdienst ("Skatteverket") kan informatie verstrekken over de plaats waar iemand in het bevolkingsregister staat ingeschreven (tel: +46 (0)8 56 48 51 60). Rechtspersonen worden normaliter geacht te zijn gevestigd in de plaats waar ze hun statutaire zetel hebben.

Het kan ook mogelijk zijn om een zaak aanhangig te maken bij een Zweedse rechtbank als de persoon niet in Zweden woont of is gevestigd. Indien de verweerder geen vaste woonplaats heeft, kan de zaak aanhangig worden gemaakt in de plaats waar de verweerder verblijft of, in sommige gevallen, waar hij of zij het laatst heeft gewoond of verbleven. In bepaalde civielrechtelijke geschillen kan een zaak aanhangig worden gemaakt in Zweden ook al woont de verweerder in het buitenland. Als de verweerder onroerende zaken in Zweden bezit of in Zweden een overeenkomst heeft gesloten, zal dit van cruciaal belang zijn voor het bepalen van de rechtsbevoegdheid.

In internationale zaken is het belangrijk om in gedachten te houden dat de Zweedse bepalingen inzake de rechtsbevoegdheid van de rechtbanken alleen kunnen worden toegepast wanneer de rechtsbevoegdheid in Zweden ligt. In de meeste gevallen is dat het geval indien een Zweedse rechtbank krachtens de nationale bepalingen inzake de rechtsbevoegdheid van de rechtbanken rechtsbevoegdheid heeft. In dit verband moet tevens rekening worden gehouden met internationale overeenkomsten die mogelijk van toepassing zijn. De belangrijkste hiervan voor Zweden zijn de Brussel I-verordening, het Verdrag van Brussel en het Verdrag van Lugano, die alle de rechtsbevoegdheid van de rechtbanken reguleren ingeval de verweerder woont of is gevestigd in een staat die onder de verordening of een van de verdragen valt. In het bijzonder wordt in deze rechtsinstrumenten ook specifiek bepaald dat de gronden voor rechtsbevoegdheid bij het aanhangig maken van een zaak wegens aansprakelijkheid voor een betaling in de plaats waar de verweerder onroerende zaken bezit, mogelijk niet van toepassing zijn op een persoon die in een lidstaat of een verdragsluitende staat woont.

2.2.2 Uitzonderingen op de basisregel

2.2.2.1 Wanneer mag ik kiezen tussen de rechtbank van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel) en een andere rechtbank?

Er is een aantal regels inzake rechtsbevoegdheid die bepalen dat een zaak ook bij een andere rechtbank aanhangig kan worden gemaakt dan de rechtbank in de plaats waar de verweerder woont of is gevestigd. Ook in verschillende internationale overeenkomsten, zoals de Brussel I-verordening, het Verdrag van Brussel en het Verdrag van Lugano, zijn regels inzake concurrerende rechtsmacht vastgelegd.

De belangrijkste Zweedse regels over concurrerende rechtsmacht zijn de volgende:

Eenieder die schade heeft geleden kan een zaak aanhangig maken in de plaats waar het schadetoebrengende feit zich heeft voorgedaan. In beginsel geldt deze bepaling niet voor inbreuken op contracten. Een rechtsvordering tot vergoeding van schade die het gevolg is van een strafbare handeling kan aanhangig worden gemaakt in samenhang met vervolging van het strafbare feit.

In consumentengeschillen met een geringe waarde kunnen consumenten een zaak tegen een handelaar aanhangig maken bij hun eigen rechtbank.

Zaken aangaande aansprakelijkheid voor een betaling uit hoofde van een contract kunnen in bepaalde gevallen aanhangig worden gemaakt in de plaats waar het contract is gesloten. Aan de andere kant kent het Zweedse recht geen bepaling die rechtsbevoegdheid verleent aan de rechtbank waar het contract moet worden uitgevoerd.

Een zaak tegen een handelaar betreffende een geschil dat is ontstaan in verband met een bedrijfsactiviteit kan in enkele gevallen aanhangig worden gemaakt in de plaats waar het bedrijf is gevestigd.

Rechtsvorderingen die betrekking hebben op de voogdij over kinderen, de huisvesting van kinderen en bezoekerregelingen worden normaliter behandeld in de plaats waar het kind woont (zie ook het onderdeel over ouderlijke verantwoordelijkheden – Zweden).

Zaken die betrekking hebben op het levensonderhoud van kinderen worden doorgaans behandeld door de rechtbank in de plaats waar de verweerder woont, maar geschillen over ouderschap, huwelijks geschillen en geschillen over ouderlijke verantwoordelijkheid (voogdij over en huisvesting van kinderen) kunnen ook door een andere rechtbank worden behandeld.

2.2.2.2 Wanneer moet ik kiezen voor een andere rechtbank dan die van de woonplaats van de verweerder (aangewezen door de basisregel)?

Het Zweedse recht kent een aantal regels inzake exclusieve rechtsbevoegdheid die bepalen dat een zaak bij een specifieke rechtbank aanhangig moet worden gemaakt. Ook verschillende internationale overeenkomsten, zoals de Brussel I-verordening, het Verdrag van Brussel en het Verdrag van Lugano, bevatten regels inzake exclusieve rechtsbevoegdheid. Indien een zaak die onder een van deze regels valt bij een andere rechtbank aanhangig wordt gemaakt dan bij de rechtbank met exclusieve rechtsbevoegdheid, mag die rechtbank de zaak niet in behandeling nemen.

De belangrijkste Zweedse regels inzake exclusieve rechtsbevoegdheid zijn de volgende:

De meeste rechtsgeschillen betreffende onroerende zaken moeten worden behandeld door de rechtbank in de plaats waar het onroerende goed is gelegen. Sommige geschillen over onroerende zaken moeten worden behandeld door een rechtbank voor vastgoedgeschillen ("fastighetsdomstol") of door een rechtbank voor huur- of leasegeschillen ("hyresnämnd" of "arrendenämnd"). Ook hier is dit afhankelijk van de plaats waar het onroerend goed is gelegen. Zaken met betrekking tot het erfrecht moeten worden behandeld door de rechtbank in de plaats waar de overleden persoon woonde. Huwelijksgeschillen en geschillen over de verdeling van eigendommen tussen echtgenoten moeten worden behandeld door de rechtbank in de plaats waar een van de partijen woont.

Wanneer een geschil moet worden behandeld door de rechtbank voor arbeidsgeschillen ("arbetsdomstolen") of door de rechtbank voor marktgeschillen ("marknadsdomstolen"), kan de zaak niet aanhangig worden gemaakt bij de algemene rechtbank in de woonplaats van de verweerder.

Voor de meeste zaken betreffende het milieurecht, het zeerecht en het intellectuele-eigendomsrecht gelden bijzondere regels die de rechtsbevoegdheid aan één specifieke rechtbank toekennen.

Het Zweedse hof van beroep ("Svea hovrätt") heeft exclusieve rechtsbevoegdheid om verzoekschriften inzake de tenuitvoerlegging van uitspraken van buitenlandse rechtbanken te behandelen.

2.2.2.3 Mogen de partijen zelf een rechtbank aanwijzen die normaal gezien niet bevoegd zou zijn?

De partijen kunnen een overeenkomst sluiten waarin wordt bepaald dat een geschil kan of moet worden behandeld door een bepaalde rechtbank, de zogeheten overeenkomst inzake uitbreiding van rechtsbevoegdheid. Dit moet een schriftelijke overeenkomst zijn. De overeenkomst kan inhouden dat één enkele rechtbank exclusieve rechtsbevoegdheid heeft. Ook is het mogelijk om overeen te komen dat een andere rechtbank dan de rechtbank waarin de normale regels voorzien, rechtsbevoegdheid heeft. Voorts kunnen de partijen rechtsbevoegdheid toekennen aan meer dan één rechtbank.

In beginsel is de rechtbank waaraan de partijen rechtsbevoegdheid hebben toegekend verplicht om een zaak die bij haar aanhangig wordt gemaakt in behandeling te nemen. Dit is echter niet van toepassing indien de overeenkomst in strijd is met een van de regels inzake exclusieve rechtsbevoegdheid. Als een van de partijen stelt dat de overeenkomst inzake uitbreiding van rechtsbevoegdheid ongeldig is, moet de rechtbank ook dit onderzoeken, met als gevolg dat ze mogelijk geen rechtsbevoegdheid heeft.

Een rechtbank die anders geen rechtsbevoegdheid zou hebben, kan rechtsbevoegdheid hebben indien de verweerder niet aanvoert dat de zaak door de verkeerde rechtbank wordt behandeld (ook wel "stilzwijgende aanwijzing" genoemd). Dit is echter niet het geval als de regels inzake exclusieve rechtsbevoegdheid gelden; de rechtbank moet deze rechtsvraag uit eigen beweging in overweging nemen. De rechtbank zal de vraag of de zaak aanhangig is gemaakt in strijd met de hoofdregel, de regels inzake concurrerende rechtsmacht of een overeenkomst inzake uitbreiding van rechtsbevoegdheid echter niet automatisch onderzoeken. Het argument dat de rechtbank geen rechtsbevoegdheid heeft, moet worden aangevoerd wanneer de partijen voor het eerst verklaringen in de zaak afleggen. Als de verweerder echter helemaal geen verklaring aflegt en de rechtbank een verstekvonnis moet wijzen, moet de rechtbank onderzoeken of ze rechtsbevoegd is.

3 Als een gespecialiseerde rechtbank bevoegd is, hoe kan ik dan te weten komen tot welke rechtbank ik mij moet wenden?

Er zijn twee bijzondere rechtbanken die bepaalde typen civiele zaken behandelen, te weten de rechtbank voor arbeidsgeschillen ("arbetsdomstolen") en de rechtbank voor marktgeschillen ("marknadsdomstolen"). De rechtbank voor arbeidsgeschillen behandelt geschillen met betrekking tot arbeidsverhoudingen, d.w.z. geschillen die verband houden met de verhouding tussen een werkgever en een werknemer. De rechtbank voor marktgeschillen behandelt zaken die betrekking hebben op het mededingings- en handelsrecht.

Bepaalde arrondissementsrechtbanken ("tingsrätter") behandelen een specifiek type civiele zaken. Vijf Zweedse arrondissementsrechtbanken zijn ook rechtbank voor grond- en milieugeschillen ("mark- och miljödomstolar"). Deze rechtbanken behandelen zaken die onder het milieuwetboek ("miljöbalken") vallen en zaken die betrekking hebben op onteigening of verkaveling van grond. Maritieme zaken worden behandeld door zeven arrondissementsrechtbanken die tevens zeerechtbanken zijn ("sjörättsdomstolar"). Er zijn speciale regels voor geschillen over intellectuele eigendomsrechten, in het bijzonder geschillen over octrooien, waarvoor de arrondissementsrechtbank van Stockholm ("Stockholms tingsrätt") exclusieve rechtsbevoegdheid heeft.

Laatste update: 12/11/2015

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJV-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJV en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.

Sommige pagina's van deze website worden aangeleverd door de EU-landen. Momenteel doen zij het nodige om die pagina's aan te passen aan de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. Mocht bepaalde informatie nog niet het vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie weerspiegelen, dan is dit onbedoeld en zal dit worden gecorrigeerd.